

Meerjarenprogrammabegroting 2019-2022

Inhoudsopgave

■ 1	Inleiding	
■ 2	Bestuurlijke structuur	
	2.1 Samenstelling Raad	7
	2.2 Samenstelling College	8
■ 3	Deel 1: Beleidsbegroting	
	3.1 Bouwend Voorst	11
	3.2 Mooi Voorst	16
	3.3 Bedrijvig Voorst	26
	3.4 Gezond Voorst	31
	3.5 Sociaal Voorst	40
	3.6 Veilig Voorst	45
	3.7 Dienstverlenend Voorst	48
	3.8 Algemene dekkingsmiddelen en financieringen	52
	3.9 Overhead	56
■ 4	Paragrafen	
	4.1 Paragraaf Lokale heffingen	58
	4.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	66
	4.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	71
	4.4 Paragraaf Financiering	77
	4.5 Paragraaf Bedrijfsvoering	80
	4.6 Paragraaf Verbonden partijen	84
	4.7 Paragraaf Grondbeleid	95
■ 5	Deel 2: Financiële begroting	
	5.1 Uiteenzetting Financiële positie (financieel meerjarenperspectief 2019-2022)	98
■ 6	Bijlagen	
	Vaststellingsbesluit	106
	6.1 Overzicht subsidies 2019	107

Hoofdstuk 1

Inleiding

Inleiding

Voor u ligt de Meerjarenprogrammabegroting 2019-2022. In deze inleiding gaan wij in op de plaats van de begroting in de planning- en controlcyclus en recente ontwikkelingen.

Planning & control-cyclus

De planning- en controlcyclus van een begrotingsjaar beslaat een periode van twee jaren: de cyclus strekt zich uit van de behandeling van de prioriteitennota in de maand juni voorafgaand aan het begrotingsjaar tot de behandeling van de programmarekening in de maand juni na afloop van het begrotingsjaar. Dit brengt met zich mee dat in elk kalenderjaar de planning- en controlcyclus van drie begrotingsjaren aan de orde is. De cyclus voltrekt zich op twee vaste tijdstippen van het jaar: in de maand juni worden de programmarekening van het vorige begrotingsjaar, het voortgangsbericht van het lopende begrotingsjaar en de prioriteitennota voor het komende begrotingsjaar behandeld. In de maand oktober worden de bestuursrapportage van het lopende begrotingsjaar en de programmabegroting voor het komende begrotingsjaar behandeld. Deze samenhangende planning is een bewuste keuze: de raad kan op deze manier bij de behandeling van de prioriteitennota rekening houden met de resultaten van het afgelopen begrotingsjaar en met de laatste ontwikkelingen in het lopende begrotingsjaar. Bij de vaststelling in het najaar van de begroting voor het komende jaar kan de raad rekening houden met de laatste ontwikkelingen in het lopende begrotingsjaar. De planning- en controlcyclus steekt op deze manier consistent in elkaar en biedt de gemeenteraad optimale mogelijkheden om in samenhang te sturen en te controleren.

Coalitieprogramma "Visie met ambitie"

De Meerjarenprogrammabegroting 2019-2022 is de eerste begroting die opgesteld is onder het bewind van een nieuw gevormd college na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018. De basis voor de beleidsvoornemens binnen de diverse begrotingsprogramma's vormt het coalitieprogramma "Visie met ambitie". Dit programma is verwerkt in het onderdeel "Wat willen we bereiken" binnen elk begrotingsprogramma.

Financieel MeerjarenPerspectief 2019-2022

Het financieel meerjarenperspectief (FMP) laat een negatief saldo zien voor het jaar 2019 van € 317.000. De jaren 2020, 2021 en 2022 vertonen daarentegen weer positieve saldi van resp. € 79.000, € 598.000 en € 885.000.

Naast de structurele effecten van de Bestuursrapportage 2018 waarin ook de op Prinsjesdag gepubliceerde Septembercirculaire 2018 (ontwikkeling algemene uitkering) is opgenomen, zijn de autonome ontwikkelingen conform de uitgangspunten van deze begroting verwerkt alsmede de structurele effecten van de Prioriteitennota 2019. Het financieel meerjarenperspectief vindt u terug in deel 2: Financiële begroting. (blz. 101 en verder).

De voorgenomen overheveling per 2019 van de integratie-uitkering Sociaal domein naar de algemene uitkering is geëffectueerd. Met het Voortgangsbericht 2018 en in deze programmabegroting is het budgettair neutraal opnemen van de raming van lasten en baten losgelaten. De lasten zijn geraamd in respectievelijk de programma's Bedrijvig Voorst (Participatiewet), Gezond Voorst (Jeugdzorg) en Sociaal Voorst (Wet maatschappelijke ondersteuning).

College van burgemeester en wethouders.

Hoofdstuk 2

Bestuurlijke structuur

2.1 Samenstelling Raad

De samenstelling van de gemeenteraad van Voorst is als volgt:

Partij	Raadszetels	Fractie-vertegenwoordigers	Wethouders
Gemeente Belangen	9	2	2
VVD-Liberaal 2000	4	4	
CDA	2	5	1
PvdA-GroenLinks	2	2	
D66	1	5	1
Lijst Arend	1	1	
Totaal	19	19	4

Voorzitter gemeenteraad

De heer drs J.T.H.M. (Jos) Penninx

Raadsgriffier

Mevrouw drs B.J.M. (Bernadette) Jansen

Fractie Gemeentebelangen

De heer R.R.S. (Robert) Bosch (fractievoorzitter)

Mevrouw I.W.M. (Ingrid) Aarnink - Westerbeek

De heer B.G.J. (Bjorn) van Ekeren

De heer E.K. (Edo) Horstman

De heer R.G.H. (Rein) Hazelaar

Mevrouw H.G.M. (Miriam) Jansen-Greiving

De heer J.I.H.M. (Han) Lubberink

De heer mr. S.J.T. (Johan) Homan

De heer R. (Robin) Hafkamp

Fractie VVD-Liberaal 2000

De heer R.W. (Ruud) Kooij (fractievoorzitter)

Mevrouw J.H. (Ans) van Amerongen - Elfferich

De heer mr. ing. G. (Gerrit) Schimmel

De heer J.E. (Emiel) de Weerd

Fractie CDA

De heer E. (Bert) van de Zedde (fractievoorzitter)

Mevrouw M.M.G. (Margret) Suelmann

Fractie PvdA-Groen Links

De heer L. (Bert) Visser (fractievoorzitter)

Mevrouw B.M. (Bertine) Grevinga

Fractie D66

De heer P.T.M. (Paul) Jonkman (fractievoorzitter)

Fractie Lijst Arend

De heer A.A. (Arend) Jansen (fractievoorzitter)

2.2 Samenstelling College

De samenstelling van het college van burgemeester en wethouders van Voorst is als volgt:

Burgemeester Jos Penninx

Portefeuille Algemene Zaken, communicatie en handhaving

- Bestuursorganen
- Bestuurlijke samenwerking
- Openbare orde en veiligheid
- Evenementenbeleid
- Algemene plaatselijke verordening
- Brandweer en rampenbestrijding (w.o. overstromingen en veeziektes)
- Integrale handhaving
- Bestaande landgoederen
- Kabinetszaken en communicatie
- Gemeentelijke dienstverlening en burgerzaken
- Burgerparticipatie (coördinatie)

Wethouder Hans van der Sleen (Gemeente Belangen)

1^e loco burgemeester

Portefeuille Middelen, beheer openbare ruimte, sport en mobiliteit

- Grondexploitatie
- Sport en sportaccommodaties
- Beheer openbare ruimte
- Mobiliteit
- Waterbeheer en riolering
- Civieltechnische werken
- Gemeentelijk vastgoed
- Financiën en belastingen
- Personeel
- Informatiebeleid en automatisering

Wethouder Harjo Pinkster (CDA)

2^e loco burgemeester

Portefeuille Economie, jeugd en cultuur

- Onderwijs, inclusief onderwijsaccommodaties
- Jeugdzorg en jeugdbeleid
- Kunst en cultuur
- Vormings- en ontwikkelingswerk (w.o. bibliotheek)
- Minderheden en vluchtelingen
- (Circulaire) economie (w.o. afspraken met externe partners)
- Milieubeheer
- Recreatie en toerisme
- Subsidiebeleid
- Markt

Wethouder Wim Vrijhoef (D66)

3^e loco burgemeester

Portefeuille Zorg & inkomen

- Participatiewet
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Gezondheidszorg
- Werk en inkomen
- Doelgroepenvervoer

Wethouder Arjen Lagerweij (Gemeente Belangen)

4^e loco burgemeester

Portefeuille Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Milieubeleid en Cultureel Erfgoed

- Ruimtelijke ordening/Omgevingswet (w.o. nieuwe landgoederen)
- Volkshuisvesting
- Cultureel erfgoed en monumenten
- Landschapontwikkeling
- Bouw en woningtoezicht
- Coördinatie duurzaamheid (w.o. energievraagstukken) en milieubeleid
- Afvalverwijdering en verwerking

Hoofdstuk 3

Deel 1: Beleidsbegroting

3.1 Bouwend Voorst

Wat willen we bereiken

Ruimtelijke ordening

De gemeente Voorst wil blijven investeren in de kwaliteit van het fraaie Voorster landschap en de bebouwde omgeving. We kiezen voor behoud en waar mogelijk versterking van kwaliteit. De Ruimtelijke Toekomstvisie Voorst is daarbij een belangrijk kompas. Stedenbouwkundig waken we voor een goede ruimtelijke ordening waarbij we openstaan voor nieuwe en inspirerende initiatieven. Waarom tevreden zijn met een zes als een acht ook mogelijk is. Het bieden van meer mogelijkheden in ruil voor het leveren van meer kwaliteit is een uitgangspunt dat we vaker in willen zetten. In de lijn van de nieuwe Omgevingswet wordt er werk gemaakt van de nu al ingezette lijn om aanvragen integraler, transparanter maar vooral ook inspirerender te behandelen.

Grondexploitaties

Voor wat betreft de grondexploitaties moet de grondprijs gedeeltelijk of geheel afgeboekt kunnen worden mocht dit noodzakelijk zijn om gewenste maatschappelijke ontwikkelingen te realiseren.

Wonen en bouwen

Evenwicht in de verschillende soorten woningen in de gemeente Voorst is belangrijk. Er is vraag naar woningen voor (terugkerende) gezinnen (doorstromers), starters en kleine huishoudens (alleenstaanden en twee-persoonshuishoudens), vooral als gevolg van vergrijzing. Voor jongeren (en/of lage inkomens) is het soms moeilijk om betaalbare huisvesting in de gemeente te vinden. Er zullen de komende vier jaar ten minste zestig wooneenheden (huur)gerealiseerd worden of in planning zijn voor een- en tweepersoonshuishoudens met een streefhuur van maximaal € 500 per maand. Tevens wordt in samenwerking met IJsseldal Wonen gezocht naar extra mogelijkheden voor een- en tweepersoonshuishoudens waarbij vernieuwende en niet alledaagse woonvormen zeker onderdeel uitmaken van de zoektocht. Opgemerkt moet worden dat dit niet nieuw is. Daarnaast is een integraal beleid en plan noodzakelijk om ouder wordende inwoners zo lang mogelijk in hun eigen huis te laten wonen. Een doorlopende monitoring en verkenning van de woningmarkt is de basis voor de uitvoering van ons woningbouwprogramma. We streven hierbij naar zoveel mogelijk toekomstgericht te bouwen waarbij gasloos of zelfs energieneutraal bouwen de norm is. Dit moet ook gelden voor woningen in de categorie goedkoop en bereikbaar. Daarbij is het ook van belang dat woningen voor specifieke doelgroepen ook voor deze doelgroepen beschikbaar (en bereikbaar) blijven. In de lijn van de nieuwe Omgevingswet willen we werk maken van de nu al ingezette lijn om aanvragen integraler, transparanter maar vooral ook inspirerender te behandelen. Het bouwen in de gemeente Voorst moet een prettig en boeiend samenspel tussen de initiatiefnemer, de omgeving en de overheid zijn.

Waar ligt dat vast

Het beleid dat betrekking heeft op dit programma is vastgelegd in diverse verordeningen, beleidsnota's en beleidsregels. De volledige documenten zijn te raadplegen via de volgende link: www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving

Wat gaan we daarvoor doen

Activiteiten

Ruimtelijke ordening

Implementatie Omgevingswet	
Inhoud	<p>In 2019 en 2020 bereiden wij ons verder voor op de implementatie van de omgevingswet. Wij concentreren ons hierbij op de volgende aspecten:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Dienstverlening▪ Houding en gedrag▪ Digitaal Stelsel Omgevingswet▪ Participatie▪ Inhoudelijke voorbereidingen regelgeving (omgevingsplan, <i>herijken welstandnota</i>, samenwerking semi-overheden en regionale partners) <p>De Omgevingswet is inhoudelijk een forse transitie in het ruimtelijk domein. Ten aanzien van het onderdeel participatie werken we voor de Omgevingswet nauw samen met het project <i>Voorst onder de Loep</i>. Hierbij gaat het om 'hoe faciliteren wij inwoners die met initiatieven komen?' en 'hoe betrekken we inwoners bij beleidsvorming en uitvoering?'.</p>
Beoogd effect	De voorbereidingen voor de Omgevingswet moeten op 1 januari 2021 afgerond zijn (= inwerkingtreding van de Omgevingswet).

Herbestemming vrijkomend agrarisch vastgoed	
Inhoud	In 2019 verkennen wij de mogelijkheden van staldering als onderdeel van herbestemmen van vrijkomend agrarisch vastgoed. Dit wordt als agendapunt opgenomen in de Uitvoeringsagenda Ruimtelijke Toekomstvisie Voorst (nog vast te stellen).
Beoogd effect	Inzicht krijgen in welke mogelijkheden er zijn om vrijkomend agrarisch vastgoed, te weten oppervlakte stalruimtes, op andere locatie(s) binnen de gemeente te realiseren bij bedrijven met een groeivraag. Op de vrijkomende locatie vindt dan sloop plaats. Op deze manier wordt verdere versterking van het buitengebied tegengegaan en krijgen bestaande bedrijven mogelijkheden om te groeien, mits passend op de locatie.

Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)

Een regisserend grondbeleid voeren	
Inhoud	Net als de voorgaande jaren voert de gemeente een regisserend grondbeleid. Hierbij wordt per ontwikkeling gekeken of een actieve danwel faciliterend rol in neemt. Bij een actieve rol zal de gemeente de exploitatie zelf voeren. Bij een faciliterende rol ligt de ontwikkeling in handen bij een particuliere exploitant of ontwikkelaar, waarbij de gemeente al de nodige afspraken met de ontwikkelende partij contractueel vastlegt. Het regisserend grondbeleid is vastgelegd in de Nota grondbeleid 2016.
Beoogd effect	Zorgen voor een goede ruimtelijke ordening, met ingecalculerde en geaccepteerde risico's en - indien nodig geacht - voldoende mogelijkheid om regie te voeren.

Wonen en bouwen

Wooneenheden voor een- en tweepersoonshuishoudens	
Inhoud	<p>Een doorlopende monitoring en verkenning van de woningmarkt is de basis voor de uitvoering van ons woningbouwprogramma. In 2019 voeren wij een woningbehoefteonderzoek uit met een doorkijk naar de lange termijn. Wij bouwen op basis van behoefte, de Kwalitatieve Woningbouwprogrammering is daarbij uitgangspunt. Er zullen de komende vier jaar ten minste zestig wooneenheden (huur)gerealiseerd worden of in planning zijn voor een- en tweepersoonshuishoudens met een streefhuur van maximaal € 500 per maand.</p> <p>Bij nieuwe initiatieven hebben wij tevens oog voor vernieuwende woonvormen.</p> <p>Wij zijn in gesprek met IJsseldal Wonen over het verbeteren van de slaagkansen voor deze doelgroep in de bestaande voorraad. Dit leggen wij vast in prestatieafspraken.</p>
Beoogd effect	Verbeteren slaagkansen doelgroep een- en tweepersoonshuishoudens

Ouder wordende inwoners zo lang mogelijk in hun eigen huis te laten wonen	
Inhoud	<p>Wij hebben continue aandacht voor het langer zelfstandig laten wonen van ouderen, dit is een groeiende groep. In samenwerking met het maatschappelijk netwerk Voorst en IJsseldal Wonen pakken wij dit op. Ouderen die willen verhuizen naar een geschikte zelfstandige woning willen wij graag faciliteren en ondersteunen. Zo sluiten wij aan bij de woonwensen bij van deze groep ouderen en komen er woningen vrij voor jongere huishoudens. In 2019 starten wij in aansluiting op Voorst onder de Loep met een project waarbij wij ouderen advies geven over het (tijdig) geschikt maken van hun woning voor langer zelfstandig wonen. Op beschikbare ontwikkellocaties die aansluiten bij de wensen van deze doelgroep. Vooral in en om het centrum van Twello ontwikkelen we woningen die geschikt zijn voor deze doelgroep, om de 'potentiele' vraag te accommoderen.</p> <p>Hierover maken wij afspraken met IJsseldal Wonen (prestatieafspraken) en/of ontwikkelende partijen.</p>
Beoogd effect	Ouderen langer zelfstandig laten wonen

Verbonden partijen

Bij de realisatie van de doelstellingen binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

Verbonden partij	Doel
Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn)	Het leveren van een gewaarborgde bijdrage aan de betaalbaarheid van de stedelijke- of dorpsvernieuwing (waaronder startersleningen en stimuleringsleningen voor monumenten en verduurzamen van gebouwen) door deelneming in het fonds.
Regio Stedendriehoek (Cleantech regio)	De zorg voor een evenwichtige ontwikkeling van de ruimtelijke ordening, landschapsontwikkeling, recreatie, volkshuisvesting, recreatie, verkeer en vervoer, sociaal-economische ontwikkeling, arbeidsvoorziening, onderwijs, welzijn en volksgezondheid. Als partner in de Cleantech Regio werkt de S3H mee aan de versterking van het cleantech karakter van de regio met als thema's: van oude naar nieuwe industrie, van werken aan duurzame mobiliteit, van werken en duurzaam wonen, en van omgaan met warmte en water.

Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren (via de link: www.waarstaatjegemeente.nl). De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Voorst	Bron
Wonen & Bouwen	Woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten.	714	COELO, Groningen
Wonen & Bouwen	Woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten.	746	COELO, Groningen
Wonen & bouwen	WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ waarde van woningen in euro's.	261.000	CBS
Wonen & Bouwen	Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.	82%	CBS
Grondexploitatie	Nieuwbouw woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.	14,3	ABF Systeem Woningvoorraad

Wat mag het kosten

Exploitatie

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Raming begroting			
			2019	2020	2021	2022
8-1 Ruimtelijke ordening	1.133.953	1.025.312	1.017.435	1.017.218	1.016.993	1.016.759
8-2 Grondexpl.(niet bedr.terrein)	9.868.407	4.720.473	4.350.451	6.054.989	2.798.504	3.485.527
8-3 Wonen en bouwen	1.094.605	1.222.870	1.097.861	1.116.744	1.097.946	1.098.028
Totaal lasten	12.096.965	6.968.655	6.465.747	8.188.952	4.913.444	5.600.315
8-1 Ruimtelijke ordening	910.109	87.943	89.900	89.900	89.900	89.900
8-2 Grondexpl.(niet bedr.terrein)	11.155.407	4.718.428	4.350.451	6.054.989	2.798.504	3.485.527
8-3 Wonen en bouwen	1.429.985	1.082.983	1.106.335	1.106.335	1.106.335	1.106.335
Totaal baten	13.495.501	5.889.354	5.546.686	7.251.224	3.994.739	4.681.762
Saldo	1.398.536	-1.079.301	-919.061	-937.728	-918.705	-918.553

Toelichting ontwikkelingen begroting 2019 t.o.v. 2018:

Algemeen

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2018 gestegen door de CAO 2018-2019 en het Herstelplan 2017- 2019 van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds. Zie hiervoor de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering.

8-1 Ruimtelijke ordening

Het verschil wordt veroorzaakt door de in 2018 geraamde eenmalige kosten planschade aan de stichting Stoomhoutzagerij Wilpsche Dijk (Voortgangsbericht 2018), de in 2018 opgenomen investering "Bestemmingsplan buitengebied" en de hogere toegerekende salarislasteren. (zie algemeen).

8-2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Binnen dit taakveld zijn de grondexploitaties opgenomen m.b.t. woningbouw. De lasten en baten van de grondexploitaties worden budgettair neutraal in de begroting geraamd. Voor een nadere toelichting op de ontwikkelingen binnen de grondexploitaties wordt derhalve verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

8-3 Wonen en bouwen

De in 2018 opgenomen investering "Transitie fysiek domein omgevingswet" verklaart samen met toegenomen salarislasteren (zie algemeen) per saldo de afname van kosten. De stijging van de baten wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de indexatie van de leges omgevingsvergunningen.

Investerings

	Jaar	Bedrag investering	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Meerjaren Investerings Programma						
Prioriteitennota 2019: Astbestonderzoek (uit algemene reserve)	2019	85.000	0	0	0	0
Meerjaren Onderhouds Programma		85.000	0	0	0	0
Geen investeringen		0	0	0	0	0
Totaal Bouwend Voorst		85.000	0	0	0	0

Reserves en voorzieningen

	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022
Algemene reserve buffer grondexploitatie	1.965.537	1.965.537	1.965.537	1.965.537	1.965.537
Wijk- en dorppontwikkelfonds	766.894	766.894	766.894	766.894	766.894
Vereveningsfonds sociale woningbouw	105.795	105.795	105.795	105.795	105.795
Totaal reserves	2.838.226	2.838.226	2.838.226	2.838.226	2.838.226
Geen voorzieningen.	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen	0	0	0	0	0

Standen per 1 januari

Toelichting:

Reserves:

De algemene reserve buffer grondexploitatie is bij de jaarrekening 2017 verlaagd tot de in de nota Grondbeleid 2016 vastgestelde ondergrens. Deze reserve is ingesteld als bufferfunctie voor tegenvallers in de grondexploitatie.

3.2 Mooi Voorst

Wat willen we bereiken

Verkeer en vervoer

Verkeersveiligheid is een belangrijk aandachtspunt in alle kernen van Voorst. Een totaal integraal mobiliteitsplan samen met de kernen vormt de basis waarbij verkeersveiligheid bovenaan staat. Vooruitlopend op de aanleg van de westelijke randweg Twello moet het integrale mobiliteitsplan mogelijke maatregelen bevatten die de veiligheid op de Molenstraat en de H.W. Iordensweg kunnen verbeteren. Naast veiligheid wordt het aspect duurzamere mobiliteit uitgewerkt in het mobiliteitsplan. Gelet op de toenemende milieubelasting (geluid, fijnstof, veiligheid) en het gebruik van niet duurzame energie (fossiele brandstoffen, CO₂ effect) moeten er randvoorwaarden ontwikkeld worden waardoor minder belastende mobiliteit wordt gestimuleerd. Het herinrichtingsplan voor het centrum van Twello wordt samen met de ondernemers gemaakt en in zijn geheel uitgevoerd met eigen middelen nu er geen provinciale bijdragen meer beschikbaar zijn. Wij vinden het belangrijk dat initiatieven van ondernemers open tegemoet worden getreden en waar wenselijk worden ondersteund. Aan een bloeiende middenstand hechten wij namelijk veel waarde en zij zorgt voor de saamhorigheid en de bevordering van kleinschalige werkgelegenheid. We willen op deze manier bijdragen aan het behoud en ontwikkelen van de economische functie in het centrum van Twello. Grote dorpscentra in onze regio hebben een aantrekkelijk vestigingsklimaat en bieden ruimte voor meerdere functies: detailhandel, kantoren, onderwijs, wonen, horeca, evenementen, cultuur, sport, etc.

Fietsers moeten zoveel mogelijk voorrang krijgen. Er moeten meer vrijliggende fietspaden komen (Nationale fietsagenda 2000) en op de wegen moeten waar mogelijk meer snelheidsmatigende maatregelen genomen worden. Dit bevordert de verkeersveiligheid van kwetsbare verkeersdeelnemers. Dit wordt uitgewerkt in het nieuwe mobiliteitsplan.

Openbaar vervoer

De gemeenschappelijke regeling PlusOv basismobiliteit met de gemeenten Hattem en Heerde verzorgt het regiotaxi-vervoer, leerlingenvervoer, Wmo-vervoer, en jeugdwetvervoer. Zie de verdere toelichting in de paragraaf Verbonden Partijen onder Basismobiliteit.

Cultureel erfgoed

Karakteristieke gebouwen in de gemeente Voorst moeten zoveel mogelijk behouden blijven door ruimtelijk (meer) mogelijkheden te bieden of regels hiervoor op te nemen in bestemmingsplannen.

Openbaar groen

Het aanplanten van extra groen is een eenvoudige maar doeltreffende maatregel in het bevorderen van de CO₂ reductie. In het kader van klimaatadaptatie wordt dit beleid voortgezet en waar nodig uitgebreid.

Afval

Afval wordt in de komende jaren steeds meer ingezet in de verbetering van een circulaire economie. De gemeente Voorst is aandeelhouder geworden bij Circulus Berkel en vanuit dat aandeelhouderschap wordt deze vorm van economie ondersteund en gestimuleerd.

Riolering

De waterhuishouding vormt een nog onderbelicht aspect binnen het milieuvraagstuk. Hittestress en heftige regenval en droogte zijn punten van aandacht waarvoor beleid moet worden ontwikkeld. Ook bezitters van woningen en overig vastgoed moeten

hierbij betrokken worden. Een belangrijk aspect hierbij is het tegengaan van de steeds verder toenemende verstening in onze leefomgeving.

Duurzaamheid en milieubeheer

Met de duurzaamheidsnota en het addendum daarop is een stevig fundament gelegd voor het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid. De gemeente Voorst heeft de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn en de te nemen stappen om dit te bereiken zijn vastgelegd in een addendum bij de nota duurzaamheid. Ingezet wordt op vormen van duurzame energie die minder afbreuk doen aan het mooie Voorster landschap. Om uiting te geven aan onze inzet wordt de ambitie van Voorst zodanig lokaal uitgewerkt dat voor de volgende vier jaar een aanpak ontstaat waarbij de huidige stand van de techniek optimaal wordt ingezet zodat inwoners en bedrijven daar hun bijdrage aan gaan geven.

Met betrekking tot de ontwikkeling van luchthaven Teuge houdt de gemeente Voorst vast aan het maximum van 80.000 vliegbewegingen per jaar waarbij de winst van geluidsarmere vliegtuigen in de toekomst ten goede komt aan het geluidsmilieu. Sowieso blijven wij strijdbaar tegen de laagvliegroutes van Lelystad Airport. Mocht het kabinet de plannen toch doorzetten dan zetten wij ons in om de geleden schade voor luchthaven Teuge te laten compenseren en belangen van de inwoners met garanties vanuit het Rijk geborgd te krijgen waarbij ook oplossingen worden gezocht voor de recreatie en toerisme rondom de luchthaven.

Vanuit het Rijk is de verplichting opgelegd dat in 2024 al het zichtbare asbest van de daken moet zijn verwijderd. De gemeenten krijgen hierin een handhavende rol. Voor eigenaren moet het eenvoudig en betaalbaar zijn om aan deze verplichting te kunnen voldoen.

Waar ligt dat vast

Het beleid dat betrekking heeft op dit programma is vastgelegd in diverse verordeningen, beleidsnota's en beleidsregels. De volledige documenten zijn te raadplegen via de volgende link: www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving

Wat gaan we daarvoor doen

Activiteiten

Verkeer en vervoer

Herinrichting van diverse wegen	
Inhoud	<p><i>Stationsstraat / Marktstraat Twello</i> Het centrum van Twello wordt gefaseerd verbeterd, voor het gehele centrum is een visie opgesteld. Het centrumgedeelte van de Duistervoordseweg is heringericht, in 2019 wordt de Stationsstraat en de Marktstraat opgepakt. In de vormgeving wordt een verbinding gezocht met het reeds heringerichte gedeelte buiten het centrum. In de Marktstraat wordt de riolering vervangen. Gelijktijdig wordt het regenwater van de openbare ruimte afgekoppeld van de riolering.</p> <p><i>Kortenaerstraat in Twello</i> De slechte asfaltverharding van de weg wordt vervangen door bestrating. Dit past beter bij het 30 km/h-regime en uitstraling als woongebied. Het regenwater van de openbare ruimte wordt afgekoppeld van de riolering.</p> <p><i>Broekstraat, Bosweg, Sparrenweg en de Molenweg in Klarenbeek</i> De asfaltverharding van deze wegen is slecht en wordt vervangen door betonstraatstenen. Dit past beter bij het 30 km/h-regime en uitstraling als woongebied. In de Broekstraat en de Bosweg wordt de riolering vervangen. Gelijktijdig wordt het regenwater van de openbare ruimte afgekoppeld van de riolering.</p>

Herinrichting diverse wegen (vervolg)	
Inhoud	<p><i>Wilhelminastraat, Hendrikstraat, Schoolstraat en leuwanland in Terwolde</i></p> <p>De asfaltverharding c.q. het straatwerk van deze wegen is slecht en wordt vervangen door betonstraatstenen. Dit past beter bij het 30 km/h-regime en uitstraling als woongebied. In het leuwanland wordt de riolering vervangen. Gelijktijdig met de reconstructie wordt het regenwater van de openbare ruimte afgekoppeld van de riolering.</p> <p><i>Weg door Voorst (Rijksstraatweg)</i></p> <p>Door bijdragen van derden en inzet van eigen middelen wordt de Rijksstraatweg in Voorst heringericht. De werkzaamheden worden integraal opgepakt waarbij zowel de verhardingen, de riolering wordt vervangen en het groen wordt aangepakt. Afkoppeling van regenwater op verhard oppervlak laten wij onderdeel van de werkzaamheden zijn. De Provincie is bezig met de aanleg van de rondweg. De Rijksstraatweg wordt aansluitend aan de realisatie van de rondweg heringericht.</p>
Beoogd effect	Verbeteren van de leefomgeving. Daarnaast is met de aanleg van de rondweg Voorst de kans ontstaan om de weg door Voorst van een verkeersweg om te vormen tot een woonomgeving en een kern waar verblijven en winkelen goed mogelijk is.

Verbetering verkeersveiligheid	
Inhoud	Verkeersveiligheid in Twello blijft om aandacht vragen. In 2017 is het rapport " Een verkeersveilig en leefbaar Twello" in de gemeenteraad besproken. De gemeenteraad heeft besloten om de veiligheid in Twello te verbeteren met het doortrekken van de randweg om Twello. Momenteel wordt de randweg verder uitgewerkt in samenwerking met externe partijen zoals de provincie Gelderland en ProRail.
Beoogd effect	Verbeteren van de leefomgeving.

Kwaliteitsverbetering omgeving A1-verbreding	
Inhoud	Door Rijkswaterstaat wordt samen met de provincies Gelderland en Overijssel en de Cleantech regio gewerkt aan de verbreding van de A1 tussen Apeldoorn en Azelo. Hierbij wordt het gedeelte van de A1 dat door de gemeente Voorst loopt verbreed naar 2x4 rijstroken, wat gevolgen heeft voor de inpassing van de A1 in onze gemeente. De verbreding verloopt in 2 fasen waarbij het weggedeelte tussen de op/afritten van Posternek en Deventer in fase 1 ligt. Fase 1 wordt gerealiseerd vanaf eind 2018 met een doorloop tot 2020. Fase 2 loopt vanaf Apeldoorn tot afslag Twello/Posternek en loopt in de periode van 2024 tot 2028. Voor een goede inpassing van deze verbreding voeren wij de komende jaren enkele landschappelijke projecten uit. Deze projecten worden gedeeltelijk in samenwerking met Rijkswaterstaat, de provincie, het waterschap en de omgeving uitgevoerd.
Beoogd effect	Met deze werkzaamheden kunnen wij een kwaliteitsverbetering realiseren bovenop de plannen voor de wegverbreding

Actualisatie verkeersbeleidsplan en opstellen integraal mobiliteitsplan	
Inhoud	In 2010 heeft de gemeenteraad het GVVP vastgesteld met daarin het verkeersbeleid voor de aankomende jaren. Inmiddels zijn er wijzigingen in beleid en voorzieningen die ertoe leiden om het GVVP te actualiseren en te komen tot een integraal mobiliteitsplan. Door de regio is de fietsvisie (2012) vastgesteld met de snelle fietsroutes zoals Deventer – Apeldoorn. Door de provincie is de omgevingsvisie (2014) vastgesteld inclusief haar visie op mobiliteit in de regio. De ontwikkeling van het elektrisch vervoer is verder gekomen met de e-bike, de speedpedelec (45 km/h) en de elektrische auto's. In Voorst is de rondweg in ontwikkeling. Dit pleit ertoe om het GVVP te actualiseren. In 2018 wordt de evaluatie van het huidige beleid afgerond en in 2019 wordt het nieuwe integrale mobiliteitsplan opgesteld samen met de inwoners.
Beoogd effect	Het nieuw mobiliteitsplan opleveren met daarin de laatste ontwikkelingen verwerkt.

Verbetering fietsroutes (fietsnelwegen)	
Inhoud	In 2015 is door de regio, inclusief de gemeente Voorst, de 'go' uitgesproken voor de regionale fietsroute Apeldoorn – Deventer. Inmiddels is de 1e fase aan maatregelen uitgevoerd. Vanaf 2018 wordt gewerkt aan de verkenning van het traject voor de 2 ^e fase tussen Teuge en Deventer. Ook is inmiddels gestart met de voorbereidingen van de fietsroute Zutphen – Apeldoorn met een eerste verkenning tussen Gietelo en Apeldoorn.
Beoogd effect	Het verbeteren van de fietsroutes Apeldoorn – Deventer en Zutphen - Apeldoorn om zodoende het fietsgebruik te stimuleren

Openbaar vervoer

Verbetering openbaar vervoer	
Inhoud	Op 30 mei 2018 heeft Provinciale Staten Gelderland de Nota van Uitgangspunten voor de concessies openbaar vervoer vastgesteld. In vervolg op de OV-visie van de provincie (2014) wordt onderscheid gemaakt tussen A, B en C lijnen, waarbij meer flexibiliteit mogelijk is bij zogeheten ontwikkellijnen (C-lijnen). Als regio denken wij mee met het Programma van Eisen voor de nieuwe concessie-uitvraag. In het kader van de OV-visie wordt door de provincie en andere betrokken partijen nagedacht over bestaande en nieuwe vervoersconcepten.
Beoogd effect	Het verbeteren van het openbaar vervoer in de gemeente Voorst en de regio Stedendriehoek.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Aanleg fietspad en natuurvriendelijke oever De Fliert	
Inhoud	In samenwerking met Waterschap Vallei en Veluwe zijn wij een project gestart om tussen de Voordersteeg en de Burgemeester Van der Feltzweg een fietsroute langs of nabij de Fliert te realiseren. Het waterschap vult gelijktijdig haar opgave in voor de Kader Richtlijn Water in de vorm van een natuurvriendelijke oever langs de beek. Deze route sluit aan op de recent aangelegde fiets-/wandelroute vanuit het plan Achter 't Holthuis/ De Schaker. Beide plannen worden in gezamenlijkheid ontwikkeld. Het is de wens dit project in 2019 af te ronden.
Beoogd effect	Door deze ontwikkeling ontstaat er een aantrekkelijke fiets- en wandelroute met ruimte voor landschapsherstel, natuurontwikkeling en ecologie.

Realisatie van watertappunten	
Inhoud	Wij gaan acht watertappunten realiseren in de dorpskernen van De Vecht, Nijbroek, Terwolde, Teuge, Voorst, Steenenkamer, Wilp, Bussloo en Posterenk. De kernen Klarenbeek, Wilp-Achterhoek en Twello zijn al voorzien.
Beoogd effect	Stimuleren van een gezonde levensstijl.

Polder Nijbroek	
Inhoud	De Polder Nijbroek is een nu nog relatief gaaf 14 ^e eeuwse cultuurlandschap die het waard is te behouden en waar mogelijk te herstellen. Hiervoor starten wij een gebiedsproces in de lijn van het 'Weteringse Broek'. In dit proces wordt tevens gekeken naar een klimaat-robuste inrichting en de mogelijkheden als 'energielandschap' als leverancier voor duurzame energie. Voor de Polder Nijbroek wordt is 2018 een basisdocument opgesteld waarin een verkenning gegeven wordt van de kansen en een plan van aanpak. Burgerparticipatie is uitgangspunt in dit proces. 2019 wordt gebruikt voor het concreet maken van de eerste projecten.
Beoogd effect	Het verbinden van gebiedsambities en –kansen met individuele ambities van bewoners en ondernemers. De te starten verkenning moet een visie en uitvoeringsprogramma opleveren voor de komende jaren.

Uitvoering ecologisch maaibeheer	
Inhoud	Het ecologisch maaibeheer, dat gestart is naar aanleiding van het regionale project Biobased Industry in de Cleantech regio, wordt voortgezet. Dit werk is op te splitsen in ecologisch bermbeheer (door aannemers/eigen buitendienst) en het ecologisch beheer van een viertal locatie door inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Voor het bermbeheer is het streven dat minimaal 25% van de gemeentelijke bermen ecologisch beheerd worden. Op dit moment zitten we op de helft hiervan.
Beoogd effect	Door in de wijze van het maaibeheer rekening te houden met de aanwezige flora en fauna wordt een verhoging van de natuurwaarde en biodiversiteit bewerkstelligd

Riolering

Afkoppelen hemelwater	
Inhoud	Gelijktijdig met de reconstructieprojecten, zoals deze beschreven zijn in de paragraaf Verkeer en Vervoer, wordt het hemelwater van grote delen van de openbare ruimte afgekoppeld van de riolering. Daarnaast wordt hemelwater van nieuwbouwprojecten niet aan gesloten. Ook stimuleren we particulieren om af te koppelen door het leveren van materialen en het vergroenen van tuinen.
Beoogd effect	Door het afkoppelen van hemelwater wordt dit schone water niet meer vermengd met het vuile rioolwater maar kan het terugvloeiën naar de bodem of oppervlakte water. Ook ontzien we hiermee de rioalgemalen en rioolwaterzuivering. Tevens is het een vorm van klimaatadaptatie omdat het verdroging tegen gaat en het rioolstelsel robuuster maakt voor heftiger regenval. Hierdoor treedt minder overlast op door riooloverstorten en rioolwater op straat. Ook geeft het verkoeling in de leefomgeving

Klimaatadaptatie	
Inhoud	In 2018 is de eerste stresstest uitgevoerd waarbij gekeken is naar de effecten van klimaatwijzigingen op het gebied van wateroverlast, droogte en hitte. Tweede helft 2018 is voor het onderdeel wateroverlast een verfijningsslag gemaakt. De resultaten hiervan worden gebruikt voor het opstellen van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2020-2024 dat in 2019 aangeboden wordt.
Beoogd effect	Op deze wijze proberen wij de gemeente voor te bereiden op de komende klimaatwijzigingen

Bergbezinkvoorziening Troelstralaan Twello	
Inhoud	In 2014 hadden wij willen starten met de voorbereiding van de realisering van een bergbezinkvoorziening aan de Troelstralaan te Twello. Op verzoek van het waterschap zijn deze werkzaamheden uitgesteld. Het waterschap heeft de mogelijkheden van een extra zuivering voor het zuidelijk gebied van de gemeente onderzocht, de Waterfabriek, en is tot de conclusie gekomen dat deze realiseerbaar is. Ook wordt het rioolstelsel van Twello ontlast door de capaciteit van het waterschapsgemaal in Twello te vergroten. De aanleg van de Waterfabriek is vertraagd en staat nu gepland voor 2020. De vergroting van het gemaal vindt plaats in 2019. Na realisatie van de Waterfabriek volgt een periode van monitoring van de Twellose Beek, waarna bepaald wordt of aanvullende maatregelen nodig zijn. Vooralsnog wordt de bergbezinkvoorziening uitgesteld tot 2022.
Beoogd effect	Het doel is om meer berging te verkrijgen in de riolering en het aantal riooloverstorten te verminderen. Daarnaast ontstaat er een mogelijkheid om water te genereren voor doorspoeling van het open watersysteem van de Twellose Beek.

Cultureel erfgoed

Cultuurhistorische Atlas	
Inhoud	Cultuurhistorie is een cruciaal onderdeel van de Voorster identiteit. Het belang van het behouden en waar mogelijk versterken van de rijke cultuurhistorie van de gemeente komt nadrukkelijk aan de orde in de ruimtelijke toekomstvisie. Vanuit het Besluit ruimtelijke ordening bestaat de verplichting om cultuurhistorische aspecten mee te wegen in de totstandkoming van bestemmingsplannen. Een cultuurhistorische atlas vormt feitelijk een onmisbare bron van informatie bij de uitvoering van de gemeentelijke taken. De culturele atlas die ons voor ogen staat bestaat uit twee pijlers: een toegankelijk geschreven en fraai vorm gegeven publicatie en een, dynamisch, digitaal medium, bijvoorbeeld in de vorm van een website of een app. Het afgelopen jaar stond in het teken van voorbereiding: de Stichting Cultuurhistorie Voorst is opgericht en de financiële mogelijkheden (sponsoring) zijn verkend.
Beoogd effect	Versterken van cultuurhistorie als onderdeel van de Voorster identiteit

Karakteristieke gebouwen	
Inhoud	In 2018 en 2019 starten wij met een pilot 'bescherming karakteristieke panden' in de kern Teuge als onderdeel van een breed te ontwikkelen programma gericht op het behoud en bescherming van karakteristieke panden en bouwwerken. In de kern Teuge kiezen wij voor de uitwerking van de 'Kansenkaart Teuge' waarin wij samen met het dorp kansen hebben benoemd waarbij ook de uitstraling van de bebouwing een actiepunt is. Participatie met eigenaren speelt in deze pilot een grote rol. Samen met de eigenaren gaan we onderzoeken welke mogelijkheden er zijn en welke voordelen wij als gemeente daar tegenover kunnen zetten. Als blijkt dat deze pilot succesvol is, dan rollen wij deze methodiek uit over de karakteristieke panden in rest van de gemeente (kernen en buitengebied).
Beoogd effect	Beschermen karakteristieke panden en bouwwerken

Afval

Aansluiting Circulus Berkel	
Inhoud	Op 1 januari 2019 gaat de gemeente Voorst toetreden tot Circulus-Berkel voor de afvalinzameling en verwerking. Voor de bewoners van de gemeente blijft de dienstverlening gelijk. Eerder al konden bewoners gebruik maken van de Recyclepleinen van Circulus-Berkel. Dit wordt gecontinueerd.
Beoogd effect	Circulus-Berkel verzorgt het afvalbeheer voor acht gemeenten. Het gaat om Apeldoorn, Bronckhorst, Brummen, Deventer, Doesburg, Epe, Lochem en Zutphen. Specialismen en kennis is bij Circulus-Berkel goed geborgd. Ook biedt Circulus-Berkel goede mogelijkheden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in te zetten.

Stimulering circulaire economie door uitvoering te geven aan de motie "Luier niet voor(s)t, maar zamel in	
Inhoud	De verwachting is dat wij in de loop van 2019 kunnen gaan starten met de inzameling en verwerking van luiers. Er worden op dit moment in de regio twee methoden van verwerking onderzocht en uitgerold die in 2019 grootschalig operationeel lijken te kunnen worden.
Beoogd effect	Een milieukundig acceptabele, efficiënte en service gerichtere invulling van luiersinzameling in de gemeente Voorst. De raad wordt eind 2018 geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom luiersinzameling.

Milieubeheer

Asbestonderzoek	
Inhoud	Om tijdig te voldoen aan de wetgeving rond asbest, willen wij de komende jaren hier extra inzet op doen. Wij gaan dit aanpakken op een manier die goed bij de Voorster samenleving past. In 2018 worden de eerste eigenaren van percelen geïnformeerd en krijgen ze begeleiding om zo in 2024 de gemeente Voorst asbestvrij te hebben.
Beoogd effect	Verbeteren van de leefomgeving door in 2024 asbestvrij te zijn.

Uitvoering addendum duurzaamheid	
Inhoud	In 2016 heeft de raad ingestemd met het addendum bij de Nota Duurzaamheid. De projecten rond energiebesparing zijn in uitvoering en worden als positief ervaren. Op het gebied van het opwekken van duurzame energie wordt er gefocust op zonne-energie. Deze projecten hebben vaak een lange doorlooptijd waardoor de resultaten pas over enkele jaren te zien zijn. Met het structurele budget voor duurzaamheid kunnen de lopende projecten goed doorgezet worden en is er ruimte om nieuwe projecten op te pakken. Jaarlijks wordt er een rapportage opgesteld over de resultaten van het addendum bij de Nota Duurzaamheid. Er zal in 2020 een vierjarenplan opgesteld worden om inzicht te geven hoe energieneutraal Voorst in 2030 bereikt kan worden, dan zijn we ook in het bezit van de resultaten die tot dan toe bereikt zijn (voortgang zonneakkers etc).
Beoogd effect	Het doel is een energieneutrale gemeente in 2030 waarbij evenveel duurzame energie wordt opgewekt als wordt gebruikt. Dit wordt bereikt door 40% energiebesparing en de overige 60% wordt duurzaam opgewekt.

Verbonden partijen

Bij de realisatie van de doelstellingen binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

Verbonden partij	Doel
Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ)	De OVIJ verzorgt, op basis van een gemeenschappelijke regeling, voor de gemeente Voorst meerdere (milieu)taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.
Tribuut belastingsamenwerking	Tribuut voert voor de gemeenten Apeldoorn, Epe, Lochem, Zutphen en Voorst alle gemeentelijke heffingen en belastingen uit. Een uitzondering geldt voor de heffing en invordering van de leges publiekszaken.
PlusOV basismobiliteit	De gemeenschappelijke regeling PlusOv basismobiliteit verzorgt het regiotaxi-vervoer, leerlingenvervoer, Wmo-vervoer, en jeugdwetvervoer.
NV Luchthaven Teuge	De aanwezigheid van een infrastructurele voorziening op regionaal niveau in de vorm van een luchtvaartterrein voor zakelijk gebruik.
Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn)	Het leveren van een gewaarborgde bijdrage aan de betaalbaarheid van de stedelijke- of dorpsvernieuwing (waaronder startersleningen en stimuleringsleningen voor monumenten en verduurzamen van gebouwen) door deelneming in het fonds.
Regio Stedendriehoek (Cleantech regio)	De zorg voor een evenwichtige ontwikkeling van de ruimtelijke ordening, landschapsontwikkeling, recreatie, volkshuisvesting, recreatie, verkeer en vervoer, sociaal-economische ontwikkeling, arbeidsvoorziening, onderwijs, welzijn en volksgezondheid. Als partner in de Cleantech Regio werkt de S3H mee aan de versterking van het cleantech karakter van de regio met als thema's: van oude naar nieuwe industrie, van werken aan duurzame mobiliteit, van werken en duurzaam wonen, en van omgaan met warmte en water.

Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren (via de link: www.waarstaatjegemeente.nl). De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Voorst	Bron
Afval	Fijn huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval per inwoner per jaar (kg)	112	CBS
Milieubeheer	Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	4,4%	RWS
Verkeer & vervoer	Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	Als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.	6,9%	VeiligheidNL
Verkeer & vervoer	Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met een fietser	Als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.	8%	VeiligheidNL

Wat mag het kosten

Exploitatie

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Raming begroting			
			2019	2020	2021	2022
2-1 Verkeer en vervoer	3.192.623	3.097.749	3.198.615	3.251.341	3.242.903	3.401.909
2-2 Parkeren	66.833	85.153	93.946	93.946	93.946	93.946
2-4 Econ. Havens/waterwegen	-	-	-	-	-	-
2-5 Openbaar vervoer	-	-	-	-	-	-
5-5 Cultureel erfgoed	262.741	276.344	256.954	256.954	256.954	256.954
5-7 Openb. groen en recreatie	1.635.256	1.600.584	1.742.948	1.742.466	1.740.708	1.731.040
7-2 Riolering	2.704.388	2.379.904	2.607.782	2.549.828	2.489.529	2.442.952
7-3 Afval	1.865.433	1.699.679	1.777.824	1.701.341	1.640.862	1.642.191
7-4 Milieubeheer	793.328	1.311.238	1.088.414	1.130.742	1.130.742	1.130.742
7-5 Begraafplaatsen	165.631	176.909	180.571	179.701	180.300	181.205
Totaal lasten	10.686.232	10.627.559	10.947.054	10.906.318	10.775.943	10.880.939
2-1 Verkeer en vervoer	108.528	592.063	79.988	79.988	79.988	79.988
2-2 Parkeren	20.000	21.994	-	-	-	-
2-4 Econ. Havens/waterwegen	-	-	-	-	-	-
2-5 Openbaar vervoer	-	-	-	-	-	-
5-5 Cultureel erfgoed	57.874	3.142	-	-	-	-
5-7 Openb. groen en recreatie	89.868	4.500	4.604	4.604	4.604	4.604
7-2 Riolering	3.084.698	2.920.728	2.908.725	2.908.725	2.908.725	2.908.725
7-3 Afval	2.009.026	1.866.848	2.015.168	2.070.886	2.139.626	2.139.626
7-4 Milieubeheer	39.639	125.950	1.300	1.300	1.300	1.300
7-5 Begraafplaatsen	188.335	198.586	198.531	198.531	198.531	198.531
Totaal baten	5.597.968	5.733.811	5.208.316	5.264.034	5.332.774	5.332.774
Saldo	-5.088.264	-4.893.748	-5.738.738	-5.642.284	-5.443.170	-5.548.165

Toelichting ontwikkelingen begroting 2019 t.o.v. 2018:

Algemeen

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2018 gestegen door de CAO 2018-2019 en het Herstelplan 2017- 2019 van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds. Zie hiervoor de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering.

2-1 Verkeer en vervoer

In 2018 is eenmalig een afkoopsom van de provincie ontvangen voor het onderhoud aan de Voorsterklei in verband met het omvormen van fietspaden.

2-2 Parkeren

De bijdrage van IJsseldal Wonen voor het parkeergebouw in Twello Centrum is in 2019 komen te vervallen

5-5 Cultureel erfgoed

In 2018 is het krediet voor het "pilotproject Terwoldse Bandijk" opgenomen.

5-7 Openbaar groen en recreatie

De toename van de lasten wordt, naast de stijging van de salarislasten, veroorzaakt door toerekening van de garantiebanen aan dit taakveld.

7-2 Riolerings

Het gemeentelijk rioleringsplan van de gemeente Voorst is in 2018 herijkt en de uitkomst hiervan is dat het rioolrecht tarief op een 100% kostendekkend tarief

7-3 Afval

De lasten zijn nog gebaseerd op de situatie 2018. Bij de prioriteitennota 2019 heeft ons college van uw raad een mandaat gekregen om de formele toetreding van de gemeente Voorst tot Circulus Berkel te regelen, onder de voorwaarde dat de uitwerking van de samenwerking tussen de gemeente Voorst en Circulus Berkel binnen de geschetste kaders van de hoofdlijnennotitie blijft.

De toename van de baten is naast indexatie het gevolg van een tariefsverhoging van de afvalstoffenheffing om in stappen te komen tot een kostendekkend tarief.

7-4 Milieubeheer

Ondanks de verhoogde bijdrage aan OVIV en een verhoging van de donatie aan de voorziening gebouwen (duurzaamheid) zijn de eenmalige bijdrage aan Cleantech tomorrow, besteding overschot OVIV 2017 en de in 2018 opgenomen investeringen "Motie duurzaamheid", "Saneringsprogramma 25 woningen N345", "Addendum Duurzaamheid" en "Subsidies geluidsanering" de oorzaak van de kostenverlaging.

Het in 2018 ontvangen overschot OVIV 2017 en de inkomsten van de in 2018 opgenomen investeringen "Saneringsprogramma 25 woningen N345" en "Subsidies geluidsanering" verklaren de hoge inkomsten in 2018.

7-5 Begraafplaatsen

Voor dit taakveld zijn geen bijzonderheden. Het verschil tussen de baten en lasten betreft de elders verantwoorde overhead op salarislasten.

Investerings

	Jaar	Bedrag investering	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Meerjaren Investerings Programma						
Renovatie kunstwerken (bruggen A-watgangen)	2020	75.000	0	200	3.500	3.400
Herinrichting Rijksstraatweg Voorst (subsidie Provincie Gelderland)	2019	2.600.000	0	0	0	0
Prioriteitennota 2016 t/m 2019: Integraal Wegen Plan (IWP), per jaar 750.000	2019 t/m 2022	3.000.000	2.400	37.200	71.600	106.500
Prioriteitennota 2017: Stimuleringsregeling duurzaamheid (10 jaar 300.000 per jaar, tot en met 2026)	2019 t/m 2022	1.200.000	0	0	0	0
Prioriteitennota 2018: Verkeersveiligheidsstudie Twello	2019 t/m 2020	200.000	300	5.000	9.200	9.100
Prioriteitennota 2018: Westelijke randweg Twello	2021	4.700.000	0	0	15.300	217.800
Prioriteitennota 2017 t/m 2020: Twello Centrum	2019 t/m 2022	1.400.000	1.200	18.900	27.500	36.800
Prioriteitennota 2019: Cultuurhistorische atlas (uit algemene reserve)	2019	100.000	0	0	0	0
Prioriteitennota 2019: Aanleg watertappunten (uit algemene reserve)	2019	28.000	0	0	0	0

	Jaar	Bedrag investering	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Meerjaren Onderhouds Programma						
Onderhoud en vervanging speelvoorzieningen (o.b.v. beheerplan uit voorz. speelvoorzieningen)	2019 t/m 2022	86.591	0	0	0	0
Bermschade langs wegen buiten de bebouwde kom (per jaar 25.000)	2019 t/m 2022	100.000	100	1.200	2.400	3.500
MUP openbare verlichting armaturen (per jaar 35.000)	2019 t/m 2022	140.000	100	2.300	4.500	6.700
MUP openbare verlichting armaturen, (versneld vervangen door led)	2019 t/m 2020	70.000	100	2.300	4.400	4.300
MUP openbare verlichting lichtmasten (per jaar 35.000)	2019 t/m 2022	140.000	100	1.400	2.800	4.100
Columbariumuitbreiding	2020	10.000	0	0	600	600
Reparatie asfaltpaden en deels omvormen naar grindpaden op begraafplaatsen	2021	25.000	0	0	100	1.200
<i>Riolering (Voorziening groot onderhoud en vervangings-investeringen riolering op basis van GRP)</i>						
Grondwatertaken	2019	180.000	0	0	0	0
Onderzoek en advisering OAS studie	2019 t/m 2022	90.000	0	0	0	0
Directe personeelskosten en overhead	2019 t/m 2022	485.000	0	0	0	0
Vervanging vrijverval riolering	2019 t/m 2022	1.481.500	0	0	0	0
Rioleringsplannen milieu- en hemelwatermaatregelen (afkoppelen)	2019 t/m 2022	2.125.000	0	0	0	0
Totaal Mooi Voorst		18.236.091	4.300	68.500	141.900	394.000

Reserves en voorzieningen

	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022
Tarieven afvalstoffenheffing	0	0	0	0	0
De Fliert	119.894	119.894	119.894	119.894	119.894
Vereveningsfonds groen Voorst	16.192	16.192	16.192	16.192	16.192
Totaal reserves	136.086	136.086	136.086	136.086	136.086
Speelvoorzieningen	4.500	4.691	-919	-6.529	-12.139
Groot onderhoud en vervangingsinvesteringen riolering	14.913.216	16.319.241	17.807.433	19.250.053	20.666.744
Totaal voorzieningen	14.917.716	16.323.92	17.806.514	19.243.524	20.654.605

Standen per 1 januari

Toelichting:

Reserves:

Voor de afvalstoffenheffing is 100% kostendekking uitgangspunt. De verwachting is dat door tariefsverhogingen in 2021 dit uitgangspunt bereikt wordt. De reserve tarieven afvalstoffenheffing is leeg. Het tekort wordt nu opgevangen binnen de exploitatie.

In de bestemmingsreserve De Fliert is het niet bestede budget voor de aanleg van de ecologische verbindingszone De Fliertdal gereserveerd.

Het Vereveningsfonds groen Voorst is ingesteld als verevening bij functieverandering naar wonen (verhoging van de kwaliteit van het buitengebied).

Voorzieningen:

De voorziening speelvoorzieningen loopt vanaf 2020 negatief. De dotatie aan de voorziening en de stand van de voorziening is onvoldoende voor de op basis van een meerjaren onderhoudsplan geraamde bestedingen. Ook moet het onderhoudsplan geactualiseerd worden. Bij de "herijking reserves en voorzieningen" (december 2018) ontvangt u van ons een voorstel.

Bij de financiële herijking van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2019 (GRP) is het tarief rioolrecht aangepast naar 100% kostendekking. Jaarlijks wordt dit tarief alleen met de index verhoogd. Op basis van het GRP worden onderhouds- en vervangingsinvesteringen ten laste van de voorziening groot onderhoud en vervangingsinvesteringen riolering gebracht.

3.3 Bedrijvig Voorst

Wat willen we bereiken

Economische promotie

De gemeente Voorst is uniek gelegen tussen IJssel en Veluwemassief. Zowel landschappelijk als cultuurhistorisch heeft Voorst veel te bieden. Om de effecten van al het fraais dat Voorst te bieden heeft te benadrukken worden hiervoor recreatieve en toeristische activiteiten ontplooid en aangemoedigd. Een communicatieoffensief om Voorst te promoten zal worden ontwikkeld.

Tevens hechten wij veel waarde aan het realiseren van snelle internetverbindingen in het buitengebied zowel voor de lokale economie als voor de inwoners.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

De gemeente Voorst heeft vooralsnog genoeg industrieterreinen om nieuwe bedrijven op te vangen en bedrijfsverplaatsingen mogelijk te maken. Het is nu van belang om bestaande bedrijventerreinen in goede conditie te houden of weer in conditie te brengen. De bestaande bedrijventerreinen Nijverheid, 't Belt verdienen een revitalisering.

Begeleide participatie en arbeidsparticipatie

De zorg voor mensen die buiten het arbeidsproces staan of dreigen te komen is aan de gemeente toevertrouwd en daar wordt ook verstandig inhoud aan gegeven. De participatienota is daarbij uitgangspunt en vormt een basis die getypeerd kan worden als 'zacht op de persoon hard op de inhoud'. De Gemeenschappelijke Regeling (GR) Delta heeft de zorg voor onze Wet sociale werkvoorziening (Wsw)-ers, maar krijgt ook een rol in het begeleiden van nieuwe instromers van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en mensen met een uitkering.

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Inwoners die plannen hebben om een eigen bedrijf te beginnen moeten gebruik kunnen maken van gemeentelijke startersbegeleiding. Deze begeleiding moet ook ingezet worden voor mensen met een uitkering waarbij alle middelen moeten worden ingezet om belemmerende regels te verwijderen.

Waar ligt dat vast

Het beleid dat betrekking heeft op dit programma is vastgelegd in diverse verordeningen, beleidsnota's en beleidsregels. De volledige documenten zijn te raadplegen via de volgende link: www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving

Wat gaan we daarvoor doen

Activiteiten

Economische promotie

Promotionele activiteiten om gemeente Voorst "op de kaart te zetten"	
Inhoud	In 2018 starten we met het ontwikkelen van een (vernieuwde) toeristische website voor de gemeente Voorst. Het concept IJsselvallei krijgt invulling. Ook starten we met de ontwikkeling van een wandelknooppuntennetwerk. Met de betrokken partijen op en rondom Bussloo en Teuge werken we aan een gebiedsplan voor beide gebieden. We faciliteren toeristische ondernemers in het onderling samenwerken en ontwikkelen van arrangementen om de toerist langer te laten verblijven. We werken hierbij samen met regionale partners.
Beoogd effect	Het toerisme in de gemeente een impuls geven, de gemeente Voorst beter als toeristische bestemming vermarkten.

Deelname aan WiFi4EU	
Inhoud	Naar aanleiding van de motie WiFi4EU wordt er een subsidieaanvraag voorbereid voor Twello-Centrum.
Beoogd effect	Gratis internet in Twello Centrum.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Revitalisering industrieterreinen	
Inhoud	In 2018 starten we met een analyse van het huidige functioneren van onze bedrijventerreinen en de kwalitatieve en kwantitatieve vraag op korte, middellange en lange termijn.
Beoogd effect	Actieplan voor de komende jaren voor het creëren van toekomstbestendige bedrijventerreinen in de gemeente Voorst, waaronder Nijverheid en 't Belt.

Begeleide participatie

Ontwikkeling Delta	
Inhoud	De gemeente Zutphen heeft aangegeven de WSW op een andere manier, zelfstandig, in te willen vullen. Zutphen en Brummen hebben aangegeven te willen uitreden tot de gemeenschappelijke regeling Delta. Er wordt momenteel door de gemeenten Voorst, Lochem en Bronckhorst onderzocht wat de mogelijkheden zijn om in afgeslankte vorm de GR Delta voort te zetten en er ligt een intentie om met deze drie gemeenten door te gaan. Er zal onderzoek worden gedaan naar de financiële consequenties en overige gevolgen. In het najaar van 2018 zal hier meer helderheid over kunnen worden gegeven.
Beoogd effect	Continuering van de werkvoorziening WSW.

Arbeidsparticipatie

De acties uit de nota Plek op de Werkvloer uitvoeren	
Inhoud	In Maart 2017 is de nota "plek op de werkvloer; een inclusieve arbeidsmarkt vastgesteld. In 2019 blijven we de opgenomen acties uitvoeren zoals een Voorster offensief richting werkgevers, het aandacht hebben voor instroompreventie, gemeentelijk werkgeverschap, sociaal ondernemerschap en een interne organisatieverandering. In 2019 blijft de focus op het meedoen bij werkgevers op de werkvloer in plaats van meedoen in reïntegratie trajecten in (beschutte) werkomgevingen. Dit draagt bij aan de doelstelling dat in 2020 ten minste 50% van de mensen met een uitkering een plek op de werkvloer bij een werkgever in Voorst of de regio heeft.
Beoogd effect	We willen bereiken dat in 2020 tenminste 50% van de mensen met een uitkering een plek op de werkvloer bij een werkgever heeft.

Verbonden partijen

Bij de realisatie van de doelstellingen binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

Verbonden partij	Doel
Regio Stedendriehoek (Cleantech regio)	De zorg voor een evenwichtige ontwikkeling van de ruimtelijke ordening, landschapsontwikkeling, recreatie, volkshuisvesting, recreatie, verkeer en vervoer, sociaal-economische ontwikkeling, arbeidsvoorziening, onderwijs, welzijn en volksgezondheid. Als partner in de Cleantech Regio werkt de S3H mee aan de versterking van het cleantech karakter van de regio met als thema's: van oude naar nieuwe industrie, van werken aan duurzame mobiliteit, van werken en duurzaam wonen, en van omgaan met warmte en water.
Werkvoorzieningsschap Delta	Delta is een gemeenschappelijke regeling dat zich ontwikkelt als detacherings- en begeleidingsorganisatie voor sociale werkgelegenheid.
Leisurelands (voorheen Recreatiegemeenschap Veluwe / RGV Holding BV)	Het gemeenschappelijke belang voor wat betreft de ontwikkeling van recreatieve en toeristische mogelijkheden op de Veluwe en in de randgebieden, rekening houdende met bescherming van het landschappelijke karakter.
NV Luchthaven Teuge	De aanwezigheid van een infrastructurele voorziening op regionaal niveau in de vorm van een luchtvaartterrein voor zakelijk gebruik.

Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren (via de link: www.waarstaatjegemeente.nl). De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Voorst	Bron
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Vestigingen	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	147,3	LISA
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	56,6%	LISA
Arbeidsparticipatie	Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	68,8%	CBS
Arbeidsparticipatie	Aantal re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	6,7	CBS
Arbeidsparticipatie	Banen	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	911,7	LISA

Wat mag het kosten

Exploitatie

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Raming begroting			
			2019	2020	2021	2022
3-1 Econ. ontwikkelingen	385.924	211.499	241.459	241.459	241.459	241.459
3-2 Fys. Bedrijfsinfrastructuur	11.537	-	7.499	7.499	7.499	7.499
3-3 Bedrijfsloket en regelingen	17.323	35.638	37.110	37.110	37.110	37.110
3-4 Economische promotie	126.965	348.092	239.092	241.649	241.649	241.649
6-4 Begeleide participatie PR3	1.985.554	1.821.264	1.747.425	1.671.673	1.620.729	1.620.729
6-5 Arbeidsparticipatie	556.118	617.666	606.220	623.007	656.583	656.583
Totaal lasten	3.083.421	3.034.159	2.878.806	2.822.399	2.805.031	2.805.031
3-1 Econ. ontwikkelingen	232.471	14.906				
3-2 Fys. bedrijfsinfrastructuur						
3-3 Bedrijfsloket en regelingen	49.662	53.893	53.902	53.902	53.902	53.902
3-4 Economische promotie	210.996	170.651	174.576	174.576	174.576	174.576
6-4 Begeleide participatie PR3	2.548					
6-5 Arbeidsparticipatie	8.889					
Totaal baten	504.566	239.450	228.478	228.478	228.478	228.478
Saldo	-2.578.855	-2.794.709	-2.650.328	-2.593.921	-2.576.553	-2.576.553

Toelichting ontwikkelingen begroting 2019 t.o.v. 2018:

Algemeen

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2018 gestegen door de CAO 2018-2019 en het Herstelplan 2017- 2019 van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds. Zie hiervoor de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering.

3-1 Economische ontwikkelingen

Zie algemeen.

3-4 Economische promotie

Het verschil betreft de restraming 2018 van het met de Prioriteitennota 2016 beschikbaar gestelde budget (eenmalig) ten behoeve van het onderzoek naar Breedband internet in het buitengebied .

6-4 Begeleide participatie PR 3

Het bedrag wat via de Integratieuitkering Sociaal Domein wordt ontvangen voor 2019 is lager ten opzichte van de raming in de begroting 2018. Aan de andere kant zijn er wel licht hogere personeelslasten geraamd door een verschuiving van personeelslasten binnen de taakvelden.

6-5 Arbeidsparticipatie

In het saldo zit een hogere raming in verband met geraamde uitgaven ten behoeve van additionele werkplekken. Verder zorgt een verschuiving van overige personeelslasten voor lagere lasten.

Investerings

	Jaar	Bedrag investering	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Meerjaren Investerings Programma						
WiFi4EU (uit algemene reserve)	2019	15.000	0	0	0	0
Meerjaren Onderhouds Programma						
Geen investeringen		0	0	0	0	0
Totaal Bedrijvig Voorst		15.000	0	0	0	0

Reserves en voorzieningen

	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022
Geen reserves.	0	0	0	0	0
Totaal reserves	0	0	0	0	0
Geen voorzieningen.	0	0	0	0	0
Totaalvoorzieningen	0	0	0	0	0

Standen per 1 januari

3.4 Gezond Voorst

Wat willen we bereiken

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Een school vervult een belangrijke rol in een kern of wijk. Als een kind problemen ervaart is de school vaak de eerste plek waar dit gesignaleerd wordt. De school kan samen met het samenwerkingsverband ondersteuning en begeleiding bieden indien het gaat over leer- of cognitieve problematiek. Als de problemen op andere gebieden spelen kan samen met medewerkers van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) gekeken worden welke hulp het meest passend is. Daarnaast leidt ongeoorloofd schoolverzuim tot voortijdig schoolverlaten wat nadelig is voor de leerling zijn/haar carrière op de arbeidsmarkt. De leerplichtambtenaar werkt samen met de scholen om vroegtijdig ongeoorloofdverzuim te signaleren en te beperken waardoor leerlingen een startkwalificatie kunnen behalen.

Het is belangrijk om naast de ontwikkeling van cognitieve vaardigheden bezig te zijn met bewegen, muziek en kunst. In overleg met de scholen wordt bekeken hoe de gemeente hieraan een bijdrage kan leveren zonder dat hier direct een financiële bijdrage voor nodig is. Instandhouding van de unieke, specifieke schoollogopedie, zoals deze in de gemeente Voorst is georganiseerd, is van belang omwille van de taal-spraak ontwikkeling van alle jonge kinderen in de gemeente Voorst.

In 2018 is een nieuwe beleidsnota kinderopvang Gemeente Voorst 2018-2022 vastgesteld. De gemeente Voorst werkt toe naar een stelsel voor jeugdhulp dat erop gericht is dat ieder kind gezond en veilig opgroeit en zo zelfstandig mogelijk kan deelnemen aan de maatschappij, daarbij rekening houdend met zijn ontwikkelingsniveau. Vanuit het juridisch en maatschappelijk kader zijn ouders hier als eerst verantwoordelijk voor.

Sportbeleid en activering

Sport en bewegen heeft een positieve invloed op de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling; het bevordert incasseringsvermogen en pakt goed uit op de fysieke gesteldheid. Verantwoorde initiatieven vanuit het maatschappelijk veld voor gratis sporten en bewegen voor kinderen tot en met twaalf jaar moeten verder gestroomlijnd, gefaciliteerd en ontwikkeld worden. Ook de groep jongeren van twaalf tot achttien jaar wordt hierbij betrokken.

Cultuur

Kunst en cultuur kunnen ingezet worden als verbindend element in de preventieve taken binnen het sociaal domein bijvoorbeeld muziekonderwijs voor jongeren en muziek, dans, zang en beeldende vorming als verbindend element voor ouderen. De gemeente kan hierin verschillende rollen hebben: faciliterend, soms initiërend of als (bescheiden) co-financier. Koppeling met het project Voorst onder de Loep is in de uitwerking een essentieel onderdeel.

Samenkracht en burgerparticipatie

Een goede integratie van statushouders is belangrijk. Het beleid omtrent de integratie van statushouders moet geïntensiveerd en uitgebreid worden met name naar die statushouders die al langdurig in onze gemeenschap verblijven maar nog niet geïntegreerd zijn geraakt. Daarnaast is het van belang om tijdig te kunnen anticiperen op een nieuwe toestroom van vluchtelingen gelet op de ontwikkelingen in oorlogsgebieden en een nieuwe toestroom als gevolg van familiehereniging.

Jeugdzorg

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is de toegang voor hulp voor alle kinderen en jongeren in de gemeente Voorst. De essentie van de werkwijze van het CJG is dat kinderen/jongeren of hun ouders met een hulpvraag worden toegeleid naar passende hulp. Deze passende hulp kan gevonden worden in de voorliggende/preventieve voorzieningen, maar kunnen ook, indien dat nodig is, uitgevoerd worden door jeugdhulpverleners werkzaam in het curatieve domein. Belangrijk daarbij is de laagdrempeligheid/bereikbaarheid van het CJG en tevens het aanbod van hulp. Wachtlijsten werken negatief uit op deze laagdrempeligheid en beschikbaarheid.

Vanaf 2019 treedt de nieuwe integrale raamovereenkomst voor Jeugd, Wmo en MO/BW in werking. Met de raamovereenkomst wordt een meerjarig contract aangegaan met zorgaanbieders. Door integrale producten en tarieven te ontwikkelen, is bijgedragen aan de doorlopende zorglijn. Cliënten worden hierdoor naar verwachting minder gehinderd door verschillende wetgeving en leeftijdsgrenzen. Door beter toezicht te houden op de kwaliteit van zorg wordt ook gewaakt voor zorgaanbod dat onvoldoende voldoet aan de eisen van de Jeugdwet. De komende jaren wordt deze nieuwe vorm van toezicht geëvalueerd en zo nodig doorontwikkeld. De financiële consequenties van de integrale tarieven wordt doorlopend gemonitord.

Daarnaast wordt op lokaal niveau verder ingezet op de doorontwikkeling van casus- en procesregie. Goede regievorming is essentieel voor een kwalitatieve goede uitvoering van de hulp bij de cliënt waarbij de doelen behaald worden die vooraf geformuleerd zijn.

Volksgezondheid

Gezondheidsbevordering en gezondheidsbescherming zijn de twee pijlers van volksgezondheid. De aandachtsgebieden voor het bevorderen van de volksgezondheid zijn jeugdgezondheidszorg, alcoholpreventie, bevorderen van bewegen om overgewicht tegen te gaan, (stoppen met) roken, mentale gezondheid en het voorkomen van diabetes. Gezondheidsbescherming heeft onder andere betrekking op besmettelijke infectieziektenbestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg en psycho-sociale hulp bij calamiteiten.

Waar ligt dat vast

Het beleid dat betrekking heeft op dit programma is vastgelegd in diverse verordeningen, beleidsnota's en beleidsregels. De volledige documenten zijn te raadplegen via de volgende link: www.vorst.nl/beleid-en-regelgeving

Wat gaan we daarvoor doen

Activiteiten

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Deelname project Voorleesexpress	
Inhoud	In 2018 heeft de gemeente Voorst de Voorleesexpress van de Bibliotheek voor het eerst gefinancierd. Vanaf 2019 wordt deze financiering structureel en is in de begroting opgenomen. Het project dat leesvaardigheden bevordert, past binnen het streven van het college naar het verminderen van leesachterstand in de gemeente Voorst.
Beoogd effect	De Voorleesexpress heeft een uniek concept waarbij vrijwilligers van de bibliotheek voorleesactiviteiten verzorgen bij kinderen thuis. Vrijwilligers komen bij de gezinnen thuis en maken kinderen en ouders bekend met de Nederlandse taal door voor te lezen. Ze proberen op deze manier de leesvaardigheid te bevorderen waar deze achterblijft. Het project bereikt meerdere doelen die ook in Voorst onder de Loep worden beoogt. Het project bereikt dat vrijwilligers en betrokken gezinnen aansluiten bij de Voorster gemeenschap. Daarnaast kunnen de vrijwilligers leden van het gezin wijzen op voorzieningen in de gemeente en eventuele andere sociale problematiek signaleren.

Terugdringen vroegtijdige schoolverlaters en thuisblijvers	
Inhoud	Vanaf 1 januari 2018 voeren we als gemeente Voorst de leerplicht en kwalificatieplicht weer in eigen beheer uit. Daarnaast hebben we de uitvoering van het RMC in eigen beheer overgenomen van de centrum gemeente Apeldoorn.
Beoogd effect	Uitvoering van leerplicht/kwalificatieplicht/RMC in eigen beheer heeft tot doel een goede sluitende keten te ontwikkelen waardoor vroegtijdige signalering en toeleiding naar passend onderwijs of ondersteuning/begeleiding naar de arbeidsmarkt beter vorm gegeven kan worden. Kennis hebben van de mogelijkheden van onze lokale scholen in combinatie met een goede relatie met lokale werkgevers geeft een vermindering van voortijdig schoolverlaters en thuiszitters. Dit betekent dat er heldere werkafspraken ontwikkeld worden tussen leerplicht/RMC en klantmanagers participatie over toeleiding van jongeren naar de arbeidsmarkt of ander soortige daginvulling. Daarnaast wordt gericht in kaart gebracht welke lokale mogelijkheden op het gebied van arbeid/dagbesteding/onderwijs voor deze kwetsbare groep jongeren op dit moment beschikbaar is. Het gebruik maken van deze lokale mogelijkheden wordt geoptimaliseerd.

Samenwerking jeugdhulp en onderwijs	
Inhoud	Het passend onderwijs (schoolbesturen) is verantwoordelijk (zowel inhoudelijk als financieel) voor leerlingen die cognitieve- of leerproblematiek ervaren gedurende zijn/haar onderwijs carrière. De gemeente is verantwoordelijk voor de jeugdhulp (inclusief jeugd GGZ). Goede afstemming en integraliteit is belangrijk indien vanuit beide domeinen ondersteuning/begeleiding gewenst is. Een efficiënte overlegstructuur is daarbij een randvoorwaarde.
Beoogd effect	Binnen het samenwerkingsverband van scholen (PO) wil men efficiënter en effectiever de interne overlegstructuur inrichten. Het doel van dit overleg is een goede afstemming tussen hulp/begeleiding op school en de inzet van jeugdhulp. Daarnaast is goede afstemming belangrijk om preventief handelen van leerkrachten/jeugdigen/ouders te stimuleren. Dit betekent dat de scholen, met name de IB-ers, meer het initiatief nemen om de juiste expertise aan tafel te vragen als de problematiek van leerlingen daar om vraagt. Hierdoor kan sneller passende hulp geboden worden en wordt voorkomen dat te veel mensen onnodig bij overleggen aanwezig zijn. Om dit te bereiken worden nieuwe afspraken gemaakt tussen scholen en medewerkers van het kernteam CJG. Hierbij gaat het over wanneer inzet van het CJG gewenst en noodzakelijk is, stimuleren van gebruik voorliggende voorzieningen en wijze van toeleiding naar individuele voorzieningen jeugdhulp.

Kinderopvang	
Inhoud	In 2018 hebben we een nieuwe financieringsmethodiek ingevoerd in overleg met de kinderopvangorganisaties om meer transparantie te kunnen geven, flexibeler te kunnen zijn en aan te sluiten bij de behoeftes van de kinderen. In 2019 zullen we dit beleid evalueren en verder doorontwikkelen.
Beoogd effect	Met ons nieuwe beleid sluiten wij aan bij de kwaliteitseisen van de Wet innovatie kwaliteit kinderopvang (IKK). Dit zijn; veiligheid en gezondheid, de ontwikkeling van het kind centraal stellen, stabiliteit en meer ruimte voor pedagogisch maatwerk, kinderopvang is een vak.

Sportbeleid en activering

Uitvoering motie gratis sporten, initiatieven vanuit maatschappelijk veld ontwikkelen	
Inhoud	Door een beweegcoördinator en buurtsportcoach worden er naschoolse sport- en beweegactiviteiten aangeboden voor basisschoolkinderen. Tevens wordt onderzocht waar de behoefte ligt bij de leeftijd 12-18 jaar om sporten- en bewegen te stimuleren.
Beoogd effect	Sporten en bewegen hebben een positieve invloed op de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling. Verhoging sportparticipatie kinderen en jongeren.

Samenkracht en burgerparticipatie

Intensivering en uitbreiding beleid omtrent integratie statushouders	
Inhoud	Blijven inzetten op het Intensieve Inburgeringstraject Voorst (IITV). Dit traject is in augustus 2018 het tweede jaar ingegaan. Daarnaast ontwikkelen en voeren uit een taalaanbod voor statushouders die geslaagd zijn voor hun inburgering, maar de taal nog steeds onvoldoende spreken om kansrijk te zijn op de arbeidsmarkt, en zich bovendien slecht zelfstandig kunnen redden.
Beoogd effect	Vergroten van de zelfredzaamheid in zijn algemeenheid en van de kansen op betaalde arbeid in het bijzonder.

Cultuur

Inzet kunst en cultuur als verbindend element preventie	
Inhoud	Gesprekken voeren met het onderwijs om te bepalen op welke wijze scholen en gemeente kunst en cultuur (cultuureducatie) kunnen bevorderen binnen het onderwijs.
Beoogd effect	Naast de cognitieve en fysieke ontwikkeling van kinderen is het voor een gezonde ontwikkeling belangrijk om kinderen kennis te laten maken met kunst en cultuur. Door kennis te nemen van kunst, cultuur, erfgoed en media doen kinderen mee aan de samenleving en ontwikkelen ze begrip voor andere normen, waarden en culturen. Daarnaast stimuleert creativiteit onze kenniseconomie en prikkelt het bij kinderen (verborgen) talenten.

Wijkteams

Centrum voor Jeugd en Gezin	
Inhoud	Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is de toegang voor hulp en ondersteuning voor kinderen / jeugdigen en zijn/jaar ouders in de leeftijd van 0-18 (23) jaar. Samenwerking met het Maatschappelijk Netwerk Voorst waarin de hulp en ondersteuning belegd is voor volwassenen, is essentieel.
Beoogd effect	<p>Goede samenwerking tussen het CJG en MNV is belangrijk voor een effectieve en efficiënte dienstverlening aan burgers op het gebied van Wmo- en jeugdhulp. Deze samenwerking heeft de afgelopen jaren vorm gekregen en kan met de huidige ervaringen van de afgelopen jaren verder doorontwikkeld worden. De ervaringen geven aan dat met name op het gebied van complexe hulpvragen zowel inzet gewenst is van het CJG als MNV. Dit vraagt een verdere verfijning van samenwerkingsafspraken zowel inhoudelijk (beleidsmatig) als op het niveau van uitvoering. Werkwijzen van medewerkers van het CJG en MNV worden verder geüniformeerd.</p> <p>In TOP regie wordt het zorgdossier opgebouwd van de cliënten/burgers met een hulpvraag binnen de Wmo en Jeugd. Het gebruik hiervan wordt geoptimaliseerd. Dat betekent dat medewerkers nader geschoold worden in de mogelijkheden van TOP. Daarnaast wordt met de ontwikkelaar van TOP, het bedrijf Topicus, overleg gevoerd om het programma meer aan te passen aan de Voorster wensen.</p>

Maatwerkdienstverlening 18-

Passende Jeugdhulp dichtbij de thuissituatie	
Inhoud	In 2019 willen we kijken of er aanbod in de regio ontwikkeld kan worden om jongeren passende hulp te bieden die nog meer aansluit bij hun eigen thuissituatie of netwerk. Dat kan in de vorm van steungezinnen, maar ook met de inzet van mentoren uit het eigen netwerk van de jongere. Hiermee kan het eigen netwerk nog beter ingezet en versterkt worden.
Beoogd effect	Meer hulp dichtbij en samen met het eigen netwerk. Jongeren krijgen de hulp en de hulpverleners die ze zelf aanspreekt en die ze idealiter zelf hebben uitgekozen.

Geëscaleerde zorg 18-

Wijziging woonplaatsbeginsel	
Inhoud	Per 2020 wijzigt het woonplaatsbeginsel. Dit geeft een grote verandering voor Voorst sinds de transitie in 2015. Elke gemeente blijft door deze wijziging financieel verantwoordelijk voor alle jongeren die uit de eigen gemeente komen en voor alle jongeren die tijdelijk intramuraal geplaatst worden in een andere gemeente. Er wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen voogdij en niet-voogdij-jongeren. Dat betekent voor Voorst dat wij alle voogdijcliënten financieel en zorginhoudelijk moeten gaan overdragen naar de oorspronkelijke gemeente van herkomst. Wij zullen dan ook geen financiën meer ontvangen voor deze groep waardoor de totale uitkering Sociaal Domein zeer sterk zal dalen. De werkzaamheden om deze groep over te dragen zal een grote administratieve inspanning vragen, maar na afronding een sterke administratieve lastenvermindering opleveren. Tegelijkertijd zullen wij ook voogdijcliënten overgedragen krijgen die oorspronkelijk uit de gemeente Voorst komen.
Beoogd effect	Een beter zicht op de zorgkosten voor de jongeren uit de gemeente Voorst en een beter inzicht in de zorgpopulatie ten opzichte van de budgetuitnutting voor Jeugdhulp

Volksgezondheid

Verward gedrag signaleren en er mee om gaan (First Aid Mental Health)	
Inhoud	1ste lijns professionals en sleutelfiguren in het vrijwillig veld ontvangen voorlichting over het signaleren van verschillende vormen van verward gedrag, hoe er mee om te gaan en wie te benaderen voor hulp bij crisis rondom verwarde personen. De GGZ wordt betrokken bij de uitvoering, omdat zij de kennisdragers zijn van de geestelijke gezondheid.
Beoogd effect	Mensen met verward gedrag worden adequaat bejegend, ondersteund en doorgeleid, omdat er meer kennis is over personen met verward gedrag in de kernteams van de toegang, de 1ste lijnsprofessionals en sleutelfiguren in het vrijwillig kader in de dorpen/kernen.

Jeugdgezondheidszorg; Rijksvaccinatieprogramma via GGD en Vérian	
Inhoud	<p>Alle kinderen in Nederland krijgen inentingen aangeboden tegen een aantal besmettelijke ziekten. Deze vaccinaties maken deel uit van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Deelname aan het RVP is op vrijwillige basis. Per 1 januari 2019 gaat de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het RVP naar de gemeenten. Dit is vastgelegd in de Wet publieke gezondheid. Voorheen maakte het RVP onderdeel uit van de Awbz.</p> <p>De gemeente heeft beperkte beleidsvrijheid. Het Rijk stelt het vaccinatieprogramma vast en bepaalt welke groepen voor welke vaccinaties in aanmerking komen. Ook bepaalt het Rijk de kwaliteitseisen. De gemeente moet de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het RVP én van het basispakket jeugdgezondheidszorg bij dezelfde JGZ-organisatie onderbrengen.</p> <p>Vérian verzorgt de JGZ 0 - 4 jaar en daarmee de vaccinaties voor de kinderen 0 - 4 jaar. GGD verzorgt de JGZ 4 - 18 jaar en daarmee de vaccinaties voor kinderen vanaf 4 jaar.</p>
Beoogd effect	Kinderen zijn beschermd tegen besmettelijke ziekten, als onderdeel van veilig opgroeien.

Verbonden partijen

Bij de realisatie van de doelstellingen binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

Verbonden partij	Doel
GGD Noord- en Oost-Gelderland	Het op adequate schaal behartigen van de openbare gezondheidszorg.
Stichting Archipel	Overkoepelende organisatie van 22 openbare basisscholen in de gemeenten Brummen, Voorst en Zutphen met als doel het geven van openbaar onderwijs met inachtneming van artikel 48 Wet op het Primair onderwijs dan wel artikel 51 Wet op de expertisecentra.
Stichting Koepel sport, welzijn en cultuur	De Koepel draagt zorg voor een zo optimaal mogelijk en integraal aanbod van accommodaties voor sport, welzijn en cultuur, dat aansluit bij de continu veranderende behoeften van burgers.
PlusOV basismobiliteit	De gemeenschappelijke regeling PlusOv basismobiliteit verzorgt het regiotaxi-vervoer, leerlingenvervoer, Wmo-vervoer, en jeugdwetvervoer.

Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren (via de link: www.waarstaatjegemeente.nl). De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Voorst	Bron
Sportbeleid en activering	% Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters ten opzichte van bevolking van 19 jaar en ouder.	42,8%	Gezondheidsmonitor CBS en RIVM
Maatwerkdienstverlening 18-	% kinderen in armoede	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	3,17%	Verwey Jonker Instituut
Samenkracht & burgerparticipatie	% Jeugdwerkloosheid	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).	0,52%	Verwey Jonker Instituut
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	1%	DUO
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners lft 5-18 jaar.	4,72	Ingrado
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners lft 5-18 jaar.	17,5	Ingrado
Maatwerkdienstverlening 18-	Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	9,8%	CBS
Geëscaleerde zorg 18-	Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	1,4%	CBS
Geëscaleerde zorg 18-	Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).	-	CBS
Geëscaleerde zorg 18-	Jongeren met delict voor rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	1,34%	Verwey Jonker Instituut

Wat mag het kosten

Exploitatie

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Raming begroting			
			2019	2020	2021	2022
4-2 Onderwijshuisvesting	1.453.564	1.361.507	1.224.882	1.212.994	1.203.831	1.194.330
4-3 Onderw.beleid leerl.zaken	1.206.363	1.275.501	1.293.490	1.279.198	1.295.106	1.299.806
5-1 Sportbeleid en activering	423.162	551.488	565.803	565.803	565.803	565.803
5-2 Sportaccommodaties	1.861.448	1.710.510	1.681.513	1.661.145	1.641.063	1.633.769
5-3 Cult.pres. -prod. -participatie	43.000	51.971	58.887	58.887	58.887	58.887
5-6 Media	404.726	401.834	409.382	409.382	409.382	409.382
6-1 Samenkracht+burg.part.PR4	353.804	310.726	321.879	322.375	322.871	322.871
6-2 Wijkteams PR4	103.066	63.421	64.155	64.155	64.155	64.155
6-41 Begeleide participatie PR4	345.396	350.921	358.992	358.992	358.992	358.992
6-72 Maatw.dienstverlening 18-	7.283.135	7.237.096	7.328.802	7.406.183	7.432.901	7.432.901
6-82 Geëscaleerde zorg 18-	465.657	504.335	469.703	469.703	469.703	469.703
7-1 Volksgezondheid	699.300	765.658	775.651	775.651	775.651	775.651
Totaal lasten	14.642.621	14.584.966	14.553.138	14.584.466	14.598.344	14.586.248
4-2 Onderwijshuisvesting	75.758	72.430	60.389	60.389	60.389	60.389
4-3 Onderw.beleid leerl.zaken	71.506	4.730	43.730	43.730	43.730	43.730
5-1 Sportbeleid en activering	4.072					
5-2 Sportaccommodaties	588.455	567.641	550.330	550.330	550.330	550.330
5-3 Cult.pres. -prod. -participatie	-	-	-	-	-	-
5-6 Media	38.114		-	-	-	-
6-1 Samenkracht+burg.part.PR4	56.880	-	25.000	25.000	25.000	25.000
6-2 Wijkteams PR4	8.218	-	-	-	-	-
6-41 Begeleide participatie PR4	-	-	-	-	-	-
6-72 Maatw.dienstverlening 18-	-2.107					
6-82 Geëscaleerde zorg 18-	1.382					
7-1 Volksgezondheid	38.066					
Totaal baten	880.344	644.801	679.449	679.449	679.449	679.449
Saldo	-13.762.277	-13.940.165	-13.873.689	-13.905.017	-13.918.895	-13.906.799

Toelichting ontwikkelingen begroting 2019 t.o.v. 2018:

Algemeen

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2018 gestegen door de CAO 2018-2019 en het Herstelplan 2017- 2019 van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds. Zie hiervoor de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering.

4-2 Onderwijshuisvesting

In 2018 is een krediet beschikbaar gesteld voor de sloop van school De Oase en Peuterspeelzaal de Kruimelkring. De dotatie aan de voorziening groot onderhoud gebouwen voor het gebouw Kortenaerstraat 16 te Twello is verhoogd; de huurbaten voor dit gebouw zijn iets verlaagd .

4-3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Binnen dit taakveld zijn voor 2019 per saldo (zie baten) lagere lasten geraamd, omdat de uitvoering van de leerplicht en leerlingen vervoer weer in eigen beheer wordt gedaan en niet meer door de gemeente Apeldoorn. Zie hiervoor het Voortgangsbericht 2018.

5-1 Sportbeleid en activering

De verschuiving van personeelslasten binnen het taakveld zorgt voor hogere lasten. Verder is de raming met betrekking tot het gratis sporten geactualiseerd naar aanleiding van het Voortgangsbericht 2018 en de prioriteitennota 2019.

5-2 Sportaccommodaties

Het lagere saldo binnen het taakveld sportaccommodaties wordt veroorzaakt door een lagere raming van de kapitaallasten in 2019 t.o.v. 2018. Daarnaast zijn er enkele technische aanpassingen doorgevoerd binnen de raming van de Koepel (huur, mutatie voorziening en overige kleine mutaties).

5-3 Cultuurpres. -prod. en -participatie

Een verschuiving van de personeelslasten binnen de taakvelden zorgt voor licht hogere lasten.

5-6 Media

Er zijn geen bijzonderheden te melden binnen dit taakveld

6-1 Samenkracht + burgerparticipatie PR4

Het verschil in de raming tussen 2019 en 2018 is het gevolg van de opgenomen exploitatielasten m.b.t de huisvesting van vluchtelingen.

6-2 Wijkteams PR4

Er zijn geen bijzonderheden te melden binnen dit taakveld

6-41 Begeleide participatie PR4

Er zijn geen bijzonderheden te melden binnen dit taakveld

6-72 Maatwerkdienstverlening 18-

Het verschil tussen de raming 2019 en 2018 wordt veroorzaakt door een aantal technische verschuivingen binnen de posten van het sociaal domein (jeugdzorg). Het budget wat via de integratieuitkering werd ontvangen m.b.t. Jeugd werd altijd budgettair neutraal geraamd in de begroting. Vanaf 2019 wordt dit losgelaten omdat het budget nu via de algemene uitkering naar de gemeente toekomt i.p.v. een integratieuitkering. Alleen de budgetten voor Voogdij 18+ en Participatie (programma 3) worden nog via een integratieuitkering beschikbaar gesteld door het Rijk.

6-82 Geëscaleerde zorg 18-

Verschuiving van de personeelslasten binnen de taakvelden zorgt voor lagere lasten.

7-1 Volksgezondheid

In totaal zijn de lasten licht hoger in 2019 t.o.v 2018 binnen dit taakveld. Dit wordt veroorzaakt door een hogere bijdrage aan de GGD in 2019. Aan de andere kant zijn er binnen dit taakveld lagere lasten door een verschuiving van personeelslasten binnen de taakvelden.

Investerings

	Jaar	Bedrag investering	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Meerjaren Investerings Programma						
Geen investeringen		0	0	0	0	0
Meerjaren Onderhouds Programma						
Groot onderhoud velden sportcomplexen (uit voorziening sportcomplexen)	2019 t/m 2022	431.431	0	0	0	0
Totaal Gezond Voorst		431.431	0	0	0	0

Reserves en voorzieningen

	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022
Lawa Mena	161.091	161.091	161.091	161.091	161.091
Nieuwbouw Veluws College	237.486	210.169	184.078	159.213	135.635
Totaal reserves	398.577	371.260	345.169	320.304	296.726
Sportcomplexen	221.462	255.116	232.112	206.903	181.694
Beeldende kunst	31.376	31.376	31.376	31.376	31.376
Totaal voorzieningen	252.838	286.492	263.488	238.279	213.070

Standen per 1 januari

Toelichting:

Reserves:

De reserve Lawa Mena is ingesteld voor de, door het rijk afgekochte, onderhoudslasten aan het gebouw van Lawa Mena. Met Lawa Mena is de afspraak gemaakt dat het bedrag wordt beheerd door de gemeente.

De reserve nieuwbouw Veluws College is ter dekking en egalisatie van de lasten in verband met de inmiddels gerealiseerde vervangende nieuwbouw.

Voorzieningen:

Voor de egalisatie van de onderhoudslasten voor sportcomplexen is een voorziening ingesteld. De dotatie vanuit de exploitatie en de aanwending zijn gebaseerd op een meerjaren onderhoudsplan.

Bij de "herijking reserves en voorzieningen" (december 2018) ontvangt u van ons een voorstel om de voorziening beeldende kunst op te heffen. De relatief geringe kosten voor onderhoud worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord.

3.5 Sociaal Voorst

Wat willen we bereiken

De komende jaren wordt de transformatie in de zorg verder zichtbaar. De decentralisaties zijn ingevoerd in de Voorster samenleving. Nu komt het erop aan om iedereen te betrekken bij de mogelijkheden om samen aan een hechtere gemeenschap te bouwen waarin de aandacht voor elkaar op de voorgrond staat.

Vorst onder de Loep

“We leven gezond en ontspannen samen en de kwaliteit van leven is in alle kernen goed. Onze kinderen groeien veilig op. We staan voor elkaar klaar en iedereen mag er zijn.” Door deze visie - met 101 onderliggende doelen - na te streven willen we als Voorster samenleving de kans verkleinen dat inwoners van onze gemeente in problemen komen. Met inwoners, verenigingen, ondernemers, maatschappelijke organisaties en gemeente werken we de komende vier jaar aan acties om dit te bereiken.

Integraal met de acties van Voorst onder de Loep en de evaluatie van de decentralisaties zal een visie moeten worden gegeven op de ontwikkelingen in de zorg tegen de achtergrond van de veranderende bevolkingssamenstelling door vergrijzing en de technische en medische ontwikkelingen in de komende jaren. De behoeftes van de toekomst zowel fysiek (gebouwen) als verzorgend personeel zullen moeten worden onderkend.

Maatwerkdienstverlening 18+

Met de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) in 2012 zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor de schuldhulpverlening. Preventie is het sleutelwoord als er gekeken wordt naar de gevolgen van hoge schulden. Alle mogelijkheden moeten worden toegepast voor een snellere afhandeling en goede monitoring van de schuldhulpverleningsprocessen. De ruimte die het huidige kabinet daarvoor geeft moet optimaal gebruikt worden.

Vanaf 2019 treedt de nieuwe integrale raamovereenkomst voor Jeugd, Wmo en MO/BW in werking. Met de raamovereenkomst wordt een meerjarig contract aangegaan met zorgaanbieders. Door integrale producten en tarieven te ontwikkelen, is bijgedragen aan de doorlopende zorglijn. Cliënten worden hierdoor naar verwachting minder gehinderd door verschillende wetgeving en leeftijdsgrenzen. Doorbeter toezicht te houden op de kwaliteit van zorg wordt ook gewaakt voor zorgaanbod dat onvoldoende voldoet aan de eisen van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. De komende jaren wordt deze nieuwe vorm van toezicht geëvalueerd en zo nodig doorontwikkeld. Ervaringen met zorgaanbod van onvoldoende kwaliteit hebben tot deze vorm van toezicht geleid. De financiële consequenties van de integrale tarieven wordt doorlopend gemonitord.

De eigen bijdragesystematiek (abonnementstarief) gaat landelijk op de schop. Eén vaste eigen bijdrage, los van inkomen, maakt het voor burgers aantrekkelijker om gebruik te maken van gemeentelijke voorzieningen. De kosten zullen voor de gemeente waarschijnlijk sterk toenemen.

Samenkracht en burgerparticipatie

De Voorster samenleving wordt ouder in de komende twintig jaar. Dat brengt met zich mee dat mantelzorg toeneemt, maar ook dat buurtzorg verandert en dat meer gebruik moet kunnen worden gemaakt van huisautomatisering en mantelzorgwoningen. Dat zijn processen die de gemeente moet signaleren en waar mogelijk ondersteunen. De vergrijzing levert ook de mogelijkheid van grotere betrokkenheid van ouderen met de samenleving op. Vitaler op hogere leeftijd geeft kansen die wij moeten aangrijpen. Daarbij speelt ontmoeting een prominente rol.

Inkomensregelingen

Met de invoering van de Participatiewet is de gemeente nog nadrukkelijker verantwoordelijk voor de uitstroom van uitkeringsgerechtigden. In 2016 is er een visie ontwikkeld over hoe wij mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt gaan ondersteunen naar werk en/of een zinvolle dagbesteding. Op deze visie en beleid hebben wij een nota "plek op de werkvloer" ontwikkeld waarin wij met onze maatschappelijke partners komen tot een (lokaal) aanbod van activiteiten waarmee zoveel mogelijk groepen worden bediend. In 2019 willen wij de acties uit deze nota voortzetten.

Maatwerkvoorzieningen (WMO)

De aanbesteding van hulpmiddelen is in september 2018 afgerond. Per 1 oktober 2018 hebben we overeenkomsten met 3 leveranciers. Hiermee bereiken we dat gebruikers van hulpmiddelen meer keuzes hebben gekregen. Doordat klanttevredenheid bepalend wordt voor het toewijzen van opdrachten aan leveranciers, verwachten we dat dit een positieve prikkel wordt ten aanzien van de kwaliteit van dienstverlening. Dit gaan we in komende jaren continu monitoren.

Waar ligt dat vast

Het beleid dat betrekking heeft op dit programma is vastgelegd in diverse verordeningen, beleidsnota's en beleidsregels. De volledige documenten zijn te raadplegen via de volgende link: www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving

Wat gaan we daarvoor doen

Activiteiten

Samenkracht en burgerparticipatie

Project Voorst onder de loep	
Inhoud	In de uitvoeringsfase werken we aan concrete acties. Iedere actie draagt bij aan het behalen van één of meerdere doelen. Zo willen we een beweging creëren in onze samenleving. Hiervoor faciliteert de gemeente een uitvoeringsteam. Dit team overziet de uitvoering van alle acties en ondersteunt inwoners en organisaties om acties succesvol op te zetten. Door een intensieve ondersteuning van de trekkers van acties nemen we struikelblokken in de uitvoering weg. De gemeente zelf is een belangrijke partij bij de uitvoering en voert de komende jaren vele acties uit. Een eerste oogst aan acties is opgenomen in de eerste versie van het actieboek. De uitvoering van deze acties vraagt inzet van middelen (tijd en geld) van de gemeente. Daar waar voor de uitvoering aanvullende middelen nodig zijn, worden hiervoor voorstellen gedaan aan de gemeenteraad.
Beoogd effect	De beoogde effecten zijn per gemeentelijke actie in het actieboek gedefinieerd. Informatie over de acties en de voortgang zijn beschikbaar vanaf begin 2019 via de projectpagina (het digitale actieboek). Daarnaast wordt de raad per kwartaal geïnformeerd over de stand van zaken en de bereikte resultaten.

Ontwikkeling zorgbeleid	
Inhoud	Vergrijzing betekent een toename van de doelgroep ouderen in de samenleving. Technische en medische ontwikkelingen gaan het zorglandschap veranderen.
Beoogd effect	Een adequaat niveau van voorzieningen zowel fysiek (o.a. woningen, natuur, ontmoetingsruimtes) als ondersteunend (mantelzorg, verpleegzorg, vrijwilligers) zodanig dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

Wijkteams

Continue proces doorontwikkeling CJG en MNV	
Inhoud	Versterken samenwerking bij complexe en meervoudige problematiek
Beoogd effect	We zien dat er steeds meer complexe en meervoudige vragen gemeld worden bij de toegang. Dit vraagt om de juiste expertise en tevens betekent dit dat de afspraken over regievoering doorontwikkeld moeten worden.

Inkomensregelingen

De Nota Plek op de werkvloer uitvoeren (in relatie met activiteit programma Bedrijvig Voorst)	
Inhoud	In maart 2017 is de nota 'Plek op de werkvloer: een inclusieve arbeidsmarkt' vastgesteld. In 2019 varen we verder op dit beleid en de acties uit deze nota uit, zoals instroompreventie, een Voorster offensief richting werkgevers, gemeentelijk werkgeverschap, sociaal ondernemerschap en een interne organisatieverandering.
Beoogd effect	In 2018 wordt een stap gezet in de verschuiving van meedoen in re-integratietrajecten in beschutte(werk) omgevingen naar meedoen bij werkgevers op de werkvloer. Dit draagt bij aan de doelstelling dat in 2020 ten minste 50% van de mensen met een uitkering een plek op de werkvloer bij een werkgever in Voorst of de regio heeft. In 2019 wordt het opdrachtgeverschap van de SROI volledig uitgerold.

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

Gevolgen reële tarieven Wmo	
Inhoud	Het werken met wettelijke reële tarieven heeft een prijsopdrijvend effect.
Beoogd effect	Het beoogd effect is dat bijvoorbeeld aanbieders van huishoudelijke verzorging hun medewerkers volgens CAO kunnen betalen en niet onder de prijs gaan aanbieden.

Maatwerkdienstverlening 18+

Opstellen notitie schuldhulpverlening	
Inhoud	In 2018 is de nota schuldhulpverlening voor een jaar vastgesteld. In 2019 wordt hier invulling aangegeven en het beleid doorontwikkeld.
Beoogd effect	Notitie schuldhulpverlening uitvoeren en doorontwikkelen.

Geëscaleerde zorg 18+

Transformatie-agenda Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen	
Inhoud	Regionaal en lokaal beleid om de transitie van beschermd wonen naar zelfstandig wonen mogelijk te maken.
Beoogd effect	Zelfstandig wonen van voormalig GGZ-cliënten mogelijk te maken door aandacht te schenken aan de zorginfrastructuur in de wijk, het welkom in de woonomgeving, het wonen, werk en dagbesteding en de financiële situatie van cliënten.

Verbonden partijen

Bij de realisatie van de doelstellingen binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

Verbonden partij	Doel
PlusOV basismobiliteit	De gemeenschappelijke regeling PlusOv basismobiliteit verzorgt het regiotaxi-vervoer, leerlingenvervoer, Wmo-vervoer, en jeugdwetvervoer.

Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren (via de link: www.waarstaatjegemeente.nl). De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Voorst	Bron
Inkomensregelingen	Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.	21,6	CBS
Maatwerkdienstverlening 18+	WMO-cliënten met een maatwerkarrangement	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 137 deelnemende gemeenten (per 1.000 inwoners).	40	CBS

Wat mag het kosten

Exploitatie

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Raming begroting			
			2019	2020	2021	2022
6-11 Samenkr+burg.part.PR5	1.133.492	1.306.411	1.418.829	1.303.337	1.302.844	1.164.852
6-21 Wijkteams PR5	475.578	374.976	304.314	304.314	304.314	304.314
6-3 Inkomensregelingen	5.907.820	5.413.457	5.530.256	5.530.256	5.530.256	5.530.256
6-6 Maatwerkvoorz. (WMO)	680.602	676.748	711.789	711.789	711.789	711.789
6-71 Maatwerkdienstverl. 18+	4.914.019	4.848.578	4.811.589	4.819.760	4.650.622	4.650.622
6-81 Geëscaleerde zorg 18+	101.985	130.189	117.628	117.628	117.628	117.628
Totaal lasten	13.213.496	12.750.360	12.894.405	12.787.084	12.617.454	12.479.461
6-11 Samenkr+burg.part.PR5	63.977	15.000	45.000			
6-21 Wijkteams PR5	13.404					
6-3 Inkomensregelingen	4.148.214	4.121.182	4.124.390	4.124.390	4.124.390	4.124.390
6-6 Maatwerkvoorz. (WMO)	11.613	6.121	7.061	7.061	7.061	7.061
6-71 Maatwerkdienstverl. 18+	455.468	375.000	375.000	375.000	375.000	375.000
6-81 Geëscaleerde zorg 18+	1.413					
Totaal baten	4.694.089	4.517.303	4.551.451	4.506.451	4.506.451	4.506.451
Saldo	-8.519.407	-8.233.057	-8.342.954	-8.280.633	-8.111.003	-7.973.010

Toelichting ontwikkelingen begroting 2019 t.o.v. 2018:

Algemeen

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2018 gestegen door de CAO 2018-2019 en het Herstelplan 2017- 2019 van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds. Zie hiervoor de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering.

6-11 Samenkracht + burgerparticipatie PR5

Het verschil in de raming tussen 2019 en 2018 wordt veroorzaakt door het opnemen van het budget voor Voorst onder de Loep vanuit de prioriteitennota 2019-2022

6-21 Wijkteams PR5

Verschuiving van de personeelslasten binnen de taakvelden zorgt voor lagere lasten.

6-3 Inkomensregelingen

Verschuiving van de personeelslasten binnen de taakvelden zorgt voor hogere lasten.

6-6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

Het verschil in raming tussen 2019 en 2018 is het gevolg van een verschuiving van de personeelslasten tussen taakvelden

6-71 Maatwerkdienstverlening 18+

De lagere raming is het gevolg van enkele technische aanpassingen binnen het programma Sociaal Voorst (PGB, algemeen en maatwerkvoorzieningen). Daarnaast zorgt een verschuiving van de personeelslasten binnen de taakvelden voor lagere lasten.

6-81 Geëscaleerde zorg 18+

Verschuiving van de personeelslasten binnen de taakvelden zorgt voor lagere lasten.

Investerings

	Jaar	Bedrag investering	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Meerjaren Investerings Programma						
Voorst onder de Loep (bijdr Provincie Gelderland - algemene reserve)	2019 t/m 2022	1.077.500	0	0	0	0
Meerjaren Onderhouds Programma						
Geen investeringen		0	0	0	0	0
Totaal Sociaal Voorst		1.077.500	0	0	0	0

Reserves en voorzieningen

	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022
Geen reserves	0	0	0	0	0
Totaal reserves	0	0	0	0	0
Geen voorzieningen	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen	0	0	0	0	0

Standen per 1 januari

3.6 Veilig Voorst

Wat willen we bereiken

Openbare orde en veiligheid

Voorst wil een gemeente zijn waar de bewoners zich verzekerd weten van een veilige leefomgeving: niet alleen in de zin van het voorkomen en bestrijden van criminaliteit en overlast en het voorkomen en bestrijden van rampen, maar ook een veilige leefomgeving op het gebied van bouwen, milieu, evenementen en infrastructuur. Ook sociale veiligheid verdient aandacht. Bij het voorkomen en bestrijden van onveiligheid hoort een adequate en integrale handhavingsaanpak.

Waar ligt dat vast

Het beleid dat betrekking heeft op dit programma is vastgelegd in diverse verordeningen, beleidsnota's en beleidsregels. De volledige documenten zijn te raadplegen via de volgende link: www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving

Wat gaan we daarvoor doen

Activiteiten

Openbare orde en veiligheid

Ondermijning	
Inhoud	In 2018 zal het RIEC Oost-Nederland ons helpen bij het organiseren van de gemeentelijke informatiesessie en de integrale afstemmingsbijeenkomst ten behoeve van het lokale ondermijningsbeeld.
Beoogd effect	Het doel van het lokale ondermijningsbeeld is het verkrijgen van zicht op de (georganiseerde) ondermijnende criminaliteit in onze gemeente. Het beeld van de ondermijnende criminaliteit in Voorst wordt in januari 2019 opgeleverd. Daarna zullen we komen tot een plan van aanpak welke we bij de prioriteitennota 2020 aan de raad aanbieden.

Verbonden partijen

Bij de realisatie van de doelstellingen binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

Verbonden partij	Doel
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)	De VNOG voert de dagelijkse brandweezorg uit. De brandweer op regioniveau zorgt onder andere voor de voorbereiding op rampen en calamiteiten, samen met de GHOR (geneeskundige hulpverlening in de regio). Hiervoor wordt samengewerkt met politie en de deelnemende gemeenten.

Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren (via de link: www.waarstaatjegemeente.nl). De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Voorst	Bron
Openbare orde en veiligheid	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	0,6	CBS
Openbare orde en veiligheid	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	2,5	CBS
Openbare orde en veiligheid	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.	3,1	CBS
Openbare orde en veiligheid	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.	2,5	CBS
Openbare orde en veiligheid	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.	125	Bureau Halt

Wat mag het kosten

Exploitatie

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Raming begroting			
			2019	2020	2021	2022
1-1 Crisisbeheers. Brandweer	1.155.910	1.218.138	1.253.081	1.251.376	1.249.725	1.249.591
1-2 Openbare orde en veiligheid	277.004	246.384	246.168	246.168	246.168	246.168
Totaal lasten	1.432.914	1.464.522	1.499.249	1.497.545	1.495.893	1.495.759
1-1 Crisisbeheers. Brandweer	603					
1-2 Openbare orde en veiligheid	19.187	23.658	14.873	14.873	14.873	14.873
Totaal baten	19.790	23.658	14.873	14.873	14.873	14.873
Saldo	-1.413.124	-1.440.864	-1.484.376	-1.482.672	-1.481.020	-1.480.886

Toelichting ontwikkelingen begroting 2019 t.o.v. 2018:

Algemeen

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2018 gestegen door de CAO 2018-2019 en het Herstelplan 2017- 2019 van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds. Zie hiervoor de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering.

1-1 Crisisbeheersing en brandweer

De verhoging in 2019 wordt voornamelijk veroorzaakt door de verhoogde bijdrage op basis van de begroting 2019 van de VNOG ten gevolge van de gehanteerde loon en prijsindex en de gemeente Voorst een nadeelgemeente is.

1-2 Openbare orde en veiligheid

Er zijn geen bijzonderheden te melden binnen dit taakveld

Investerings

	Jaar	Bedrag investering	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Meerjaren Investerings Programma						
Geen investeringen.		0	0	0	0	0
Meerjaren Onderhouds Programma						
Geen investeringen		0	0	0	0	0
Totaal Veilig Voorst		0	0	0	0	0

Reserves en voorzieningen

	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022
Geen reserves	0	0	0	0	0
Totaal reserves	0	0	0	0	0
Geen voorzieningen	0	0	0	0	0
Totaal Voorzieningen	0	0	0	0	0

Standen per 1 januari

3.7 Dienstverlenend Voorst

Wat willen we bereiken

Samenkracht en burgerparticipatie

Voorst wil een open en transparant bestuursorgaan zijn en geeft daarom op een open en constructieve manier vorm aan communicatie met de samenleving. Nieuw beleid vanuit de gemeente moet, waar mogelijk en relevant, tijdig worden getoetst door inwoners, waarbij ook nog invloed uitgeoefend kan worden tijdens het proces. Voorst stelt zich dan ook open voor initiatieven die vragen om eigen bestuur en verantwoordelijkheid nemen door inwoners.

De dorpscontactpersonen hebben bewezen een nuttige schakel te zijn tussen inwoners en tussen de kernen en het gemeentebestuur. Dit beleid wordt de komende jaren voortgezet. Naar analogie van de andere kernen worden de mogelijkheden verkend voor een contactpersoon in de kern Twello.

Bestuur

Het actief ondersteunen van mensen die zich mogelijk willen inzetten voor de besluitvorming in de gemeente heeft geleid tot het meedoen van nieuwe inwoners bij de gemeentelijke verkiezingen. Deze ontwikkeling wordt verder gestimuleerd door onder meer scholen daar actief bij te betrekken, maar ook de gemeenteraad zelf hier initiatieven in te laten ontplooiën.

De gemeente Voorst is een actief deelnemer aan regionale overlegvormen vaak in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. Transparantie is hierbij van belang waardoor de gemeenteraad tijdig kan aangeven in welke richting beleidsvoorstellen zich zouden moeten ontwikkelen. Om deze transparantie te bevorderen wordt met de diverse partijen hierover in overleg getreden en afspraken gemaakt.

Beheer gebouwen

De gemeente als overheid moet het goede voorbeeld geven aan haar inwoners hoe om te gaan met haar gebouwen in relatie tot duurzaamheid. Het beste voorbeeld is hierbij het huidige gemeentehuis. Het huidige gebouw wordt gerevitaliseerd en aangepast aan de moderne eisen op het terrein van klimaatbeheersing, energieverbruik en arbo-wetgeving.

Waar ligt dat vast

Het beleid dat betrekking heeft op dit programma is vastgelegd in diverse verordeningen, beleidsnota's en beleidsregels. De volledige documenten zijn te raadplegen via de volgende link: www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving

Wat gaan we daarvoor doen

Activiteiten

Bestuur

Transparantie m.b.t. verbonden partijen (controlemethode)	
Inhoud	In overleg met de verbonden partijen afspreken dat: <ul style="list-style-type: none">▪ zij hun bestuursvoorstellen, verslagen en financiële stukken publiceren op hun website, en zij elk jaar in november het beleid voor het navolgende jaar aan de gemeenteraad kenbaar te maken;▪ een proces wordt ingericht waarbij de raden voorafgaand aan de begroting van de verbonden partijen invloed kunnen uitoefenen in plaats van achteraf een zienswijze;▪ zij zich jaarlijks fysiek presenteren aan gemeenteraadsleden in de regio
Beoogd effect	Verbetering van de transparantie van verbonden partijen en versterking van de sturende rol van de raden.

Stimulering democratische participatie	
Inhoud	Onderzoeken of draagvlak bestaat voor het instellen van een jongerenraad en een jongerenlintje.
Beoogd effect	instellen van een jongerenraad en van een jongerenlintje als daar genoeg draagvlak voor blijkt te bestaan.

Burgerzaken

Verkiezingen	
Inhoud	Op 20 maart 2019 vinden verkiezingen plaats voor Provinciale Staten van Gelderland. Op 23 mei 2019 zijn de verkiezingen voor het Europees Parlement
Beoogd effect	Goed en soepel verlopende verkiezingen en correcte vaststelling van de uitslagen

Samenkracht en burgerparticipatie

Stimulering directe participatie inwoners	
Inhoud	Bieden van vormen van ondersteuning en middelen die van veel minder regels worden voorzien, een vorm van geclausuleerd overdragen van budgetrecht.
Beoogd effect	Ruimte bieden voor initiatieven vanuit de samenleving die vragen om eigen bestuur en eigen verantwoordelijkheid.

Vorm van wijkcontactpersonen in Twello / dorpscontactpersoon Twello	
Inhoud	Onderzoeken of er een mogelijkheid is om een dorpscontactpersoon Twello te faciliteren.
Beoogd effect	De dorpscontactpersoon kan een nuttige schakel zijn tussen inwoners en het gemeentebestuur en ondersteunen bij het ontwikkelen van initiatieven en leggen van verbindingen door inwoners.

Beheer gebouwen

Renovatie gemeentehuis	
Inhoud	Het huidige gebouw wordt gerevitaliseerd en aangepast aan de moderne eisen op het terrein van klimaatbeheersing en energieverbruik en eigentijdse inzichten over dienstverlening en gastheerschap.
Beoogd effect	In 2019 wordt het programma van eisen samengesteld en worden, op basis daarvan, voorlopig ontwerp en vervolgens en definitief ontwerp tot stand gebracht. Een en ander volgens aanpak en planning van het projectplan 'verduurzaming en revitalisering gemeentehuis Voorst'.

Verbonden partijen

Bij de realisatie van de doelstellingen binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

Verbonden partij	Doel
Regio Stedendriehoek (Cleantech regio)	<p>De zorg voor een evenwichtige ontwikkeling op regionale schaal van de ruimtelijke ordening, landschapsontwikkeling, recreatie, volkshuisvesting, recreatie, verkeer en vervoer, sociaal-economische ontwikkeling, arbeidsvoorziening, onderwijs, welzijn en volksgezondheid.</p> <p>In 2018 is de Agenda Cleantech Regio 2019-2023 gemaakt. De tophema's zijn Energietransitie en Circulaire economie. Ook zet de regio in op Innovatiekracht, Human capital en Schone mobiliteit. De basis is onze leefomgeving en het vestigingsklimaat. Zonder deze basis kunnen de ambities niet worden gerealiseerd. Het doel is dat de Cleantech Regio aantrekkelijk is en blijft voor (nieuwe) inwoners, toptalenten en ondernemers.</p>

Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren. De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Voorst	Bron
Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	7,7	Eigen gegevens
Bestuur en ondersteuning	Bezetting (personen)	Fte per 1.000 inwoners	9,3	Eigen gegevens

Wat mag het kosten

Exploitatie

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Raming begroting			
			2019	2020	2021	2022
0-1 Bestuur	1.570.724	1.590.467	1.542.082	1.542.082	1.542.082,02	1.542.082,02
0-2 Burgerzaken	867.330	936.503	869.364	796.801	823.382,38	823.415,71
0-3 Beheer overige gebouwen	779.522	813.121	738.454	727.366	675.480,35	667.324,72
6-12 Samenkr+burg.part.PR7	112.126	153.695	155.384	155.384	155.383,54	155.383,54
Totaal lasten	3.329.703	3.493.786	3.305.283	3.221.633	3.196.328	3.188.206
0-1 Bestuur	69.320	18.066	19.617	19.617	19.617	19.617
0-2 Burgerzaken	522.143	391.094	310.650	310.650	310.650	310.650
0-3 Beheer overige gebouwen	140.820	205.295	117.872	117.872	107.872	107.872
6-12 Samenkr+burg.part.PR7	5.000		1.500	1.500		
Totaal baten	737.283	614.455	449.639	449.639	438.139	438.139
Saldo	-2.592.420	-2.879.331	-2.855.644	-2.771.994	-2.758.189	-2.750.067

Toelichting ontwikkelingen begroting 2019 t.o.v. 2018:

Algemeen

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2018 gestegen door de CAO 2018-2019 en het Herstelplan 2017- 2019 van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds. Zie hiervoor de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering.

0-1 Bestuur

De verminderde lasten ten opzichte van 2018 worden voornamelijk veroorzaakt door het in 2019 vervallen eenmalige bijstorting ten behoeve van de pensioenvoorziening

voor politieke ambtsdragers. Daarnaast zijn de loonkosten toegenomen door de uitbreiding van de formatie ambtelijke ondersteuning bij de griffie.

0-2 Burgerzaken

Tegenover de verminderde inkomsten ten gevolge van de zogenaamde "paspoortdip" is er ook sprake van een verhoogde raming van de inkomsten bij de leges rijbewijzen. Tevens is in verband met de inwerkingtreding voor gemeenten van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) het benoemen van de functionaris gegevensbescherming geformaliseerd.

0-3 beheer overige gebouwen

De exploitatielasten van het gebouw aan de Hietweideweg (voormalig Veluws College) en de Kleine Wereld aan de Maarten Tromplaan worden conform het voorstel in het Voortgangsbericht 2017 tot en met 2020 gedekt door de algemene reserve. Voor het overige zijn geen bijzonderheden te melden binnen dit taakveld. In 2018 is het gebouw aan de Hietweideweg tijdelijk verhuurd en de inkomsten zijn toegevoegd aan de voorziening groot onderhoud gebouwen.

6-12 Samenkracht + burgerparticipatie PR7

Er zijn geen bijzonderheden te melden binnen dit taakveld.

Investerings

	Jaar	Bedrag investering	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Meerjaren Investerings Programma						
Geen investeringen		0	0	0	0	0
Meerjaren Onderhouds Programma						
Geen investeringen		0	0	0	0	0
Totaal Dienstverlenend Voorst		0	0	0	0	0

Reserves en voorzieningen

	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022
Geen reserves.	0	0	0	0	0
Totaal reserves	0	0	0	0	0
Wethouderspensioenen	268.895	259.240	249.585	239.930	230.275
Totaal voorzieningen	268.895	259.240	249.585	239.930	230.275

Standen per 1 januari

3.8 Algemene dekkingsmiddelen en financieringen

Algemeen

De algemene dekkingsmiddelen zijn die inkomsten van de gemeente waar geen directe dienstverlening en/of bestedingsverplichtingen tegenover staan. Het zijn dan ook vrij besteedbare middelen die jaarlijks worden ingezet ter dekking van de uitgaven in de diverse programma's. Daarnaast betreft het ook de raming onvoorzien en uitgaaf- en inkomststelposten die nog niet aan de diverse programma's zijn toegerekend.

Het grootste gedeelte van de algemene dekkingsmiddelen bestaat uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de lokale heffingen die niet bestedingsgebonden zijn, zoals de onroerende-zaakbelasting. De onderstaande tabel geeft een weergave van alle geraamde algemene dekkingsmiddelen:

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Raming begroting			
			2019	2020	2021	2022
0-5 Treasury	-719.130	100.769	170.234	131.138	141.980	115.007
0-61 OZB Woningen	335.313	345.389	358.766	358.766	358.766	358.766
0-62 OZB- niet woningen	-	-	-	-	-	-
0-64 Belastingen overig	1.269.984	783.284	479.382	479.382	479.382	479.382
0-7 Alg-ov.Uitk. Gemeentefonds	-	-	-	-	-	-
0-8 Overige baten en lasten	270.346	497.940	34.336	207.897	248.449	246.121
0-9 Vennootschapsbelast (VBP)	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	1.156.512	1.727.382	1.042.718	1.177.183	1.228.577	1.199.276
0-5 Treasury	354.035	427.500	232.900	232.500	257.900	257.900
0-61 OZB Woningen	3.072.659	3.079.921	3.150.736	3.150.736	3.150.736	3.150.736
0-62 OZB- niet woningen	1.887.166	1.910.971	1.954.923	1.954.923	1.954.923	1.954.923
0-64 Belastingen overig	1.404.421	1.820.000	1.820.000	1.820.000	1.820.000	1.820.000
0-7 Alg-ov.Uitk. Gemeentefonds	31.929.340	33.849.910	36.033.089	36.577.232	36.931.858	37.143.932
0-8 Overige baten en lasten	708.559	-	-	138.061	179.113	177.185
0-9 Vennootschapsbelast (VBP)	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	39.356.180	41.088.302	43.191.648	43.873.452	44.294.530	44.504.676
Saldo	38.199.668	39.360.920	42.148.930	42.696.269	43.065.953	43.305.400

Verbonden partijen

Verbonden partij	Doel
Tribuut belastingsamenwerking	Tribuut voert voor de gemeenten Apeldoorn, Epe, Lochem, Zutphen en Voorst alle gemeentelijke heffingen en belastingen uit. Een uitzondering geldt voor de heffing en invordering van de leges publiekszaken.
NV Bank Nederlandse Gemeenten	Het aanwezig zijn van een bankiersbedrijf specifiek ten behoeve van overheden met het oog op het bijdragen aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Als aandeelhouder ontvangt de gemeente Voorst jaarlijks een dividend.
Waterbedrijf Vitens (dividend)	Vitens houdt zich bezig met het winnen, zuiveren en leveren van drinkwater. Als aandeelhouder ontvangt de gemeente Voorst jaarlijks een dividend.

Algemene uitkering gemeentefonds

De algemene uitkering is vrij besteedbaar en wordt als zodanig ook aangewend ter dekking van de lasten van de gemeente. De algemene uitkering is dus primair een algemeen dekkingsmiddel. Dit betekent dat de gemeente autonoom is in het aanwenden van de algemene uitkering. Het rijk informeert de gemeenten over de algemene uitkering uit het gemeentefonds via circulaire.

Voor deze begroting hebben wij de informatie uit de meicirculaire 2018 als uitgangspunt genomen. De indeling van de circulaire is afgestemd op de soorten uitkeringen die het gemeentefonds kent: de algemene uitkering, de decentralisatie- en integratie-uitkeringen.

Algemene uitkering o.b.v. Meicirculaire 2018

Onderdeel	2018	2019	Vershil
Inkomensmaatstaf Ozb	-3.239.534	-3.134.834	104.700
Uitgavenmaatstaven (x uitkeringsfactor)	22.126.797	32.333.038	10.206.241
Uitgavenmaatstaven (geen uitkeringsfactor)	295.804	-88.609	-384.413
Sub-totaal A	19.183.067	29.109.595	9.926.528
Integratie-, decentralisatieuitkeringen (geen uitkeringsfactor)	330.470	302.142	-28.328
Wmo-uitkering IU	2.051.292	0	-2.051.292
Sub-totaal B	2.381.762	302.142	-2.079.620
Integratieuitkering sociaal domein Wmo-AWBZ	3.416.035	0	-3.416.035
Integratieuitkering sociaal domein Jeugdzorg	7.655.910	0	-7.655.910
Integratieuitkering sociaal domein Participatiewet	2.096.660	0	-2.096.660
Integratieuitkering Beschermd wonen	0	-702	-702
Integratieuitkering Participatie	0	1.862.452	1.862.452
Integratieuitkering Voogdij/18+	0	4.759.602	4.759.602
Sub-totaal C	13.168.605	6.621.352	-6.547.253
Raming algemene uitkering gemeentefonds (totaal A + B + C)	34.733.434	36.033.089	1.299.655

Onderdeel A resulteert in een hoger saldo t.o.v. 2018 dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de overheveling van de integratieuitkering Sociaal Domein Wmo-AWBZ, Jeugdzorg naar de algemene uitkering en een lagere inhouding inkomensmaatstaf OZB. Daarnaast verviel in 2019 bij de in 2018 ontvangen integratie- en decentralisatieuitkeringen waarover de uitkeringsfactor niet van toepassing is de eenmalige bijdrage in het kader van de suppletieuitkering Bommenregeling.

De ontwikkeling van de algemene uitkering meicirculaire 2018

	2018	2019	2020	2021	2022
Algemene uitkering (excl. Integratie- en Decentralisatieuitkeringen)	19.183.067	29.109.595	29.617.478	30.004.423	30.252.131
Algemene uitkering (jaar -1)		19.183.067	29.109.595	29.617.478	30.004.423
Toename (+) /afname (-)		9.926.528	507.833	386.945	247.708

Bedragen x € 1.000

De decentralisatie- en integratie-uitkeringen, die budgettair neutraal in de begroting worden geraamd, zijn:

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
Brede impuls combifuncties, buurtsportcoaches (DU)	91.746	91.746	91.746	91.746	91.746
Prov.taken vergunningverlening VTH - taken (DU)	67.613	67.613	67.613	67.613	67.613
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	47.055	62.741	78.426	94.111	94.111
Armoedebestrijding kinderen (DU)	57.301	56.780	56.780	56.780	56.780
Schulden en armoede (DU)	28.260	23.262	23.262	0	0
Participatie (IU)	0	1.862.452	1.810.425	1.785.681	1.750.048
Voogdij / 18+ (IU)	0	4.759.602	4.831.502	4.831.502	4.831.502
Totaal	291.975	6.924.196	6.959.754	6.927.433	6.891.800

Bedragen x € 1.000

OZB woningen en niet-woningen en overige belastingen

OZB en overige belastingen	Raming 2018	Raming 2019
OZB woningen	3.035.213	3.105.000
OZB niet woningen	1.910.971	1.954.923
Reclamebelasting	110.000	110.000
Precariobelasting	1.710.000	1.710.000
Totaal	6.766.184	6.879.923

Onder deze taakvelden worden de onroerende zaakbelastingen voor woningen en niet-woningen en de overige belastingen zoals de reclame- en precariobelasting verantwoord. Deze belastingen worden verder toegelicht in de paragraaf Lokale heffingen.

Treasury

Tot dit taakveld behoren de activiteiten van de gemeente met betrekking tot de treasury-functie zoals financiering, beleggingen, dividenden etc. waaronder dividend nutsbedrijven.

Dividend

De gemeente Voorst heeft 21.634 gewone en 14.322 preferente aandelen in het waterbedrijf Vitens en 112.983 aandelen in het maatschappelijk kapitaal van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten. De ontvangsten aan dividend worden als volgt geraamd:

Dividend	Raming 2018	Raming 2019
Bank Nederlandse Gemeenten	195.000	195.000
Vitens (inclusief rentevergoeding preferente aandelen)	85.000	47.600
Totaal	280.000	242.600

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten bestaan uit de raming voor eenmalig onvoorzien € 25.000. De raming van stelposten m.b.t. lasten van de investeringen uit het Meerjareninvesteringsprogramma en meerjaren onderhoudsprogramma 2019-2022 zijn met deze begroting, voorzover mogelijk, geraamd op de desbetreffende taakvelden.

Vennootschapsbelasting

Op dit taakveld wordt het te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting verantwoord. Met ingang van 1 januari 2016 is de vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen ingevoerd. Vennootschapsbelasting is verschuldigd vanwege fiscale winst die per saldo is gerealiseerd op ondernemingsactiviteiten in het begrotingsjaar na eventuele verrekening van fiscale verliezen uit eerdere begrotingsjaren. De eventueel verschuldigde vennootschapsbelasting voor 2019 is bij het opmaken van deze begroting nog niet bekend. In de loop van 2019 zal via het Voortgangsbericht of de Bestuursrapportage hierover gerapporteerd worden.

Overzichten investeringen en reserves en voorzieningen

Investerings

	Jaar	Bedrag investering	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Meerjaren Investerings Programma						
Prioriteitennota 2019: Renovatie gemeentehuis	2019 t/m 2022	14.839.115	25.000	81.250	200.000	326.000
Directe personeelskosten en overhead	2019 t/m 2022	322.613	1.000	36.500	36.000	35.600
Meerjaren Onderhouds Programma						
ICT-investeringen in hardware, software en diensten (per jaar 300.000 en vanaf 2020 jaarlijks 30.000 voor onderhoud)	2019 t/m 2022	1.200.000	1.000	94.900	188.000	280.300
Gemeentelijke gebouwen (volgens Meerjaren Onderhouds Planning MJOP, uit voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen)	2019 t/m 2022	4.864.625	0	0	0	0
Tractie (onderhoudsmaterieel, dienst- en bestelauto's, vrachtwagens, ebike)	2019 t/m 2022	940.815	49.120	64.660	76.720	74.200
Totaal Algemene dekkingsmiddelen en fin.		22.167.168	76.120	277.310	500.720	716.100

Reserves en voorzieningen

	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022
Algemene reserve niet vrij aanwendbaar	2.278.428	2.278.428	2.278.428	2.278.428	2.278.428
Algemene reserve vrij aanwendbaar	9.473.419	9.906.730	10.735.390	11.602.710	12.391.030
Dekking kapitaallasten	5.294.445	4.945.212	4.591.978	4.238.745	3.885.511
Gevolgen BCF	20.958	0	0	0	0
Eenmalige investeringen en incidentele raadsbesluiten	1.075.840	1.024.260	972.680	921.100	869.520
Totaal reserves	18.143.091	18.154.630	18.578.476	19.040.983	19.424.489
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	530.590	491.638	447.742	471.705	450.105
Totaal voorzieningen	530.590	491.638	447.742	471.705	450.105

Toelichting

Reserves:

De toename van de algemene reserve vrij aanwendbaar wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de precariobelasting.

De reserve Dekking kapitaallasten valt jaarlijks vrij ten gunste van de exploitatie ter dekking van de kapitaallasten van een aantal investeringen.

De reserve Gevolgen BCF is in 2018 voor het laatst vrijgevallen ten gunste van de exploitatie ter compensatie voor de gevolgen van de invoering van het BTW compensatiefonds.

Vanuit de reserve Eenmalige investeringen en incidentele raadsbesluiten worden de lasten van eenmalige investeringen, waartoe de raad heeft besloten, gedekt.

Voorzieningen:

De dotatie en aanwending van de voorziening Onderhoud gemeentelijke gebouwen is gebaseerd op het meerjaren onderhoudsplan voor de gebouwen. Zie ook de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

3.9 Overhead

Algemeen

In dit onderdeel zijn de kosten van de overhead opgenomen. Onder overheadkosten vallen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces (zgn. PIOFACH-kosten: Personeel Informatievoorziening Organisatie Financiën Automatisering Communicatie Huisvesting). Ook de rente en afschrijvingskosten op investeringen op het terrein van de overhead vallen onder dit onderdeel.

Met ingang van de begroting 2017 worden deze kosten, conform de vernieuwing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), niet meer toegerekend aan de programma's. In de programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Raming begroting			
			2019	2020	2021	2022
0-4 Overhead	6.206.973	5.924.883	6.179.587	6.196.858	6.337.458	6.452.400
Totaal lasten	6.206.973	5.924.883	6.179.587	6.196.858	6.337.458	6.452.400
0-4 Overhead	377.427	172.390	192.068	192.068	192.068	192.068
Totaal baten	377.427	172.390	192.068	192.068	192.068	192.068
Saldo	-5.829.546	-5.752.493	-5.987.519	-6.004.790	-6.145.390	-6.260.332

Toelichting ontwikkelingen begroting 2019 t.o.v. 2018:

Algemeen

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2018 gestegen door de CAO 2018-2019 en het Herstelplan 2017- 2019 van het Algemeen Burgelijk Pensioenfonds. Zie hiervoor de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering.

Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren. De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Vorst	Bron
Overhead	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	564	Eigen begroting
Overhead	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	0%	Eigen begroting
Overhead	Overhead	% van totale lasten	10,6%	Eigen begroting

Hoofdstuk 4

Paragrafen

4.1 Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

Na de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn de gemeentelijke heffingen (belastingen, rechten en retributies) de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Deze lokale heffingen zijn inkomstenbronnen waarop de raad invloed kan uitoefenen. De heffingen worden onderverdeeld in "zuivere of ongebonden heffingen" en "niet zuivere of de gebonden heffingen (retributies en rechten)".

Tegenover de ongebonden heffingen staat geen direct aanwijsbare tegenprestatie van de gemeente. In Voorst gaat het dan om: de onroerende-zaakbelastingen, de toeristenbelasting, de reclamebelasting en de precariobelasting.

Tegenover de gebonden heffingen staat wel een directe aanwijsbare tegenprestatie van de gemeente. In Voorst gaat het dan om: de afvalstoffenheffing / reinigingsheffingen, de rioolheffing, het marktgeld, de lijkbezorgingsrechten en de leges. De opbrengst van de gebonden heffingen mag in totaliteit niet hoger zijn dan de toerekenbare kosten die de gemeente maakt om de diensten te verlenen.

De opbrengsten van de gemeentelijke heffingen worden in verschillende programma's verantwoord. Het (meerjaren)beleid over de lokale belastingen, inclusief het kwijtscheldingsbeleid, ligt vast in de nota lokale heffingen, het collegeprogramma en de belastingverordeningen. Uitgangspunt van het beleid is om de lastendruk beperkt te houden en niet meer lasten bij de inwoners neer te leggen dan aantoonbaar noodzakelijk is. Voorzover toegestaan en wettelijk mogelijk worden de opbrengsten jaarlijks geïndexeerd.

Ontwikkelingen zuivere, ongebonden heffingen Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Op basis van artikel 220 van de Gemeentewet kunnen gemeenten onroerende-zaakbelastingen (OZB) heffen. De OZB is een algemene belasting, er is geen relatie tussen de heffing en bepaalde taken van de gemeente. De opbrengst is onderdeel van de algemene middelen. De OZB is een tijdstipbelasting. Dit betekent dat voor het bepalen van de belastingplicht de situatie per 1 januari van het belastingjaar geldt. Veranderingen in de loop van het jaar, bijvoorbeeld de verkoop van een huis, worden pas meegenomen in het volgende belastingjaar.

De OZB bestaat uit een eigenarenbelasting (voor woningen en bedrijven) en een gebruikersbelasting (voor bedrijven). De heffing wordt berekend naar een percentage van de (individuele) waarde van de onroerende zaak volgens de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). Dit zogenaamde tariefpercentage is de geraamde gecorrigeerde opbrengst gedeeld door de vastgestelde totale WOZ-waarde van alle panden in die categorieën (eigenaren woningen, eigenaren niet-woningen of gebruikers niet woningen) in de gemeente. Zo worden drie tariefpercentages berekend, één voor OZB-woningen en twee voor OZB niet-woningen. Alle onroerende zaken in Voorst worden jaarlijks opnieuw gewaardeerd naar een waardepeildatum die één jaar voor het belastingjaar ligt. Voor het belastingjaar 2019 is de waardepeildatum 1 januari 2018. De uitkomsten van de jaarlijkse herwaardering bepalen, naast de inflatiecorrectie, de hoogte van de tarieven OZB voor 2019. Bij de berekening van de tariefpercentages wordt een correctie toegepast voor verwachte toegekende OZB bezwaarschriften, leegstand bedrijven, eventuele kwijtschelding en areaaluitbreiding (nieuwbouw en verbouw).

Soort	2015	2016	2017	2018
Woningen				
eigenaar	0,1279%	0,1241%	0,1176%	0,1143%
Niet-woningen				
eigenaar	0,1840%	0,1920%	0,1935%	0,1957%
gebruiker	0,1409%	0,1509%	0,1463%	0,1481%

Toeristenbelasting

Op basis van artikel 224 van de Gemeentewet kunnen gemeenten toeristenbelasting heffen voor overnachtingen van personen binnen de gemeente die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisregistratie personen (BRP) zijn ingeschreven. Toeristenbelasting wordt geheven van degene die gelegenheid tot verblijf biedt. De belastingplichtige is bevoegd de belasting te verhalen op de verblijfsgenieter.

De tariefstructuur van onze toeristenbelasting kent 3 soorten verblijfsaccommodaties met ieder een afzonderlijk nachttarief. De opbrengst toeristenbelasting wordt in Voorst aangemerkt als een algemeen dekkingsmiddel.

Tarief	2015	2016	2017	2018
Overnachten in kampeermiddel	0,94	0,95	0,86	0,87
Overnachten in hotel, ontbijthotel, vliegtuighotel, etcetera	1,97	1,99	1,79	1,82
Overige overnachtingen	1,35	1,36	1,22	1,24

Reclamebelasting

Op basis van artikel 227 van de Gemeentewet kunnen gemeenten reclamebelasting heffen. Reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen (reclame-uitingen) die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn. Het gaat om aankondigingen in letters, symbolen, voorwerpen kleuren of een combinatie daarvan. Voorbeelden zijn gevelreclame, bestickering op ramen, posters, vlaggen, uithangborden, luifels of spandoeken.

In Voorst wordt alleen reclamebelasting geheven in het centrum van Twello. De reclamebelasting is in nauw overleg met de Ondernemersvereniging Twello centrum ingevoerd. Als tegenprestatie voor de invoering is met de Ondernemersvereniging overeengekomen dat gedurende 10 jaar geen parkeerbelasting wordt ingevoerd in Twello centrum. Op 12 maart 2018 heeft de gemeenteraad besloten om die periode te verlengen tot 2029. Ondanks dat de reclamebelasting een algemeen dekkingsmiddel is, heeft de opbrengst in Voorst een vaste bestemming. Een deel van de opbrengst wordt doorgestort in de kas van de Ondernemersvereniging. Een deel wordt aangewend voor de exploitatie van de parkeergarage en een klein deel is perceptiekosten.

De tariefstructuur van de reclamebelasting is met ingang van 2017 gewijzigd. Per 2017 is de tariefstructuur als volgt: a. een vast bedrag per vestiging van € 850 verhoogd met b. een opslag van € 0,65 per € 1.000 van de WOZ waarde per vestiging (bedrijfsgedeelte). Het vaste bedrag per vestiging en het tarief wordt alleen aangepast als de opbrengst van de heffing achterblijft bij de in de begroting geraamde opbrengst.

Precariobelasting

Op basis van artikel 228 van de Gemeentewet kunnen gemeenten precariobelasting heffen voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Voorbeelden zijn precariobelasting op terrassen, uithangborden maar ook op kabels en leidingen in of boven gemeentegrond. In Voorst wordt de precariobelasting alleen geheven op de kabels en leidingen in of boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond. De precariobelasting wordt geheven van degene die de kabels of leidingen in of boven de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft liggen of hangen.

Per 1 juli 2017 is de precariobelasting op kabels en leidingen van nutsbedrijven afgeschaft. Echter voor gemeenten zoals Voorst, die op 10 februari 2016, de datum waarop het wetsvoorstel voor afschaffing van de precariobelasting is aangekondigd, een verordening met tarief hadden vastgesteld voor precariobelasting op kabels en leidingen geldt een overgangstermijn tot 1 januari 2022.

De tariefstructuur van de precariobelasting is een tarief per strekkende meter kabel of leiding. Het tarief bedraagt vanaf het belastingjaar 2016 € 2,27 per m1 kabel of leiding.

Dat tarief mag vanaf 10 februari 2016 niet meer geïndexeerd worden. De jaarlijkse opbrengst precariobelasting blijft gereserveerd in afwachting van de uitkomsten van de lopende rechtsprocedures van twee belastingplichtigen tegen de heffing en tegen het opzeggen van de overeenkomsten.

Ontwikkelingen onzuivere, gebonden heffingen

Afvalstoffenheffing en reinigingsheffingen

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is geregeld in artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer. De wettelijke basis voor de reinigingsheffingen is artikel 229 van de Gemeentewet. Op basis van de Wet Milieubeheer heeft de gemeente de wettelijke taak om zorg te dragen voor de inzameling, transport en verwerking van afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. De inzameling en het transport van het afval wordt uitgevoerd door een private huisvuilinzamelaar. De kosten van de inzameling, het transport en de verwerking van afvalstoffen worden betaald uit de afvalstoffenheffing.

Gelijktijdig met het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen wordt bij een klein aantal bedrijfspanden (scholen, kerken, etc.) ook bedrijfsafval (vergelijkbaar met huishoudelijk afval) ingezameld. Voor die inzameling wordt een reinigingsheffing geheven.

Belastingplichtig voor de afvalstoffenheffing is de gebruiker van een perceel waarvoor de gemeente een wettelijke plicht tot inzameling heeft en ten aanzien waarvan die inzamelverplichting ook wordt nagekomen. Belastingplichtigen die voldoen aan de voorwaarden zijn verplicht de afvalstoffenheffing te betalen, ook als zij geen afval ter inzameling aanbieden. Belastingplichtig voor de reinigingsheffing is degene die het bedrijfsafval aanbiedt. Niet aanbieden betekent geen heffing.

De tariefstructuur voor de afvalstoffenheffing en voor de reinigingsheffingen is vanaf 2014 het beloningssysteem, een diftar variant, bestaande uit een jaarlijks vastrecht verhoogd met een jaarlijkse afrekening van de in het voorafgaande jaar geleedigde aantal "grijze" containers. Voor hoogbouw geldt een afwijkende tariefstructuur, namelijk de structuur van de betaalde vuilniszak. Kenmerk van ons beloningssysteem is dat de belastingplichtige zelf grote invloed heeft op de hoogte van haar/zijn verschuldigde afvalstoffenheffing.

De invoering van het beloningssysteem is uit het oogpunt van duurzaamheid een groot succes. Door de goede afvalscheiding is het aantal ter lediging aangeboden grijze containers zeer fors gedaald. Omdat naast het vastrecht alleen de daadwerkelijk ter lediging aangeboden grijze containers worden belast, is de afvalstoffenheffing niet meer kostendekkend. De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 25 juni 2018 besloten om de Afvalstoffenheffing/Reinigingsrecht in drie stappen te verhogen tot een kostendekkend niveau. Het vastrecht tarief Afvalstoffenheffing 2019 gaat € 101,85 bedragen en dat voor het Reinigingsrecht € 123,24 (inclusief BTW). Het tarief Afvalstoffenheffing respectievelijk Reinigingsrecht per lediging van de grijze container bedraagt met ingang van 2019 € 5,20 respectievelijk € 6,29 (inclusief BTW).

Tarief per huishouden	2015	2016	2017	2018
1-persoonshuishouden vastrecht, verhoogt met:	91,00	91,25	92,85	94,35
tarief per lediging grijze container	4,50	4,50	4,55	4,65
Meerpersoonshuishouden vastrecht, verhoogt met:	91,00	91,95	92,85	94,35
tarief per lediging grijze container	4,50	4,50	4,55	4,65
Reinigingsrecht: basis vastrecht, verhoogt met:	91,00	91,95	112,35	114,20
tarief per lediging grijze container	4,50	4,50	5,45	6,60

Omschrijving	Directe lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Inkomst uit heffingen	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten-dekkendheid
Afval	1.189.127	36.734	265.963	1.491.824	1.354.310	0	1.354.310	91%

Rioolheffing

De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden kosten doorberekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel en het op orde houden van de grondwaterstand. Met de invoering in 2008 van de Wet gemeentelijke watertaken heeft de gemeente naast de zorgplicht voor het afvoeren van huishoudelijk afvalwater en regenwater ook de zorgplicht voor het grondwater. Daarmee is ook de mogelijkheid ontstaan om de kosten die verbonden zijn aan de taken die voortvloeien uit de Wet gemeentelijke watertaken, toe te rekenen aan de rioolheffing.

Elke gemeente is verplicht een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vast te stellen. In een GRP wordt meerjarig inzicht gegeven in de kosten die gemaakt worden voor de instandhouding van het gemeentelijk rioolstelsel. In 2015 heeft de gemeenteraad het GRP Voorst 2015-2019 vastgesteld. Het GRP is in 2018 herijkt.

De kosten voor het instandhouden van het rioolstelsel en de grondwatertaken, worden met de rioolheffing verhaald op gebruikers van woningen en niet-woningen. Belastingplichtig voor de rioolheffing is de gebruiker van een perceel. Het tarief van de rioolheffing is in Voorst gebaseerd op het aantal geloosde m³ afvalwater, binnen de tariefgroepen-structuur. De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 25 juni 2018 besloten om de Rioolheffing per 2019 te verhogen tot kostendekkend tarief van € 277 (exclusief index). Dit tarief wordt nog verhoogd met het vastgestelde indexpercentage van 2,3% (€ 283,35).

Tarief	2015	2016	2017	2018
Rioolrecht: basistarief	264,85	267,50	270,20	274,55

Omschrijving	Directe lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Inkomst uit heffingen	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
Riolering	2.734.364	174.360	0	2.908.724	2.899.760	8.964	2.908.724	100%

Marktgeld

De wettelijke basis voor het heffen van marktgeld is artikel 229 van de Gemeentewet. In het marktgeld worden de kosten die verbonden zijn aan onder andere het ter beschikking stellen van een standplaats op een deel van de openbare ruimte die gebruikt wordt voor de markt in Twello dan wel voor het innemen van een standplaats in de overige kernen.

Belastingplichtig voor het marktgeld is degene ten behoeve van wie de dienst wordt verleend of van degene die van bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt. Het marktgeld is 99% kostendekkend en bedraagt € 2,31 per m¹ per dag of gedeelte daarvan met een minimum van € 9,24 per standplaats.

Omschrijving	Directe lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Inkomst uit heffingen	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
Markt	42.425	12.229	0	54.654	44.752	9.152	53.904	99%

Lijkbezorgingsrechten / begraafrechten

De wettelijke basis voor het heffen van lijkbezorgingsrechten is artikel 229 van de Gemeentewet. In de lijkbezorgingsrechten worden de kosten verhaald, die verbonden zijn aan het gebruik van de begraafplaatsen en die voor de door of vanwege de gemeente verleende diensten. Belastingplichtig voor de lijkbezorgingsrechten is degene op wiens aanvraag de dienst wordt verricht of die gebruik maakt van de bezittingen, werken of inrichting.

De kostendekkendheid van de begraafrechten komt uit op 98% door stijgende lasten en dalende baten (door een afnemend aantal begrafenissen).

Omschrijving	Directe lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Inkomst uit heffingen	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
Lijkbezorging	180.539	21.648	0	202.187	198.500	0	198.500	98%

Leges

De wettelijke basis voor het heffen van leges is artikel 229, lid 1, letter b van de Gemeentewet. De gemeente levert op aanvraag van individuele burgers een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de kosten die hiervoor worden gemaakt in principe verhaald op de burger die de dienst afneemt. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. Degene die de dienst aanvraagt betaalt ook de leges. De heffingsmaatstaf is zeer divers en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

Kostendekkendheid

De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening ingedeeld in drie titels: titel I, algemene dienstverlening; titel II, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning; titel III, dienstverlening vallend onder Europese dienstrichtlijn.

Op grond van artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet mag de legesverordening als geheel gezien maximaal kostendekkend zijn. Niet elke post zal dus afzonderlijk op zijn kostendekkendheid worden beoordeeld. Dit laatste zou ook moeilijk realiseerbaar zijn gezien het feit dat de kosten voor de individuele diensten moeilijk zijn te bepalen. Dat neemt niet weg dat een gemeente wel een kostendekkendheid per dienst of per samenhangende groep van diensten mag nastreven, als de gemeente in dit opzicht maar een consequente lijn volgt.

Op grond van het bovenstaande is het mogelijk om kruissubsidiëring toe te passen. Onder kruissubsidiëring wordt in dit verband verstaan: het hoger stellen van tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten laag te kunnen houden. Daarnaast kan bij de tariefstelling uitdrukking worden gegeven aan het profijtbeginsel. Dat is een aparte beleidsmatige afweging. Onderlinge verschillen in - op zichzelf geoorloofde - kostendeckingspercentages tussen groepen van diensten zijn niet in strijd met de wet of met enig algemeen rechtsbeginsel. De mogelijkheden tot kruissubsidiëring zijn door de komst van de Europese Dienstenrichtlijn (lees: EDR) beperkter geworden. De EDR maakt kruissubsidiëring binnen een cluster van samenhangende vergunningstelsels mogelijk. Dit betreft alleen de diensten aan dienstverrichters waarop de EDR van toepassing is (titel III van de tarieventabel bij de Legesverordening). De wetgever heeft hierin geen aanleiding gezien om artikel 229b van de Gemeentewet te wijzigen. De EDR doorkruist daarmee de wettelijke regeling van artikel 229b Gemeentewet.

Bij de introductie van de Wabo in 2010 (Omgevingsvergunning, zie titel II van de tarieventabel bij Legesverordening) ging de wetgever ervan uit dat kruissubsidiëring tussen het cluster omgevingsvergunning en andere in de legesverordening opgenomen dienstverleningen niet mogelijk is. De wens van de wetgever is echter niet in een wettelijke bepaling vastgelegd, zodat in principe artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet onverkort geldt. Voor een aantal tarieven binnen titel I geldt dat deze door het rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat bij diverse rubrieken (vooralsnog) geen lasten en baten zijn of kunnen worden gevuld. In voorkomende gevallen zijn die er wel. Het inzichtelijk maken van de volledige kostendekkendheid binnen de leges is echter uitdrukkelijk een groeipad dat zich uitstrekt over meerdere jaren. Op basis van de thans beschikbare gegevens zijn de leges, zowel berekend op titel niveau van de tarieventabel van de Legesverordening alsook op basis van de gehele tarieventabel niet kostendekkend.

Omschrijving	Directe lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Inkomst uit heffingen	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
Titel I Algemene dienstverlening								
1.1 Burgerlijke stand	89.263	32.528	0	121.792	32.980	0	32.980	27,1%
1.2 Reisdocumenten	73.840	19.085	0	92.925	121.400	0	124.400	130,6%
1.3 Rijbewijzen	66.649	21.860	0	88.509	134.500	0	134.500	152,0%
1.4 BRP-verstrekking	67.430	37.769	0	105.199	20.000	0	20.000	19,0%
1.5 Wet openb.bestuur	566	0	0	566	111	313	424	74,9%
1.6 Vervallen	0	0	0	0	0	0	0	nvt
1.7 Vastg.-informatie	3.121	454	0	3.575	1.770	0	1.770	49,5%
1.8 Ov. publiekszaken	0	0	0	0	0	0	0	nvt
1.9 Arch.besch. Voorst	0	0	0	0	0	0	0	nvt
1.10 Apv	4.185	3.073	0	7.258	1.300	0	1.300	17,9%
1.11 Leegstandwet	1.433	1.053	0	2.486	117	219	336	13,5%
1.12 Gem-garantie	0	0	0	0	0	0	0	nvt
1.13 Reg.toez.luchtvrt	0	0	0	0	0	0	0	nvt
1.14 Kansspelen	0	0	0	0	0	0	0	nvt
1.15 Vervallen	0	0	0	0	0	0	0	nvt
1.16 Kabels leidingen	0	0	0	0	0	0	0	nvt
1.17 Verkeer/vervoer	97.106	565	0	97.671	16.339	57.411	73.750	75,5%
1.18 Diversen	0	0	0	0	0	0	0	nvt
Totaal	403.593	116.388	0	519.981	328.516	57.944	386.459	74,3%

Omschrijving	Directe lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Inkomst uit heffingen	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
Titel II Dienstverlening vallende onder de fysieke leefomgevingsvergunning								
2.2 - 2.7 Omgevingsvergunning	679.370	403.681	36.887	1.120.538	1.072.351	4.978	1.077.329	96,1%
2.9 - 2.10 Bestemmingsplannen	75.688	43.355	14.314	133.357	89.900	0	89.900	67,4%
2.10 Niet benoemde beschikkingen titel II	0	0	0	0	117	219	336	nvt
Totaal	755.658	447.036	51.200	1.253.895	1.162.368	5.197	1.167.565	93,1%

Omschrijving	Directe lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Inkomst uit heffingen	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
Titel III Dienstverlening vallende onder de Europese dienstenrichtlijn								
3.1 Horeca	0	0	0	0	0	0	0	nvt
3.2 Org.evenementen markten	24.627	9.878	0	34.505	13.600	1.273	14.873	43,1%
3.3 Prostitutie-bedrijven	0	0	0	0	0	0	0	nvt
3.4 Brandbeveiligings-verordening	0	0	0	0	0	0	0	nvt
3.5 Kinderopvang	13.389	236	0	13.626	1.000	0	1.000	7,3%
3.6 Winkeltijdenwet	0	0	0	0	0	0	0	nvt
3.7 Diversen	0	0	0	0	0	0	0	nvt
Totaal	38.016	10.114	0	48.130	14.600	1.273	15.873	33,0%

Totaal titel I, II en III kostendeckking	1.197.268	573.538	51.200	1.822.006	1.505.484	64.414	1.569.897	86,2%
--	------------------	----------------	---------------	------------------	------------------	---------------	------------------	--------------

Belastingen overig

De uitvoering van de Wet WOZ, van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en de beoordeling van kwijtscheldingsverzoeken is met ingang van 1 januari 2016 uitbesteed aan de regionale belastingssamenwerking Tribuut gevestigd te Epe. De verordenende bevoegdheid, waarvan ook de tariefstelling onderdeel uitmaakt, blijft berusten bij de gemeente.

Tribuut is ingericht op digitale-, telefonische- en schriftelijke communicatie. Tribuut beschikt ook over een baliefunctie op afspraak. Onder meer de communicatie tussen

de gemeente en Tribuut verloopt via de aangestelde regiefunctionaris. In 2017 is een proef uitgevoerd met het oog op het handhaven van een eigen baliefunctie in het gemeentehuis. In de praktijk werd hiervan geen gebruik gemaakt. Het bestuur van Tribuut heeft inmiddels besloten om geen baliefunctie buiten Tribuut toe te staan.

Aanduiding belastingdruk/woonlasten

De hoogte van de gemeentelijke woonlasten, de "lokale lastendruk", krijgt regelmatig aandacht in de media. Onder gemeentelijke woonlasten scharen we de: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Dit zijn de belastingen en heffingen waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Daarin zijn de lokale lasten op basis van "appels met appels" met elkaar vergeleken. Bij die vergelijking hanteert het Coelo voor alle gemeenten dezelfde uitgangspunten. Bij die uitgangspunten houdt het Coelo rekening met een gemiddelde WOZ -waarde en WOZ-waardestijging en ook met het feit dat gemeenten met dure woningen een naar verhouding lagere algemene uitkering uit het gemeentefonds ontvangen dan andere gemeenten.

De woonlastendruk voor meerpersoonshuishoudens, op basis van de Coelovergelijking, ligt in Voorst € 24 hoger dan de gemiddelde woonlasten in Nederland. De gemiddelde woonlasten in Nederland komen uit op € 721 per meerpersoonshuishouden (voor éénpersoons-huishoudens wordt, ongeacht of een gemeente éénpersoonshuishoudenstarieven rekent, een aftrek van € 67 toegepast). Voor Voorst heeft het Coelo op basis van de gehanteerde uitgangspunten € 746 aan woonlasten per meerpersoonshuishouden berekend. Volgens de Coelo atlas 2018 staat Voorst nu op plaats 199 van de 387 'gemeenten' (plaats 1 heeft de laagste woonlasten).

Uit het oogpunt van de belastingbetaler bezien, bedragen de werkelijke woonlasten in Voorst gemiddeld € 721 (gelijk aan de door het Coelo berekende gemiddelde woonlasten) voor een meerpersoonshuishouden met eigen woning en gemiddeld € 408 voor een meerpersoonshuis-houden zonder eigen woning (uitgaande van een gemiddelde WOZ-waarde van € 273.000, gemiddeld 6 aangeboden grijze afvalcontainers en het basistarief voor de rioolheffing).

Beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. De landelijke regels zijn op basis van de Invorderingswet opgenomen in de Leidraad invordering (en kwijtschelding) gemeentelijke belastingen. Het bestuur van Tribuut heeft een Leidraad invordering ten behoeve van de deelnemende gemeenten in Tribuut vastgesteld. Binnen de leidraad regels heeft Voorst de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:

- Voor de ozb, riool- en afvalstoffenheffing (voor de basisset containers) is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Ondernemers zijn voor de privé belastingen gelijkgesteld met particulieren;
- Als sprake is van (niet vrijgesteld) vermogen is kwijtschelding niet mogelijk. Voor het bezit van een auto wordt een vermogensvrijstellingsnorm van € 2.269 aan waarde in aanmerking genomen. Voor ouderen geldt een aparte vermogensvrijstellingsnorm;
- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm;
- Belastingplichtigen met een minimum inkomen komen in aanmerking voor: automatische kwijtschelding, op basis van een screening bij het Inlichtingenbureau

te Utrecht, of, rekening houdende met specifieke omstandigheden, voor de gemeentelijke meerjarige automatische kwijtschelding.

Voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is voor 2018 een totaal bedrag geraamd van € 133.400.

4.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Ambities kunnen niet worden gerealiseerd, wanneer er geen risico's worden genomen. Belangrijk is dat de gemeente zich bewust is van de risico's die horen bij het beleid en hierop sturen. Om een realistisch inzicht te krijgen van de impact van deze risico's en het vermogen om deze risico's op te vangen gebruikt de gemeente een berekening van het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen geeft de mate van financiële robuustheid van de gemeente aan en wordt bepaald door een relatie te leggen tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit.

Op vrijwel alle gemeentelijke beleidsterreinen zijn risico's aanwezig die niet door maatregelen zijn afgedekt. Dat deze risico's aanwezig zijn is geen punt, zolang deze in evenwicht zijn met de weerstandscapaciteit.

Aanleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) worden bepalingen genoemd waaraan de paragraaf weerstandsvermogen moet voldoen:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- een inventarisatie van de risico's
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en het risicomanagement
- de financiële kengetallen
- een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen en de financiële positie

Hierna wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Om de risico's in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van het softwareprogramma NARIS® (Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement Informatie Systeem) waarmee risico's systematisch in kaart worden gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie zijn vanuit de organisatie de risico's in beeld gebracht. In het onderstaande overzicht wordt echter alleen het aantal risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit, met een maximum van 15.

Tabel 1: belangrijkste financiële risico's

Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg	Incidenteel/ structureel
Programma 1: Bouwend Voorst				
Grondexploitatie algemeen: minder opbrengsten binnen de complexen	Het lager uitvallen van de geraamde opbrengsten omdat we de grondprijzen moeten bijstellen	30%	max. 750.000	Incidenteel
Grondexploitatie algemeen: stijgende bouwkosten door verandering wet-/regelgeving, bijvoorbeeld verplichting gasloos bouwen	Tegenvallende resultaten	30%	max. 750.000	Incidenteel
Programma 2: Mooi Voorst				
Afwijken van de aanbestedingsprocedure of foutief aanbesteden	Tijdsverlies door tijdelijk stopzetten aanbestedingsprocedure en geldverlies doordat er een rechtszaak wordt aangespannen	60%	max. 300.000	Incidenteel
Programma 3: Bedrijvig Voorst				
Door uitstappen van één of meerdere partijen in regionale samenwerkingsverbanden blijven de overige partijen met hoge kosten achter	Hoge onvoorziene kosten voor overige partijen, waaronder de gemeente	80%	max. 400.000	Incidenteel
Programma 4: Gezond Voorst				
Verzuim vaststellen en bekendmaken van subsidieplafonds bij open einde regeling	Onbeheersbare overschrijding van budgetten	30%	max. 250.000	Structureel
Onvoldoende budget om zorgaanbod te realiseren	Hogere uitgaven	50%	max. 500.000	Structureel
Onbeheersbaarheid jeugdgezondheidszorg door nieuwe wetgeving in 2020	Bijdrage gemeente voor restcategorie welke niet onder het woonplaatsbeginsel geplaatst kan worden	30%	max. 450.000	Structureel
Programma 5: Sociaal Voorst				
Open einde regeling: voorzieningen voor gehandicapten en huishoudelijke verzorging (WMO)	Nieuwe inkoopafspraken, hogere inkoopprijzen maar een max. eigen bijdrage waardoor het resultaat onzeker is	50%	max. 800.000	Structureel
De eigen bijdrage van de gemeente met betrekking tot de participatiewet is moeilijk in te schatten door de open einde regeling. Het inzicht ontbreekt in de hoeveelheid burgers welke gebruik (gaan) maken van een uitkering.	Een hoge eigen bijdrage van de gemeente	80%	max. 500.000	Structureel
Programma 6: Veilig Voorst				
Er worden foutieve vergunningsbesluiten genomen	Vertraging in het proces en claims	50%	max. 250.000	Incidenteel
Programma 7: Dienstverlenend Voorst				
Aanspraak maken op de garantie van de lening	Financieel verlies	20%	max. 3.000.000	Incidenteel

Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg	Incidenteel/ structureel
Beschikbaar budget voor verduurzaming gebouwen en installaties niet afdoende	Meer budget dan is begroot moet ter beschikking worden gesteld	50%	max. 500.000	Incidenteel
Begrotingstekorten in gemeenschappelijke regelingen	Financieel bijspringen door de gemeente aan gemeenschappelijke regelingen	80%	max. 500.000	Incidenteel
Ontstaan van een datalek bij de gemeente	Boete opgelegd krijgen of extra kosten door onderzoek / repareren datalek in systeem	10%	max. 1.000.000	Incidenteel
Algemene dekkingsmiddelen en financieringen				
Algemene Uitkering gemeentefonds wordt lager	Tekort aan inkomsten	40%	max. 600.000	Structureel

Totaal grote risico's: € 10.550.000

Overige risico's: € 5.525.000

Totaal alle risico's: € 16.075.000

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast, omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 16.075.000) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Uit de berekening komt naar voren dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 4.127.132 (benodigde weerstandscapaciteit).

Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit zijn de middelen welke beschikbaar zijn om niet-begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, financieel af te kunnen dekken, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Deze middelen bestaat uit de algemene reserves, onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien.

Beschikbare weerstandscapaciteit gemeente Voorst

Weerstand	Startcapaciteit
Algemene reserves	11.438.956
Onbenutte belastingcapaciteit *	3.951.408
Onvoorzien incidenteel	25.000
Totale weerstandscapaciteit	15.415.364

* de onbenutte belastingcapaciteit als weerstandscapaciteit is de ruimte tussen de fictieve OZB-opbrengst bij maximale tarieven conform de zgn. artikel 12-norm en de OZB-opbrengst bij de huidige tarieven binnen de gemeente Voorst

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 15.415.364	= 3.74
	Benodigde weerstandscapaciteit		€ 4.127.132	

Weerstandsnorm

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Financiële kengetallen

In deze paragraaf is een basisset van vijf financiële kengetallen opgenomen:

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De hoogte van de schuldquote hangt af van meerdere factoren (onder andere afgesloten en doorgeleende gelden of omvang van de voorraad gronden). Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De kengetallen moeten daarbij in samenhang worden gezien.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht hoe de woonlasten in de gemeente zich verhouden ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente.

Overzicht kengetallen gemeente Voorst

In onderstaande tabel zijn de voor de gemeente Voorst berekende kengetallen opgenomen.

Financieel kengetal	Rek. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Mjr 2020	Mjr 2021	Mjr 2022
Netto schuldquote	64%	73%	60%	55%	70%	70%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	62%	70%	58%	53%	68%	69%
Solvabiliteitsratio	25%	26%	27%	28%	25%	25%
Structurele exploitatieruimte	-3,76%	-1,79%	-0,37%	0,99%	2,11%	2,50%
Grondexploitatie	18%	16%	9%	3%	4%	2%
Belastingcapaciteit	100%	103%	103%	103%	103%	103%

Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

Een individueel kengetal kan niet worden gebruikt voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie.

Volgens de laatste actualisatie van de grondexploitaties zal onze voorraad gronden aanzienlijk afnemen door verkopen van bouwgronden binnen de in exploitatie zijnde complexen. Deze gronden zijn (voor)gefinancierd met geldleningen. Door de verkoop van bouwgronden is er minder financiering nodig voor de grondexploitatie en dit heeft invloed op de ontwikkeling van de netto schuldquote. Daarentegen stijgt dit kengetal vanaf 2021 met name door de aanvullende financiering die nodig is voor de verbouw van het gemeentehuis.

De solvabiliteitsratio stijgt in eerste instantie nog o.a. door de toevoeging van de verwachte opbrengsten vanuit de grondcomplexen aan het eigen vermogen en, vooralsnog, door de reservering van de opbrengsten vanuit de precariobelasting. Vanaf 2021 daalt deze ratio echter. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de verhouding van het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen wijzigt door de toename van het vreemd vermogen (aanvullende financiering gemeentehuis).

De structurele exploitatieruimte is voor het jaar 2019 negatief. Vanaf 2020 vertoont deze ratio weer een positief beeld, wat betekent dat onze structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Het kengetal "Belastingcapaciteit" laat zien dat de woonlasten binnen onze gemeente iets boven het landelijk gemiddelde liggen. De berekening van dit kengetal is overigens gebaseerd op gegevens van het Coelo (Atlas van de lokale lasten).

4.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de beleidskaders en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de kapitaalgoederen van de gemeente Voorst. De belangrijkste kapitaalgoederen zijn: wegen, riolering, groen, gebouwen en openbare verlichting. Daarnaast behoort het materieel van de buitendienst openbaar grondgebied tot de kapitaalgoederen. Per kapitaalgoed wordt ingegaan op de beleidskaders, de financiële consequenties en de vertaling daarvan in de begroting en de mate van kwaliteit en risico's. De bij de onderhoudsplannen behorende beleidskaders zijn laatstelijk in 2016 door de raad vastgesteld.

Wegen

Beleidskader

Het beleidskader voor het beheer van de wegen is in 2015 als nieuw beleid vastgesteld in het Integraal Wegenplan (IWP) 2015-2019. In 2019 maken wij een evaluatie van het huidige IWP en een voorstel voor het IWP 2020-2024.

De algemene beleidsuitgangspunten voor het wegonderhoud zijn:

- veiligheid: De veiligheid moet voldoen aan wettelijke eisen en moet zodanig zijn dat de kans op ongevallen klein is. De veiligheid wordt met name bepaald door ernstige oneffenheden en het schadebeeld dwarsoneffenheden;
- duurzaamheid: De technische instandhouding mag niet in het geding zijn. Het schadebeeld scheurvorming op asfalt is hierop van invloed;
- comfort: comfortabel gebruik moet mogelijk zijn. Comfort wordt bepaald door de mate waarin de weggebruiker hinder ondervindt van de onderhoudstoestand van de weg. Met name het onderdeel vlakheid heeft invloed op het comfort;
- aanzien: Het aanzien moet redelijk zijn. Het aanzien wordt in hoge mate bepaald door de algehele onderhoudstoestand van de weg. Met name scheurvorming, oneffenheden en randschade zijn bepalend voor het aanzien.

Kwaliteit en risico's

Periodiek wordt getoetst aan de normering van de Stichting Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond, Weg- en Waterbouw en Verkeerstechniek (CROW). Dit is een landelijke normering die het mogelijk maakt verhardingen objectief te beoordelen en daardoor de kwaliteit eenduidig vast te leggen. Het systeem richt zich er op om de juiste maatregel op het juiste moment te nemen. Binnen deze systematiek wordt bereikt dat instandhouding duurzaam plaats vindt tegen de laagste kosten. De inspectie van de verhardingen vindt jaarlijks plaats.

Om binnen dit beleidskader te blijven werken wij het achterstallig onderhoud op het wegareaal in 4 jaar (2016-2019) weg. In deze situatie wordt vervolgens het noodzakelijk onderhoud op het meest optimale moment uitgevoerd. Hiermee wordt voorkomen dat uitgesteld noodzakelijk onderhoud leidt tot hogere kosten. Wij voeren het reguliere onderhoud uit binnen de daarvoor door het CROW aangegeven termijnen (onvoldoende binnen 0-2 jaar, matig binnen 3 tot 5 jaar). Asfaltonderhoud is in verband met kapitaalsvernietiging prioritair boven het onderhoud aan elementenverhardingen.

Financiële consequenties en vertaling	2018	2019	2020	2021	2022
Exploitatie					
Onderhoud lasten	1.196.665	1.224.188	1.224.188	1.147.463	1.072.463
Investerings					
Bestaand wegen, inclusief prioriteitennota 2018	615.000	0	75.000	0	0
IWP (prioriteitennota 2016, 2017 en 2018)	750.000	750.000	750.000	750.000	750.000
Verkeersveiligheidsstudie Twello/westelijke randweg	100.000	100.000	100.000	4.700.000	0
Herinrichting Rijksstraatweg Voorst	0	2.600.000	0	0	0
Twello Centrum (prioriteitennota 2017 t/m 2019)	350.000	350.000	350.000	350.000	350.000
Onderhoud/vervanging (raming 2017 inclusief 2016)	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000

Zie ook de ramingen in programma 2 Mooi Voorst

Riolering

Beleidskader

Het beleidskader staat verwoord in het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP). Het GRP is voor de planperiode 2015 – 2019 in 2014 vastgesteld. In 2018 is een financiële herijking geweest om de hoogte van de rioolheffing opnieuw te bepalen. Zoals eerder benoemd maken we in 2019 het GRP voor de periode 2020-2024.

Kwaliteit en risico's

De uitvoering van de beheerswerkzaamheden is vastgelegd in het GRP 2015 - 2019. Periodiek wordt onderzocht hoe wij de rioleringszorg zoveel mogelijk integraal met onderhoud en reconstructie van groen en verhardingen kunnen uitvoeren. Binnen het GRP is de instandhouding van de riolering geborgd en is er ruimte voor nog te nemen milieumaatregelen.

Financiële consequenties en vertaling	2018	2019	2020	2021	2022
Exploitatie					
Onderhoud lasten	262.256	262.256	268.888	268.888	268.888
Reservering	1.092.616	1.256.893	1.324.999	1.264.546	1.224.190
Investerings					
Onderhoud/vervanging	3.250.750	1.101.000	1.348.500	472.500	1.439.500

Zie ook de ramingen in programma 2 Mooi Voorst

Openbaar groen

Beleidskader

De algemene beleidsuitgangspunten voor groenbeheer richten zich op:

- een integrale aanpak vanuit groen, wegen, riolering etcetera;
- doelmatige en doelgerichte instandhouding van voorzieningen volgens (vak)technische eisen;
- de gewenste structuur- en inrichting, beeld en gebruik;
- aanvaardbare beheerkosten tegen een zo hoog mogelijk rendement;
- het tegen gaan van schadelijke effecten op het milieu en het bevorderen van milieuvriendelijk beheer;
- het voorkomen van verpaupering van de openbare ruimte;
- behoud, herstel en ontwikkeling van cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische kwaliteiten.

Kwaliteit en risico's

In de rapportage optimalisatie groenbeheer (september 2006) is de structuur en inrichting van het groenbeheer nader vastgelegd. Het groen is hiertoe ingedeeld in een ruimtelijke groenstructuur met drie bijbehorende beheerniveau's:

- met een hoge representatieve functie en een hoge gebruiksintensiviteit en intensief beheer (intensief onderhoud);
- wijk- en buurtgroen met een normaal goed beheer (basis onderhoud) met soms een extensivering, gericht op natuurlijke ontwikkeling;

- overig groen met een functie in de woonomgeving veelal met normaal goed beheer met daar waar mogelijk een extensivering gericht op een natuurlijke ontwikkeling (extensief onderhoud).

De begrippen intensief, basis en extensief zijn vastgelegd in de notitie groenbeheer gemeente Voorst. Om de gewenste situatie te bereiken hebben wij vanaf 2006 op veel plaatsen het groen omgevormd naar een eenvoudiger en goedkoper beheer. Deze omvorming is afgerond. Jaarlijks pakken wij nog kleine delen van het groen aan om verpaupering van de openbare ruimte te voorkomen. Het is mogelijk om het beschreven beheerniveau te behalen binnen de beschikbare budgetten in de exploitatiebegroting.

Financiële consequenties en vertaling	2018	2019	2020	2021	2022
Exploitatie					
Onderhoud lasten	544.398	566.919	566.919	566.919	566.919

Zie ook de ramingen in programma 2 Mooi Voorst

Openbare verlichting

Beleidskader

Het in 2010 vastgestelde beleidsplan openbare verlichting en de hieraan gekoppelde beleidsregels worden voortgezet voor de periode 2016 – 2020.

De algemene beleidsuitgangspunten voor verlichting zijn:

- de nieuw te plaatsen en te vervangen verlichting bestaat uit LED-verlichting;
- afschrijving van de armaturen en masten is respectievelijk 20 en 40 jaren;
- nieuw te plaatsen verlichting wordt bij hogere wattages gedimd;
- duurzaamheid en milieu maken deel uit van de beleidskeuzes.

In het kader van de in 2015/2016 vastgestelde Nota Duurzaamheid met addendum zal de conventionele verlichting versneld vervangen worden door LED-verlichting (15 jaar i.p.v. 20 jaar).

Kwaliteit en risico's

Inmiddels is het verlichtingsniveau in de gemeente op peil gebracht. De activiteiten richten zich in de periode 2018 – 2020 met name op vervanging en verduurzaming. Bij vervanging van armaturen wordt steeds gezocht naar de meest energiezuinige oplossing. De middelen in de begroting zijn voldoende voor de uitvoering van dit beleid.

Financiële consequenties en vertaling	2018	2019	2020	2021	2022
Exploitatie					
Onderhoud lasten	59.594	40.965	40.965	40.965	40.965
Investerings					
Onderhoud/vervanging	70.000	70.000	70.000	70.000	70.000
Prioriteitennota 2017: versneld vervangen openbare verlichting door LED	35.000	35.000	35.000	0	0

Zie ook de ramingen in programma 2 Mooi Voorst

Gebouwen

Beleidskader

De gemeente is eigenaar van 35 gebouwen met bijbehorende installaties. Het technisch beheer en onderhoud vindt plaats op basis van een meerjaren onderhoudsprogramma dat jaarlijks wordt geactualiseerd en vertaald in een uitvoeringsplan. Aan het onderhoudsprogramma ligt de NEN 2767 systematiek ten grondslag.

Verduurzaming en gasloos maken van gebouwen en installaties

Met de vaststelling van het addendum op de nota Duurzaamheid in juni 2016 heeft de raad belangrijke nieuwe doelstellingen vastgesteld (onder andere) op het gebied van verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. Voor het gemeentelijk vastgoed richt de gemeente zich op 15% energiebesparing, vooral op gas, en 300 MWH zonnestroom in 2020, en vervolgens 50% energiebesparing 2000 MWH zonnestroom en 60% CO2 reductie (in kg) in 2030. Deze nieuwe beleidskaders zijn vertaald in een nieuw meerjarenonderhoudsprogramma, en zogenaamd D(= duurzaam)MJOP. Uitgangspunt is dat op natuurlijke vervangingsmomenten binnen het onderhoudsproces wordt geïnvesteerd in energiezuinige en duurzame alternatieven. Hiervoor zijn extra financiële middelen beschikbaar.

Inmiddels heeft, aanvullend op de hiervoor genoemde doelstellingen, de rijksoverheid in de Energieagenda als ambitie opgenomen dat heel Nederland in 2050 gasloos is. Dit brengt voor de nabije toekomst de noodzaak met zich mee tot inverstering in all-electric installaties of andere concepten.

Uitvoeringsaspecten

De gemeenteraad heeft besloten om tot revitalisering en verduurzaming van het gemeentehuis over te gaan. Hiervoor is een bedrag van 15,3 miljoen beschikbaar gesteld. Uitgangspunten zijn een energieneutraal en toekomstbestendig maar sober en doelmatig gebouw op de huidige locatie. In 2019 wordt het programma van eisen samengesteld en worden, op basis daarvan, voorlopig ontwerp en vervolgens en definitief ontwerp tot stand gebracht.

Door de ingebruikneming van school De Fliert en van de nieuwbouw van het Veluws College is een aantal schoolgebouwen vrijgekomen. De locaties De Oase en De Kruimelkring zijn geschikt gemaakt voor woningbouw. Voor locatie en gebouw De Kleine Wereld vindt planontwikkeling plaats. De gedachte is dat hier (tijdelijk) maatschappelijke voorzieningen worden gecreëerd.

De oudbouw van het Veluws college is tijdelijk verhuurd. Dit gebouw zal tijdens de renovatie van het gemeentehuis o.a. in gebruik genomen worden als tijdelijke huisvesting voor de gemeentelijke organisatie. In combinatie met de gemeentewerf zal deze locatie in de verder toekomst ingezet worden als woningbouwlocatie

Het in 2016 aangekochte bedrijfspand aan de Oude Rijksstraatweg is herbouwd en geschikt gemaakt voor de tijdelijke huisvesting van statushouders. Dit pand is het eerste gemeentelijk gebouw dat volledig gasloos is. Verwarming en warm watervoorziening vinden volledig plaats door middel van warmtepompen en PV collectoren. De verhuur aan statushouders is voor de komende 9 jaren is uitbesteed aan IJsseldal wonen.

Bij zwembad De Schaeck worden zonnebuizen geplaatst die ingezet gaan worden voor het verwarmen van het buitenbad en in een later stadium waar mogelijk ook het binnenbad.

De installaties van het zwembad worden technisch geschikt gemaakt voor het inpassen van deze natuurlijke manier van verwarmen van water door middel van zonlicht.

EnergieRijk Voorst heeft op de gemeentelijke daken van Sportpark Zuiderlaan en het parkeerbuis PV panelen geïnstalleerd Samen met dak van stations koffiehuis zijn deze in 1 postcode roos regeling ondergebracht. Alle PV panelen zijn intussen “verhuurd” aan inwoners uit de gemeente voorst.

Financiële consequenties en vertaling	2018	2019	2020	2021	2022
Onderhoud lasten:					
Gemeentehuis	6.219	6.362	6.362	6.362	6.362
Gemeentewerf	5.425	5.550	5.550	5.550	5.550
Parkeergebouw Twello	11.048	11.302	11.302	11.302	11.302
Onderwijsaccommodaties	1.627	1.664	1.664	1.664	1.664
Sportaccommodaties	17.000	17.391	17.391	17.391	17.391
Begraafplaatsen	13.000	13.299	13.299	13.299	13.299
Vermeersweg 61 Twello	8.076	8.262	8.262	8.262	8.262
Hietweideweg 20 Twello, inclusief gymzaal	10.000	10.230	10.230	10.230	10.230
Maarten Tromplaan 2 Twello	2.500	2.558	2.558	0	0
Oude Rijksstraatweg 38 Twello	0	3.500	3.500	3.500	3.500
Voormalig Cupa complex Bussloo	0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Molenstomp De Vecht	0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Overige gebouwen	3.679	6.264	6.264	6.264	6.264
Onderhoud/vervanging					
Gemeentelijke gebouwen	1.017.882	1.197.487	1.252.431	1.184.572	1.230.135

Zie ook de ramingen in programma 4 Gezond Voorst en programma 7 Dienstverlenend Voorst

Onderhoud gemeentelijke eigendommen:

Naam gebouw	Huisvesting/huurder organisatie	Oppervlakte
Gemeentehuis	Bestuurlijke en ambtelijke organisatie	5.400 m2
Gemeentewerf / Brandweerkazerne	Buitendienst en korps Twello	2.505 m2
Brandweergarage plus dienstwoning	Korpsen Voorst en Terwolde	320 m2
Voormalig Cupa complex	Stichting De Koepel	415 m2
Het Bakken	PZS De Kruiemelkring	523 m2
Vermeersweg 61	-	759 m2
Maarten Tromplaan 2 (oudbouw De Kleine Wereld)	-	1.142 m2
Hietweideweg 20 (oudbouw Veluws College)	-	2.325 m2
5 kerktorens	Onderdeel van een kerk	302 m2
Schaapskooi	Particulier en Imkervereniging	49 m2
Veeschuurtje te Voorst	Hartgers	33 m2
Molenstomp De Vecht (molen Koekkoek)	-	50 m2
Parkeershuis	Parkeerders	3.150 m2
2 sporthallen (inclusief turnhal + multizaal)	Stichting De Koepel	9.152 m2
Zwembad (binnen- en buitenbad)	De Schaeck	2.850 m2
Kulturhus SCC	Stichting De Koepel en ambtelijke organisatie	1.800 m2
Pand Oude Rijksstraatweg 38	IJsseldal Wonen (opvang statushouders)	450 m2
7 gymzalen (inclusief oudbouw Veluws College)	Stichting De Koepel	3.428 m2
2 aula's en lijkenhuisjes	Bezoekers	178 m2
Troelstralaan 3 (oudbouw De Oase)	Sloop gebouw eind 2017 / begin 2018	1.253 m2
Abraham Kuypersstraat 3 (PZS De Kruiemelkring)	Sloop gebouw eind 2017 / begin 2018	300 m2
Gebouwen Frans Halsstraat	Kajak	140 m2
	Twellose Accordeon vereniging	78 m2

Vervangingsplan materieel buitendienst

Beleidskader

In de schijf 2019 staan alle zoutstrooiers en sneeuwschuivers voor de gladheidsbestrijding ter vervanging op de lijst. Om preventief te kunnen strooien worden de nieuwe strooiers uitgerust met een nat-zoutvoorziening. Hiervoor wordt tevens een nat-zout menginstallatie aangeschaft. Voor de algemene begraafplaatsen staan beide tevens schaftunits op de vervangingslijst. Deze worden gebruikt als schuil- en schaftgelegenheid voor het daar aanwezige personeel. Verder staat een tweetal bedrijfswagens op de vervangingslijst. Deze worden gebruikt door het buitendienstpersoneel als transportmiddel voor uitvoering van alle voorkomende werkzaamheden. Voor het watergeven van bomen en plantmateriaal in droge perioden wordt de watertank (achter de tractor) vervangen.

Kwaliteit en risico's

Vanuit milieuaspecten wordt overgestapt van curatief naar preventief strooien. Voordeel is dat beter kan worden geanticipeerd op de weersverwachting. Ook kan met minder zout(oplossing) worden gestrooid. De afschrijvingstermijn voor de zoutstrooiers (9 jaar) en sneeuwschuivers (15 jaar) blijft ongewijzigd. De afschrijvingstermijn van de schaftunits en watertank blijft ongewijzigd op 15 jaar. De afschrijvingstermijn van de bedrijfswagens blijft 8 jaar.

Financiële consequenties en vertaling	2018	2019	2020	2021	2022
Investeringen					
Bedrijfswagens / scooters / fietsen	28.650	114.900	52.295	88.175	45.000
Onderhoudsmaterieel	65.045	272.335	187.525	30.625	211.340

4.4 Paragraaf Financiering

Algemeen

In deze paragraaf wordt het treasurybeleid beschreven. Treasury, het beheren van geld- en kapitaalstromen, neemt bij gemeenten een belangrijke plaats in. De Wet Financiering decentrale overheid (Wet Fido) stelt regels voor het beheer van de treasury. De wet bevat normen voor het beheersen van risico's op kort- en langlopende geldleningen, de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Beleid

Om het renterisico te beheersen en de rentekosten zo laag mogelijk te houden, wordt gebruik gemaakt van de kaders die in het treasurystatuut 2018 zijn vastgelegd. Dit statuut is door het college vastgesteld en de raad is met een raadsmededeling hierover geïnformeerd.

Risicobeheer

De risico's die de gemeente loopt op het gebied van treasury bestaan voornamelijk uit renterisico's. Voor de beheersing van deze risico's gelden twee concrete richtlijnen: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm voor de vaste schuld.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het bedrag dat de gemeente maximaal als gemiddelde nettovlootende schuld over een periode van 3 maanden mag hebben. Deze bedraagt maximaal 8,5% van de jaarbegroting. De limiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal één jaar (vlootende schuld).

Berekening kasgeldlimiet	Begroting 2019
Begrotingstotaal	59.712
Percentage ministeriële beschikking	8,5%
Kasgeldlimiet	5.075

(bedragen x € 1.000)

Renterisiconorm

Het renterisico betreft het risico dat de begroting van de gemeente geconfronteerd wordt met een verzwaring van de rentelasten als gevolg van herfinancieringen van bestaande activa of van herziening van rente van bestaande leningen. Het doel van de renterisiconorm is om dit risico te beperken tot een handelbaar niveau. Bij een goed (gelijmatig) opgebouwde leningenportefeuille blijft het renterisico binnen verantwoorde marges en zullen de renteaanpassingen zich geleidelijk voordoen en binnen de begroting opgevangen kunnen worden.

In de Wet FIDO is vastgelegd dat jaarlijks een volume ter grootte van 20% van het lastentotaal van de gemeentelijke begroting (peildatum 1 januari) mag worden geherfinancierd of een renteherziening mag ondergaan. Omdat de gemeente voor de eigen financiering geen leningen heeft aangetrokken waarvan in 2018 de rente wordt herzien, heeft de renterisiconorm in 2018 voor Voorst alleen betrekking op herfinanciering van aflopende leningen.

Berekening renterisiconorm	Begroting 2019
Begrotingstotaal	59.712
Percentage ministeriële beschikking	20%
Renterisiconorm	11.942

(bedragen x € 1.000)

Kredietrisicobeheer

Volgens onderstaande tabel zijn aan de volgende instellingen gelden verstrekt:

Kredietrisico's op verstrekte gelden

	Restant schuld per 1-1-2019	%
Nuon	855	20
Vitens	286	7
Verenigingen	141	3
Woningbouw	77	2
Stimuleringsfonds	2.826	68
Totaal	4.185	100

(bedragen x € 1.000)

Het risico dat de gemeente loopt bij bovenstaande verstrekte gelden is gelet op de overeenkomsten met de instelling en het toezicht op deze instellingen heel laag.

Intern liquiditeitsbeheer

Risico's worden beheerst van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitplanning en meerjaren investeringsplanning. Als gevolg daarvan kunnen de financieringskosten hoger uitvallen. Voor het liquiditeitsbeheer heeft de gemeente Voorst een overeenkomst voor geïntegreerde dienstverlening afgesloten met de nv Bank Nederlandse Gemeenten. Ter beperking van de rentekosten is met de BNG overeengekomen dat de kredietfaciliteit in rekeningcourant is gesteld op ongeveer de kasgeldlimiet.

Financieringsvolume

Onze financieringsbehoefte wordt in belangrijke mate bepaald door de investeringen die plaatsvinden in het kader van het Meerjaren Investerings Programma (MIP), het Meerjaren Onderhouds Programma (MJOP), de ontwikkelingen binnen de grondexploitatie en het verloop van de exploitatieuitgaven en -inkomsten. Het MIP en MJOP wordt doorlopend geactualiseerd en bijgesteld. Voor de komende jaren zullen er bedragen nodig zijn voor de rioleringsinvesteringen (op basis van het Gemeentelijk RioleringsPlan), wegenreconstructies (uitwerking Integraal WegenPlan) en het project Verduurzaming en revitalisering gemeentehuis. In de financieringsbehoefte verwachten wij te voorzien door het aantrekken van kort- en langlopende geldleningen. Het daadwerkelijk beroep is afhankelijk van de realisatie van de geplande investeringen, de ontwikkelingen binnen de grondexploitatie en de feitelijke liquiditeitspositie op het moment dat uitgaven moet worden gedaan. De liquiditeitsbehoefte is immers afhankelijk van het verloop van de inkomsten en uitgaven. Het aantrekken van financieringsmiddelen vindt plaats binnen de kaders van de wet Fido en het Financieringsstatuut 2018.

Leningenportefeuille

De totale leningenportefeuille van onze gemeente bedraagt op 1 januari 2019 € 33,95 miljoen.

Interne rente

In deze programmabegroting gaan we uit van een interne rente van 1,3%. Dit percentage achten wij redelijk gezien de rente die we momenteel betalen en gezien de huidige rentestand van langlopende geldleningen. De rentelasten worden toegerekend aan de diverse programma's op basis van de boekwaarde van de investeringen. De toegerekende rentelast aan bouwgronden in exploitatie (2,2%) sluit aan op de fiscale systematiek (vennootschapsbelasting) zoals uiteengezet in de notitie Grondexploitatie van de commissie BBV. Het verschil (renteresultaat) tussen de betaalde en ontvangen rente en de interne doorberekende rente wordt bij de algemene dekkingsmiddelen verantwoord.

In onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening

Tabel renteschema

	Renteschema	Bedrag (x € 1.000)	
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		990
b.	De externe rentebaten		-
	Totaal door te rekenen externe rente		990
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-154	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-	
			-154
	Saldo door te rekenen externe rente		836
d1.	Rente over eigen vermogen		-
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		149
	De aan taakvelden (programma's incl. overzicht Overhead) toe te rekenen rente		985
e.	De werkelijk aan taakvelden (programma's incl. overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)		-921
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury		64

Wet- en regelgeving

Schatkistbankieren

Voor de gemeenten en andere decentrale overheden is het verplicht schatkistbankieren ingevoerd. Decentrale overheden dienen banktegoeden, die een vooraf bepaalde drempelwaarde te boven gaan, af te storten naar een rekening-courant bij het ministerie van Financiën. Deze drempelwaarde bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000. Voor de gemeente Voorst bedraagt de drempelwaarde afgerond € 447.000. Tegen deze drempelwaarde moet het gemiddelde van de banksaldi van de gemeente in een kwartaal worden afgezet. Ieder jaar wordt erop gestuurd dat de drempelwaarde niet wordt overschreden en dat de gemeente dus geen of heel beperkt financiële middelen hoeft te stallen bij het Rijk.

Wet HOF

Met de wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) zijn de Europese afspraken van het stabiliteits- en groeipact en het al bestaande Nederlandse budgettaire beleid vanaf 1 januari 2014 wettelijk verankerd. De Wet Hof bepaalt onder meer dat Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen een gelijkwaardige inspanning leveren bij het op orde brengen van de overheidsfinanciën. Daarmee worden de tekorten van gemeenten of provincies door de Europese Commissie meegeteld bij de berekening van het begrotingstekort, dat volgens de EU-regels niet meer dan drie procent mag bedragen.

4.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

De inrichting van de bedrijfsvoering vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het college. De raad oefent via zijn budgetrecht invloed uit op de gemeentelijke bedrijfsvoering: met de vaststelling van de begroting stelt de raad het bedrag vast dat het college voor dat doel beschikbaar heeft. De paragraaf bedrijfsvoering beoogt op hoofdlijnen kaders te stellen ten aanzien van het beleid met betrekking tot de bedrijfsvoering.

Kaders voor het bedrijfsvoeringsbeleid

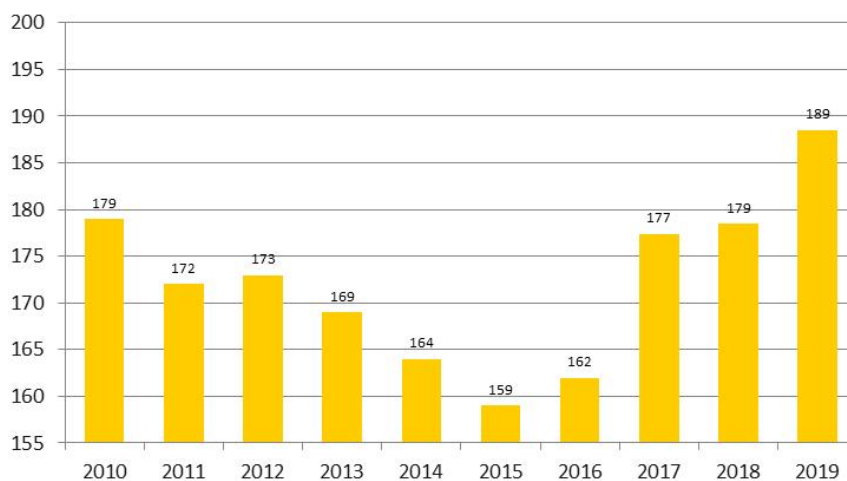
Net als in vorige begrotingen formuleert deze paragraaf van de programmabegroting een aantal indicatoren aan de hand waarvan de raad vanuit zijn controlerende rol kan toetsen of de sturing door het college zich binnen de gestelde hoofdkaders beweegt. Deze indicatoren zijn:

- Het college geeft gestalte aan de bedrijfsvoering met inachtneming van de geldende externe regelgeving en van de door de raad vastgestelde regels en normeringen zoals deze programmabegroting en verordeningen ex artikel 212 en 213 van de Gemeentewet. De verklaring en het controleverslag van de accountant bij de gemeentelijke programmarekening vormt een belangrijke graadmeter voor beantwoording van de vraag of het college in deze opdracht is geslaagd. Zowel wat betreft de 'getrouwheid' van de jaarrekening als wat betreft de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen;
- Het college heeft de informatieveiligheid op orde, blijkende uit de rapportage zelfevaluatie ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) die wordt opgesteld ten behoeve van het toezicht door de gemeenteraad en het toezicht door externe toezichthouders;
- De huidige organisatiestructuur volgens het zogenoemde bloemmodel blijft in stand. Het college richt zich op een zich organisch ontwikkelende organisatie en streeft naar het voorkomen van reorganisaties en gedwongen ontslagen;
- De omvang van de ambtelijke organisatie staat in verhouding tot het takenpakket, waarbij naast kwaliteit en doelmatigheid ook optimale efficiëntie onverminderd uitgangspunt zijn.
- De gemeente vervult als overheidswerkgever een voorbeeldrol als goed werkgever en betreft vanuit deze doelstelling werknemersvertegenwoordigingen nauw bij de ontwikkeling van het personeels- en organisatiebeleid; het personeelsbeleid is erop gericht dat het ziekteverzuim niet hoger is dan 5%.

Omvang formatie

De ambtelijke formatie omvat in 2019 volgens de raming 191,0 fte (voltijdsfuncties), waarvan 2,5 fte griffiepersoneel. Van de formatie bestaat 3,3 fte uit additionele banen op grond van het Beleidsplan uitvoering Participatiewet dat de raad in maart 2017 heeft vastgesteld. De ambtelijke formatie heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld (cijfers exclusief griffiepersoneel):

Ambtelijke formatie

De formatietoename vloeit in de eerste plaats voort uit de zogenaamde Vlootshouw op de ambtelijke organisatie, geaccordeerd door de raad met het Voortgangsbericht 2018. De uitbreiding behelst versterking op de taakvelden Personeel en Organisatie, Financiële administratie, Informatiebeleid en Automatisering, Vergunningen en Communicatie. De functie van functionaris gegevensbescherming is in het leven geroepen als uitvloeisel van de Algemene verordening gegevensbescherming. In de tweede plaats is in de totalen verwerkt de uitbreiding van formatie in het sociaal domein met in totaal 5 fte. Deze formatieuitbreiding is met een separaat raadsvoorstel, gelijk met de begroting, ter accordering aan de raad voorgelegd.

Hiernaast is in 2018 de griffie uitgebreid met 0,7 fte.

Loonsomuitgaven

De primitieve raming van loonsomuitgaven voor 2019 (op basis van de loonsomuitgaven 2018) is als volgt:

	Aantal FTE's	Aantal pers.	Totaal jaarwedde	Totaal toelagen	Afdracht sociale lasten	Bruto lasten	Inhouding sociale lasten	Netto lasten
Bestuur								
Raad		19	-	220.564	39.821	260.385	-8.008	252.377
College		5	381.192	-	60.774	441.966	-19.475	422.491
Voorm. bestuurders		14	158.069	-	9.362	167.431	-8.230	159.200
Totaal		38	539.261	220.564	109.957	869.782	-35.713	834.069
Ambt. organisatie								
Griffie	2,52	3	130.387	30.286	53.774	214.446	-8.892	205.554
Ambtenaren	177,66	215	8.035.742	1.547.501	3.086.882	12.670.124	-482.188	12.187.936
Garantiebanen	3,29	5	98.311	5.256	17.977	121.544	-1.768	119.776
Totaal	180,94	223	8.264.440	1.583.042	3.158.633	13.006.115	-492.849	12.513.266
Totaal salariskosten	180,94		8.803.701	1.803.606	3.268.590	13.875.897	-528.562	13.347.335

In deze primitieve raming zijn niet alle componenten meegenomen:

- de loonsomlast zal in 2019 toenemen als gevolg van de salarisstijgingen voortvloeiend uit de CAO gemeentepersoneel 2018 - 2019 . In de Bestuursrapportage 2017 is voor de salarisstijgingen in 2019 een bedrag van

€ 90.000 opgenomen. Dit bedrag is verwerkt in het Financieel Meerjarenperspectief van de begroting.

- de salarislasten die voortvloeien uit de formatie-uitbreidingen waartoe in 2018 is besloten (vlootschouw, griffie) zijn in de salarisstaat verwerkt voor zover op het moment van het afroepen van de salarisstaat voor de begroting in een invulling van de nieuwe functies was voorzien. Het gedeelte dat op dat moment nog geen invulling had gekregen is als stelpost opgenomen in de meerjarenprogrammabegroting 2019-2022, een bedrag van € 155.000.
- Met een separaat voorstel wordt de raad voorgesteld de formatie sociaal domein te versterken met 5 fte, dit brengt vanaf 2019 een extra loonsomlast met zich mee van € 373.500 per jaar. Dit bedrag is opgenomen in het Financieel meerjarenperspectief in de begroting.
- in de Bestuursrapportage 2018 hebben wij de lastenstijging opgevoerd die voortvloeit uit het meerjarig premieplan 2017- 2019 van het Algemeen Burgelijk Pensioenfonds. Rekening moet worden gehouden met € 279.000 extra lasten vanaf 2018 en nog eens € 140.000 stijging vanaf 2019. Ook deze bedragen zijn opgenomen in het Financieel Meerjarenperspectief.

De totale geraamde loonsomlast voor 2019, bestuurlijk en ambtelijk, komt, rekening houdend met de hierboven genoemde ontwikkelingen, op € 14.106.000 (primitieve raming € 13.347.000 plus raming CAO-stijging 2019 € 90.000, plus raming nog niet verwezenlijkte personeelsuitbreiding uit de vlootschouw € 155.000, plus raming stijgingen werkgeversdeel ABP pensioenpremie € 140.000, plus raming voorgestelde formatieuitbreiding sociaal domein € 374.000).

Personeel en organisatie

Net als voorgaande jaren is het gezien de optredende vergrijzing in zowel de samenleving als in de ambtelijke organisatie van groot belang te blijven investeren in aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden, vooral voor de jongere generaties. Het bieden van ruimte voor flexibele werktijden, thuiswerken, het beschikbaar stellen van eigentijdse werk- en communicatiemiddelen en het ondersteunen en faciliteren van opleidings- en loopbaanplannen maken onderdeel uit van die maatregelen.

Het jaar 2019 zal voor wat betreft het personeelsbeleid betreft vooral in het teken staan van de voorbereiding op de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra). Normalisering van de rechtspositie betekent dat:

- het private arbeidsrecht van toepassing wordt op de arbeidsverhoudingen bij overheidswerkgevers;
- de bestuursrechtelijke regels rond bezwaar en beroep in ambtenarenzaken komen te vervallen;
- de speciale regels voor het arbeidsvoorwaardenoverleg en de doorwerking van gemaakte afspraken worden vervangen door het reguliere cao-recht.

Informatiebeleid en automatisering

Informatisering en informatieveiligheid vormen meer en meer de bepalende succesfactoren voor de kwaliteit van de dienstverlening aan de samenleving. Het koppelen van registraties nationaal maar ook internationaal biedt steeds meer mogelijkheden maar brengt ook steeds meer risico's en gevaren met zich. Aan de integriteit, beschikbaarheid en vertrouwelijkheid van gegevens worden dan ook steeds hogere eisen gesteld. Nieuwe technieken zoals software as a service (SAAS) en Cloud oplossingen waarbij de gegevens en/of systemen extern staan kennen zowel meer mogelijkheden als beperkingen. De zorg voor informatieveiligheid blijft echter bij de gemeente. Het beschermen van persoonsgegevens (privacy) krijgt daarbij bijzondere aandacht. De aangescherpte Europese privacywetgeving vraagt aanhoudende aandacht en maatregelen. De focus en daarmee ook kosten zullen steeds meer voortkomen uit nieuwe mogelijkheden, kwaliteits- en veiligheidseisen, wet- en regelgeving, controles en verplichtingen die dit met zich meebrengt.

ICT-uitgaven	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Aanschaf duurzame goederen	11.220	10.364	10.603
Onderhoud	573.963	580.264	636.910
Telefonie, verzekeringen	121.599	138.467	109.107
Overige kosten	76.324	73.683	75.378
Kapitaallasten	437.047	365.598	345.596
Totaal lasten	1.220.153	1.168.376	1.177.594
Overige inkomsten	34.897	28.796	28.808
Totaal baten	45.823	28.796	28.808
Saldo	1.174.330	1.139.580	1.148.786

4.6 Paragraaf Verbonden partijen

Algemeen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee de gemeente zowel een financiële als bestuurlijke relatie heeft. Beide relaties komen voort uit de verplichtingen op grond van een gemeenschappelijke regeling (GR), in samenhang met het bepaalde in artikel 193 van de Gemeentewet. De financiële verplichting houdt in dat de gemeente bijdraagt in de kosten van de publiekrechtelijke rechtspersoon.

Bij een privaatrechtelijke rechtspersoon zijn de opties dat de gemeente kapitaal verstrekt in de vorm van risicodragend kapitaal, een lening of garantstelling, c.q. een subsidie of een combinatie van deze mogelijkheden.

Bij de bestuurlijke relatie staat zeggenschap bij de rechtspersoon centraal, o.a. via de mogelijkheid om bestuursleden of commissarissen te benoemen of via het stemrecht als aandeelhouder.

Huidige beleidskaders

Aanwezigheid publiek belang

Bij zowel een financiële als een bestuurlijke relatie dient sprake te zijn van een publiek belang. De behartiging van een publiek belang staat centraal bij de rechtspersoon aan wie de gemeente zich verbonden heeft. Het publiek belang zal gedefinieerd zijn in het gemeentelijk besluit tot deelneming. De invulling van het publieke belang leidt tot bepaalde taken en werkprocessen. Als er geen sprake (meer) is van een publiek belang, dan is deelneming niet (meer) aan de orde.

Volledige betrokkenheid bij behartiging publiek belang

Bezien moet worden of volledige, dan wel gedeeltelijk gemeentelijke betrokkenheid bij de behartiging van het publieke belang/de publieke taak noodzakelijk is. De vraag is op welke elementen van de werkprocessen de gemeente invloed wil hebben. Gaat het alleen om de output en de resultaten, of ook om de beheersing van het proces zelf? Als volledige betrokkenheid noodzakelijk is, maar de gemeente het publieke belang niet zelfstandig kan behartigen, dan is deelname aan een publiekrechtelijke rechtspersoon, c.q. samenwerkingsverband, geïndiceerd.

Gedeeltelijke betrokkenheid bij behartiging publiek belang

Als sprake is van een publiek belang maar volledige gemeentelijke betrokkenheid niet noodzakelijk is, komt deelname aan een privaatrechtelijk rechtspersoon in beeld. De weg daar naar toe begint bij de vraag of de gemeente het publieke belang via bestuurlijke zeggenschap in combinatie met een financiële deelname voldoende kan behartigen. Deze vraag is van belang voor de rol waarin de gemeente als opdracht-, subsidie- of regelgever in beeld is. Biedt bestuurlijke deelname onvoldoende mogelijkheden om de verantwoordelijkheden voor het desbetreffende publieke belang waar te maken, dan is deelneming niet langer zinvol of is een nieuwe participatie niet aan de orde.

Risicoanalyse bij betrokkenheid behartiging publiek belang

Indien gemeentelijke participatie geïndiceerd is, is het zaak risico's in te kaart brengen en is de monitoring van de risico's noodzakelijk. Deze situatie kan spelen als een verplichte afdekking van tekorten, geldleningen en garanties speelt. Ook kan deze situatie ontstaan als de noodzaak tot monitoring van de omvang van het gemeentelijke aandelenkapitaal noodzakelijk is. Monitoringsinstrumenten zijn het beoordelen of goedkeuren van de begroting en de jaarrekening, dan wel specifiek omschreven besluiten en de beoordeling van het nakomen van de gewenste prestaties met inbegrip van het gewenste voorzieningenniveau. Vastlegging hiervan en verslaglegging hierover is noodzakelijk.

Ontwikkelingen

Bij de oprichting van de Omgevingsdienst Veluwe IJssel is de keuze gemaakt om elke deelnemer bij een stemming 1 stem in het bestuur te geven. Daarnaast werd besloten dat er een beschermingsconstructie op financieel gebied zou komen voor grote gemeenten. Het doel daarvan is te voorkomen dat veel kleine gemeenten één grote gemeente tot uitgaven kunnen dwingen voor doeleinden waar een grote gemeente niet achter staat.

Wij werken er bij elke aanpassing en oprichting van een GR naar toe dat wordt gestemd volgens de hiervoor omschreven methode (één stem per deelnemende gemeente met de beschermingsconstructie).

Lijst van verbonden partijen

De verbonden partijen kunnen als volgt worden ingedeeld:

Gemeenschappelijke regelingen
Regio Stedendriehoek (Cleantech Regio)
GGD Noord- en Oost-Gelderland
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
Werkvoorzieningsschap Delta
Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ)
Tribuut belastingsamenwerking
Basismobiliteit
Stichtingen/verenigingen
Stichting Archipel
Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn)
Stichting Koepel sport, welzijn en cultuur
Coöperaties/vennootschappen
Leisurelands (voorheen Recreatiegemeenschap Veluwe / RGV Holding BV)
N.V. Luchthaven Teuge
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
Waterbedrijf Vitens N.V.

Gemeenschappelijke regelingen

Verbonden Partij	Regio Stedendriehoek (Cleantech Regio)
Aard	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Burgemeester Jos Penninx
Vestigingsplaats	Twello
Omschrijving	De Regio Stedendriehoek (S3H) coördineert, faciliteert en communiceert de samenwerking tussen de gemeenten binnen de S3H. Naast de taken in relatie tot de intergemeentelijke samenwerking participeert de S3H in de Cleantech Regio, met als partners het bedrijfsleven en het onderwijs.
Zeggenschap	Bestuurslidmaatschap AB (2+1plv) en bestuurslidmaatschap DB (1)
Openbaar belang / doel	De zorg voor een evenwichtige ontwikkeling op regionale schaal van de ruimtelijke ordening, landschapsontwikkeling, recreatie, volkshuisvesting, recreatie, verkeer en vervoer, sociaal-economische ontwikkeling, arbeidsvoorziening, onderwijs, welzijn en volksgezondheid. In 2018 is de Agenda Cleantech Regio 2019-2023 gemaakt. De tophema's zijn Energietransitie en Circulaire economie. Ook zet de regio in op Innovatiekracht, Human capital en Schone mobiliteit. De basis is onze leefomgeving en het vestigingsklimaat. Zonder deze basis kunnen de ambities niet worden gerealiseerd. Het doel is dat de Cleantech Regio aantrekkelijk is en blijft voor (nieuwe) inwoners, toptalenten en ondernemers.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage aan de regio is afhankelijk van het aantal inwoners per gemeente.
Risico's en getroffen maatregelen	De deelnemende gemeenten aan de regeling zijn gezamenlijk aansprakelijk voor eventuele tekorten van de S3H. Voor de Cleantech Regio geldt dat de drie partners (zie hiervoor) gezamenlijk zorgen voor een verantwoord financieel beleid.
Ontwikkelingen	De oprichting van de Cleantech Regio zorgt vooral voor duurzame ontwikkelingen en tevens pakt de Cleantech Regio zaken op die aansluiten op de thema's hiervoor genoemd. De S3H is daarbij de schakel naar de gemeenten die gezamenlijk de S3H vormen. Belangrijk wordt de komende periode 'hoe' we onze regionale ambities met elkaar in de Cleantech Regio kunnen realiseren. Met als doel een uitvoerings- en investeringsagenda. De centrale doelstelling voor 2017 'de versterking van de kwaliteit van het vestigingsklimaat in de Stedendriehoek' blijft de aandacht houden. De uitwerking van de strategische agenda wordt aan de gemeenteraden aangeboden.

Boekjaar	Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2014	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017
Resultaat	44	22	17	6	1
Eigen vermogen	294	246	230	245	221
Vreemd vermogen	429	219	1.514	4.900	2.700

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	GGD Noord- en Oost-Gelderland
Aard	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouder Wim Vrijhoef
Vestigingsplaats	Warnsveld
Omschrijving	De Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Noord- en Oost-Gelderland (GGD NOG) is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten. De GGD NOG beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners (van jong tot oud) van de gemeenten in zijn regio.
Zeggenschap	Bestuurslidmaatschap AB (1)
Openbaar belang / doel	Het op adequate schaal behartigen van de openbare gezondheidszorg.
Financieel belang	Dit betreft de bijdrage voor de kosten die conform afspraak via een bijdrage per inwoner over de deelnemende gemeenten verdeeld worden.
Risico's en getroffen maatregelen	Deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling zijn gezamenlijk aansprakelijk voor tekorten. Op dit moment is er geen sprake van financiële problemen als gevolg van de uittreding van Apeldoorn met de jeugdgezondheidszorg (JGZ). En die zijn ook de komende jaren niet te verwachten. De afkoopsom van Apeldoorn aan de GGD lijkt afdoende.

Verbonden partij	GGD Noord- en Oost-Gelderland (vervolg)
Ontwikkelingen	Op dit moment, zomer 2018, is alle aandacht gericht op het formuleren van een nieuwe bestuursagenda voor de nieuwe bestuursperiode van het nieuwe DB dat op 5 juli 2018 is benoemd. Naar verwachting wordt de nieuwe bestuursagenda op 22 november 2018 vast gesteld.

Boekjaar	Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2014	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017
Resultaat	391	238	224	-53	190
Eigen vermogen	3.507	3.145	2.948	2.825	2.253
Vreemd vermogen	2.979	4.024	3.024	3.565	3.696

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
Aard	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Burgemeester Jos Penninx
Vestigingsplaats	Apeldoorn
Omschrijving	In de VNOG werken de GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) en de brandweer samen. De VNOG bestaat uit 22 gemeenten. Binnen de VNOG wordt aandacht besteedt aan een effectieve voorbereiding op en bestrijding van crises en rampen.
Zeggenschap	Bestuurslidmaatschap AB (1).
Openbaar belang / doel	Wet veiligheidsregio, Wet geneeskundige hulpverlening en Wet rampen en zware ongevallen verlangen het bestaan van een GR gericht op taken als hiervoor genoemd. Het is tevens de bedoeling de oranje kolom meer te betrekken bij de invulling van de eigen doelstellingen.
Financieel belang	De VNOG hanteert vanaf 2017 voor de berekening van de gemeentelijke bijdrage de nieuwe verdeelsleutel "Gemeentefonds". Het algemeen bestuur heeft besloten dat het financiële nadeel in 5 jaar mag worden afbetaald. Dat betekent dat 20% van het nadeel per jaar in rekening wordt gebracht. In eerste instantie was er een overgangsrecht van 4 jaar waardoor 25% in de begroting was opgenomen.
Risico's en getroffen maatregelen	Deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling zijn gezamenlijk aansprakelijk voor eventuele tekorten.
Ontwikkelingen	De raad is geïnformeerd over de programmabegroting 2019-2022 en de jaarstukken van 2017. De nieuwe verdeling van de werkgebieden is doorgevoerd waardoor Voorst nu onderdeel is van de regio IJsselstreek. In december 2016 heeft het DB besloten om begin 2018, op basis van een analyse van de jaarrekening 2017, te bepalen in hoeverre de begroting passend is. Een bijstelling van de begroting kan daarna plaatsvinden. Dit is projectmatig opgepakt via het project "Evaluatie jaarrekening 2017". De uitkomsten hiervan zijn bij de opmaak van deze begroting nog niet bekend. De strategische agenda van de VNOG wordt in 2019 aan de gemeenteraden aangeboden.

Boekjaar	Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2014	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017
Resultaat	2.824	1.648	1.104	-211	930
Eigen vermogen	6.493	5.145	5.569	1.597	845
Vreemd vermogen	36.723	33.650	35.365	44.982	45.360

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	Werkvoorzieningsschap Delta
Aard	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouder Wim Vrijhoef
Vestigingsplaats	Zutphen
Omschrijving	Delta is de partner van gemeenten, het werkplein en werkgevers bij de arbeidsparticipatie van personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
Zeggenschap	Bestuurslidmaatschap AB (1) + DB (1)
Openbaar belang / doel	Het op adequate schaal uitvoeren van de Wet Sociale Werkvoorziening met het tot stand brengen en beheren van het ten behoeve van die uitvoering vereiste werkverband.

Verbonden Partij	Werkvoorzieningsschap Delta (vervolg)
Financieel belang	Het financieel beleid van Delta is gericht op een sluitende exploitatie zonder een bijdrage van de deelnemende gemeenten. Bedrijfseconomische risico's moeten afgedekt zijn door adequate reserves en voorzieningen. Er is een zodanige algemene reserve dat tegenvallers tot op zekere hoogte kunnen worden opgevangen. De bijdrage van de deelnemende gemeenten blijft beperkt tot een bijdrage in de bestuurskosten.
Risico's en getroffen maatregelen	Deelnemers gemeenschappelijke regeling zijn gezamenlijk aansprakelijk voor tekorten. Met de te verwachten wijzigingen van het rijksbeleid worden aanzienlijke tekorten verwacht. Voor Voorst is het aandeel daarin 12%. Daarnaast wordt er gesleuteld aan de verdeelsleutel voor de exploitatietekorten. De gevolgen daarvan zijn voor Voorst nog niet bekend.
Ontwikkelingen	<p>Met de komst van de Participatiewet per 1-1-2015 zijn de SW bedrijven qua organisatie opgegaan in 35 regionale werkbedrijven. Binnen de arbeidsregio het StedenVierkant is in het voorjaar van 2015 het regionaal Werkbedrijf in het leven geroepen. In 2016 is de naam van het Werkbedrijf veranderd in Factor Werkt.</p> <p>Door de invoering van de Participatiewet is de relatie met Delta aan het veranderen. Eind 2015 is een besluit genomen over de veranderde organisatiestructuur bij Delta en de positie van de deelnemende gemeenten daarin.</p> <p>In eerste instantie is besloten dat de GR Delta per 1-1-2017 zou komen te vervallen. Daarvoor in de plaats komt een GR Delta het Plein. Dit is een samenwerkingsverband tussen Delta, het Plein, gemeente Lochem en Zutphen. Voor de gemeente Voorst (maar ook Brummen en Bronckhorst) komt de GR dan te vervallen en wordt dienstverlening aangeboden op basis van een Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Hierin wordt vastgelegd hoe de diverse WSW-groepen worden bediend. Ten aanzien van de groep beschut werk is ervoor gekozen deze lokaal te laten werken in de Kruidentuin. Dit project is al in september 2014 gestart en is inmiddels succesvol vorm gegeven. Alle medewerkers uit de doelgroep beschut werk (19 personen) zijn geplaatst in de Kruidentuin naar ieders volle tevredenheid. Delta blijft wel het werkgeverschap voor deze groep uitvoeren.</p> <p>Voor de integratie van Delta in het Plein is het de deelnemende gemeenten niet gelukt een gezamenlijk standpunt in te nemen. Dit heeft in september 2016 geleid tot het besluit de integratie van Delta in het Plein af te blazen. Iedere gemeente zou zich gaan bezinnen op haar positie en nadenken over de vorm waarin de WSW-taken uitgevoerd gaan worden.</p> <p>Inmiddels heeft de gemeente Zutphen besloten uit de GR te treden en een eigen werkbedrijf op te richten voor de uitvoering van de WSW, in samenhang met de Participatiewet, WMO en het praktijkonderwijs. Zutphen heeft daarin andere gemeenten gevraagd hierin op basis van een DVO mee te doen. De gemeente Voorst heeft samen met Bronckhorst en Lochem besloten hierin niet mee te doen en samen met Delta voortzetting van de GR in samenwerking met Delta te onderzoeken. De gemeente Brummen heeft vooralsnog besloten hierin niet te participeren en zij richten zich op samenwerking met de gemeente Apeldoorn.</p> <p>In het najaar van 2018 wordt er door de gemeenten Bronckhorst, Lochem en Voorst gezien wat de mogelijkheden zijn om de samenwerking in afgeslankte vorm neer te zetten. In afwachting daarvan, is er in de eerste helft van 2018 een gewijzigde begroting door Delta afgegeven. Zoals reeds in het Voortgangsbericht is aangegeven, zijn de middelen die de gemeente van het Rijk ontvangt voor de uitvoering van de wsw ontoereikend. Daarom is er een sturingsvoorstel opgenomen.</p>

Boekjaar	Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2014	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017
Resultaat	-694	-196	-46	-1.201	-1.167
Eigen vermogen	4.181	3.724	3.361	1.987	778
Vreemd vermogen	3.201	3.831	3.432	2.901	4.207

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ)
Aard	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouder Harjo Pinkster
Vestigingsplaats	Apeldoorn
Omschrijving	De OVIJ voert met de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH) voor milieu uit in de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Epe en Voorst.
Zeggenschap	De gemeente Voorst is vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur met 1 stem.
Openbaar belang / doel	De afzonderlijke colleges, inclusief GS, blijven bestuurlijk verantwoordelijk.
Financieel belang	De gemeente Voorst betaalt de OVIJ jaarlijks een vast bedrag, voor dit bedrag dient de OVIJ een prestatie te leveren in aantallen en kwaliteit.
Risico's en getroffen maatregelen	Deelnemers zijn voor hun inbreng aansprakelijk voor tekorten. Het risico bestaat dat we aan het eind van het jaar moeten bijbetalen, omdat er meer is afgenomen dan begroot. Een goede actuele monitoring van het aantal geleverde producten is hiervoor wenselijk. Aantallen uitgevoerde milieucontroles laten zich sturen. De hoeveelheid aangevraagde vergunningen en milieumeldingen zijn niet beïnvloedbaar.
Ontwikkelingen	In 2017 is begonnen met een vorm van output-financiering. Dit heeft voor de gemeente Voorst weinig financiële consequenties, aangezien wij een wettelijk minimumpakket afnemen van de OVIJ, en het output-financieringsmodel weinig financiële consequenties voor de basistaken heeft. Verder wordt sinds 2017 ook een toetsing aan kwaliteitscriteria gedaan. In de begroting 2019 van de OVIJ zijn kengetallen vastgelegd waaraan de dienstverlening van de OVIJ moet voldoen. Deze kengetallen hebben bijvoorbeeld betrekking op afhandelingstermijnen, bereikte resultaten in het laten opheffen van overtredingen en het actueel zijn van het inrichtingenbestand. Dit biedt voor de gemeente Voorst mogelijkheden om de komende jaren meer te sturen op kwaliteit.

Boekjaar	Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2014	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017
Resultaat	704	101	229	81	266
Eigen vermogen	998	371	453	337	596
Vreemd vermogen	741	1.168	1.988	1.391	2.015

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	Tribuut belastingsamenwerking
Aard	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouder Hans van der Sleen
Vestigingsplaats	Epe
Omschrijving	Tribuut voert met ingang van 2016 voor de gemeenten Apeldoorn, Epe, Lochem, Zutphen en Voorst alle gemeentelijke heffingen en belastingen uit. Een uitzondering geldt voor de heffing en invordering van de leges publiekszaken. In verband met het specifieke (gelds)belang wordt de overdracht van de precariobelasting, met uitzondering van sec de feitelijke heffing en invordering, pas aan Tribuut overgedragen na afronding van lopende fiscale- en juridische procedures.
Zeggenschap	Vertegenwoordigd in bestuur met 1 stem, evenals andere deelnemende gemeenten.
Openbaar belang / doel	De afzonderlijke colleges blijven bestuurlijk verantwoordelijk. De gemeenteraden blijven verantwoordelijk voor de vaststelling, wijziging en intrekking van belastingverordeningen en specifieke regelingen zoals de "Leidraad Invordering" (inclusief het kwijtscheldingsbeleid).
Financieel belang	Tribuut voert de taken van het bevoegd gezag uit en ontvangt hiervoor een doelvergoeding van de deelnemende gemeenten. Binnen deze doelvergoeding (behoudens gebruikelijke indexering) moeten alle kosten worden opgevangen. Tribuut verzorgt de periodiek afdracht van de respectievelijke belastingopbrengsten aan de deelnemende gemeenten.
Risico's en getroffen maatregelen	De deelnemers zijn voor hun inbreng aansprakelijk voor tekorten. Reserves worden opgebouwd uit toekomstige exploitatieresultaten.
Ontwikkelingen	De GR Tribuut is in werking getreden op 1 januari 2016. De invulling van de verantwoordelijkheden is vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Het contact tussen Tribuut en de gemeenten verloopt op ambtelijk niveau via de regieambtenaar. Tribuut wordt eerste aanspreekpunt van de WOZ toezichthouder, de Waarderingskamer.

Boekjaar	Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2014	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017
Resultaat	-	-	-	159	202
Eigen vermogen	-	-	-	159	202
Vreemd vermogen	-	-	-	2.183	2.206

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	Basismobiliteit
Aard	Gemeenschappelijke regeling (GR) tussen de Stedendriehoekgemeenten en de gemeenten Hattem en Heerde.
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouder Wim Vrijhoef
Vestigingsplaats	Lochem, gemeentehuis Lochem.
Omschrijving	Samen met de Stedendriehoekgemeenten en de gemeenten Hattem en Heerde is het initiatief opgepakt om de gemeentelijke vervoersstromen te bundelen in de regio. Het gaat daarbij om het "Regiotaxi-vervoer", Leerlingenvervoer, Wmo-vervoer, en Jeugdwetvervoer. De bundeling vindt plaats via een gemeenschappelijke regeling: de GR Basismobiliteit. Onderdeel daarvan is de oprichting van een publieke bedrijfsvoeringsorganisatie: de Regionale Vervoercentrale Basismobiliteit. Iedere deelnemende gemeente heeft met de Vervoercentrale een dienstverleningsovereenkomst (DVO) gesloten. Op basis van de DVO's is de organisatie en planning van de gemeentelijke vervoersstromen uitbesteed aan de Vervoercentrale. De Vervoercentrale is de contractspartij naar de feitelijke vervoerders. De Vervoercentrale heeft een uitvoeringspositie; het vervoerbeleid is in handen van de in de GR deelnemende gemeenten gezamenlijk en de toegang tot de Vervoercentrale bepaalt iedere deelnemende gemeente individueel.
Zeggenschap	Lid van het Bestuur van de GR.
Openbaar belang / doel	Het borgen van een kwalitatief goed en betaalbaar niveau van de gemeentelijke vervoersstromen.
Financieel belang	De bijdrage in de kosten van de GR / de Vervoercentrale per gemeente is afhankelijk van het feitelijk gebruik van de Vervoercentrale per gemeente.
Risico's en getroffen maatregelen	Het project Basismobiliteit draait nu ongeveer een jaar in de uitvoering van het gehele doelgroepenvervoer in de regio. Er bestaat nog geen zekerheid in hoeverre daadwerkelijk de beoogde efficiency wordt gerealiseerd op basis van de geschatte vervoersvolumes. In de begroting van de GR Basismobiliteit was uitgegaan van een efficiencyvoordeel van 5%, maar dit is nog niet gehaald. Tegenvallende financiële resultaten moeten door de deelnemende gemeenten worden opgevangen, naar rato van feitelijk gebruik van de Vervoercentrale per gemeente. Intussen is duidelijk geworden dat 2017 en 2018 tegenvallende financiële resultaten laten zien. Het lijkt erop dat de hogere lasten een meerjarig karakter hebben. In de tweede helft van 2018 vindt een totale evaluatie plaats over PlusOV. In deze evaluatie wordt onder andere aandacht gegeven aan de percentages van de eerder verwachte efficiencyoordelen, die vooralsnog niet waargemaakt blijken te worden. Ook wordt de vereveningssystematiek tegen het licht gehouden. Het gaat hierbij om het bereiken van een zodanige kostenverdeling over de gemeenten dat deze zo goed mogelijk vertaald wordt via het feitelijke gebruik van het vervoer, maar dat deze ook nog administratief-technisch goed uitvoerbaar is.
Ontwikkelingen	De gemeentelijke vervoersstromen (basismobiliteit) zijn ondergebracht in de regionale vervoercentrale "PlusOV". Het onderdeel "Regiotaxi vervoer" daarvan is van start gegaan op 1 januari 2017. Na korte opstartproblemen kwam de uitvoering daarvan vrij spoedig onder controle. Dit in tegenstelling tot het routegebonden doelgroepenvervoer (Leerlingenvervoer, Jeugdwetvervoer, Wmo-dagbestedingsvervoer). Na de start hiervan eind augustus vorig jaar verliepen deze vervoersstromen langduriger problematisch. Dit heeft aanleiding gegeven tot het treffen van diverse maatregelen door PlusOV. Onder andere het inhuren van meer tijdelijk personeel om klachten af te handelen en om routes opnieuw in te plannen. Door de getroffen maatregelen werd de vervoerssituatie stapsgewijs verbeterd. Dit blijkt ook uit de klanttevredenheidsonderzoeken die in mei / juni 2018 hebben plaatsgevonden. De reizigers geven het Regiotaxivervoer een 7,4; het routegebonden vervoer geven zij een 7,1, terwijl dit in september 2017 nog een onvoldoende was (5,2). De klanttevredenheidsonderzoeken maken deel uit van het totale evaluatietraject. Zoals hiervoor al is aangegeven is op grond van de resultaten over 2017 en 2018 al duidelijk dat er sprake is van financiële gevolgen voor in ieder geval de jaren 2018 en 2019.

Verbonden Partij	Basismobiliteit (vervolg)
Ontwikkelingen	Voor onze gemeentelijke begroting gaat het dan vooral om het Regiotaxivervoer. Wat betreft de andere vervoersstromen speelden weliswaar hier de meeste feitelijke problemen, maar was de kostenstijging nog op te vangen binnen de bestaande budgetten (taakvelden "Onderwijsbeleid en leerlingenzaken", "Maatwerkdienstverlening 18-" en "Maatwerkdienstverlening 18+"). De verwachting is dat een grote efficiëncyslag in 2019 ook nog niet haalbaar is, zodat de wijziging van de begroting 2018 ook moet worden doorvertaald naar de meerjarenbegroting 2019-2022.

Boekjaar	Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2014	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017
Resultaat	-	-	-	-	0
Eigen vermogen	-	-	-	-	148
Vreemd vermogen	-	-	-	-	3.923

Bedragen x € 1.000

Stichtingen/verenigingen

Verbonden Partij	Stichting Archipel
Aard	Stichting
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouder Harjo Pinkster
Vestigingsplaats	Zutphen
Omschrijving	Overkoepelende organisatie van 22 openbare basisscholen in de gemeenten Brummen, Voorst en Zutphen.
Zeggenschap	Ontbindingsrecht stichting voor gemeenteraden. Goedkeuringsrecht statutenwijziging voor gemeenteraden. Benoemingen en ontslag: leden Raad van Toezicht door gemeenteraden. Besluit opheffing iedere openbare school door de gemeenteraad.
Openbaar belang / doel	Het geven van openbaar onderwijs met inachtneming van artikel 48 Wet op het Primair onderwijs dan wel artikel 51 Wet op de expertisecentra.
Financieel belang	De stichting voert de taak van bevoegd gezag uit en ontvangt hiervoor doeluitkeringen van het rijk. Binnen deze doeluitkeringen moeten alle kosten worden opgevangen.
Risico's en getroffen maatregelen	Geen aansprakelijkheid voor schulden. Verplichting voortzetting geven openbaar onderwijs na ontbinding stichting.
Ontwikkelingen	Stichting Archipel verwacht de komende jaren een gezond financieel beleid te kunnen voeren. Alle Archipel-scholen in de Voorst beschikken over voldoende leerlingen; voor geen van deze basisscholen dreigt sluiting door dalende leerlingaantallen. Stichting Archipel heeft regelmatig overleg met de andere Voorster basisschoolbesturen over toekomstbestendig onderwijs. Stichting Archipel wil in 2019 een verandering in de bestuurlijke- en organisatiestructuur doorvoeren. De gemeenteraad ontvangt hierover eind 2018/begin 2019 meer informatie. Ook wordt een raadsvoorstel voorbereid omdat voor wijziging van de statuten van Archipel instemming van de gemeenteraad vereist is.

Boekjaar	Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2014	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017
Resultaat	416	-418	-446	108	875
Eigen vermogen	4.727	4.308	3.862	3.970	4.845
Vreemd vermogen	2.271	2.429	2.566	2.595	2.561

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn)
Aard	Stichting
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouders Hans van der Sleen / Arjen Lagerweij
Vestigingsplaats	Hoevelaken
Omschrijving	SVn is een onafhankelijke financiële partner voor gemeenten, provincies, woningcorporaties of andere marktpartijen in volkshuisvesting.
Zeggenschap	Deelnemer/partner, onder eigen gemeentelijke voorwaarden. Benoeming bestuursleden SVn.
Openbaar belang / doel	Het leveren van een gewaarborgde bijdrage aan de betaalbaarheid van de stedelijke- of dorpsvernieuwing. (waaronder startersleningen en stimuleringsleningen voor monumenten en verduurzamen van gebouwen) door deelneming in het fonds.
Financieel belang	Financiële partner in volkshuisvesting van SVn die het gemeentelijke revolverende fonds beheert.
Risico's en getroffen maatregelen	Het beleid is gericht op een voortdurende zorgvuldige bewaking en beheersing van risico's die de activiteiten van SVn met zich meebrengen.
Ontwikkelingen	
	Het saldo is toereikend. Aflossingen van eerder verstrekte geldleningen hebben een verdere positieve invloed op het saldo.

Boekjaar	Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2014	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017
Resultaat	7.620	2.929	7.484	5.136	-1.845
Eigen vermogen	54.760	57.689	65.173	70.309	68.464
Vreemd vermogen	913.462	1.005.011	1.022.603	1.083.032	1.129.581

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	Stichting Koepel sport, welzijn en cultuur
Aard	Stichting
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Ambtelijk
Vestigingsplaats	Twello
Omschrijving	De Koepel draagt zorg voor een zo optimaal mogelijk en integraal aanbod van accommodaties voor sport, welzijn en cultuur, dat aansluit bij de continu veranderende behoeften van burgers.
Zeggenschap	Het college van B&W benoemt een bestuurslid; deze heeft voor bepaalde zaken een vetorecht, onder andere ten aanzien van een statutenwijziging, fusie, splitsing en ontbinding van de stichting, wijziging of intrekking van het huishoudelijk reglement, begroting en meerjarenplanning, activiteitenplanning en tarieven.
Openbaar belang / doel	<p>Statutaire doelstelling:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ bijdragen aan de lichamelijke en geestelijke gezondheid van de inwoners van de gemeente Voorst en aan de sociale binding tussen de inwoners, door het faciliteren van accommodaties voor sport, welzijn en cultuur. ▪ komen tot een integraal aanbod van sport, welzijn en cultuur, vooral door bundeling van het gemeentelijk beleid, behoeften van burgers en initiatieven van aanbieders. ▪ de optimalisatie van de voorwaarden waarbinnen het aanbod van sport, welzijn en cultuur de kans krijgt om te groeien en te verbeteren. <p>Hiertoe heeft de stichting een aantal statutair beschreven middelen.</p>
Financieel belang	De stichting ontvangt een beheersvergoeding voor verrichte diensten.
Risico's en getroffen maatregelen	De stichting verwacht de komende jaren een gezond financieel beleid te kunnen voeren. Via de statutaire bevoegdheden kan de gemeente zo nodig bepalende invloed uitoefenen op belangrijke beleids- en bedrijfsvoeringskwesties.
Ontwikkelingen	Om verschillende redenen bestaat aanleiding de huidige inrichting van het beheer van gemeentelijke accommodaties te heroverwegen. Deze heroverweging zal plaatsvinden nadat de kaders voor het nieuwe preventiebeleid in het sociale domein zijn gesteld.

Boekjaar	Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2014	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017
Resultaat	13	61	53	29	-11
Eigen vermogen	166	227	280	310	300
Vreemd vermogen	156	77	65	61	64

Bedragen x € 1.000

Coöperaties/vennootschappen

Verbonden Partij	Leisurelands (voorheen Recreatiegemeenschap Veluwe/RGV Holding B.V.)
Aard	Aandelenbezit, 3.835 aandelen
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouder Harjo Pinkster
Vestigingsplaats	Arnhem
Omschrijving	Leisurelands houdt zich bezig met het beheren en exploiteren van (dag)recreatieve voorzieningen voor een breed publiek in Gelderland en Noord-Limburg.
Zeggenschap	Aandeelhouderschap
Openbaar belang / doel	Het gemeenschappelijke belang voor wat betreft de ontwikkeling van recreatieve en toeristische mogelijkheden op de Veluwe en in de randgebieden, rekening houdende met bescherming van het landschappelijke karakter.
Financieel belang	Deelname in het aandelenkapitaal
Risico's en getroffen maatregelen	De gemeente loopt geen financiële risico's; van getroffen of te treffen maatregelen is daarom geen sprake. De -in 2010 deelnemende 27- gemeenten hebben de aandelen destijds om niet verkregen en de gemeenten dragen geen risico in het bedrijfsresultaat.
Ontwikkelingen	Leisurelands streeft naar consolidatie van de bedrijfsvoering. De financiële situatie van de onderneming is stabiel en gezond. Om de organisatie robuuster te maken, verkent Leisurelands een eventuele behoefte aan versterking van het management. Dit is mede ingegeven door de wens van Leisurelands om meer in te zetten op gebiedsontwikkeling. Verdere bijzondere ontwikkelingen zijn er op dit moment niet te melden. Op basis van de in 2016 aangegane aandeelhoudersovereenkomst zijn de aandelen (behoudens tussen de gemeenten onderling) niet verhandelbaar en wordt er geen dividend uitgekeerd. De aandeelhoudersovereenkomst geldt –net zoals de voorafgaande aandeelhoudersovereenkomst- voor een periode van vijf jaar; deze periode loopt af in 2020.

Boekjaar	Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2014	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017
Resultaat	3.592	2.531	2.621	1.275	1.277
Eigen vermogen	49.903	52.383	55.004	56.279	57.556
Vreemd vermogen	52.269	52.062	43.306	20.195	21.679

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	N.V. Luchthaven Teuge
Aard	Aandelenbezit, 737 aandelen van € 400 nominaal (8,63% belang)
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouder Hans van der Sleen
Vestigingsplaats	Teuge
Omschrijving	Luchthaven
Zeggenschap	Aandeelhouderschap
Openbaar belang / doel	De aanwezigheid van een infrastructurele voorziening op regionaal niveau in de vorm van een luchtvaartterrein voor zakelijk gebruik.
Financieel belang	Deelname in het aandelenkapitaal.
Risico's en getroffen maatregelen	De financiële huishouding van de luchthaven is op orde. De luchthaven draait momenteel break-even onder andere door kostenbesparingen die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd.
Ontwikkelingen	<p>In juni 2017 heeft de gemeente kennisgenomen van plannen om vliegroutes van en naar Lelystad over luchthaven Teuge te plannen.</p> <p>Om het voortbestaan van vliegveld Teuge tot de herziening van het luchtruim te ondersteunen, worden met betrokken partijen maatwerkafspraken gemaakt om het valschermspringen op Teuge binnen de huidige luchtruimstructuur zoveel als mogelijk inpasbaar te houden. Zodra er meer zicht is op de herindeling van het luchtruim (na 2021) kan de luchthaven pas meer duidelijkheid geven over haar toekomstperspectief.</p> <p>Er wordt door de Luchthaven in samenwerking met de gemeenten Voorst en Apeldoorn inmiddels wel gewerkt aan een ontwikkelplan voor de luchthaven. Dit ontwikkelplan wordt naar verwachting begin 2019 afgerond.</p>

Boekjaar	Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2014	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017
Resultaat	-37	-251	170	-24	-331
Eigen vermogen	1.764	1.512	1.683	1.659	1.328
Vreemd vermogen	1.740	2.257	1.818	1.622	1.531

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	Waterbedrijf Vitens N.V.
Aard	Aandelenbezit, 21.634 gewone aandelen
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouder Hans van der Sleen
Vestigingsplaats	Utrecht
Omschrijving	Vitens houdt zich bezig met het winnen, zuiveren en leveren van drinkwater.
Zeggenschap	Aandeelhouderschap
Openbaar belang / doel	Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland met ruim 1.400 medewerkers en 5,7 miljoen afnemers. Het werkgebied van Vitens ligt in de provincies Friesland, Overijssel, Flevoland, Gelderland en Utrecht en enkele gemeenten in Drenthe en Noord-Holland. De aandelen zijn in handen van provinciale en gemeentelijke overheden.
Financieel belang	Aandelenkapitaal: € 213.640
Risico's en getroffen maatregelen	Geen aansprakelijkheid voor schulden. Derving jaarlijkse winstuitkering bij faillissement.
Ontwikkelingen	De komende jaren geeft Vitens aan vier thema's expliciet de aandacht: schonere waterwingebieden, een betrokken personeelsbeleid, een optimale bediening van de 5,7 miljoen klanten en het waarborgen van continuïteit in het proces van winnen, zuiveren en leveren van betaalbaar drinkwater: de kerntaak van Vitens.

Boekjaar	Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2014	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017
Resultaat	39.300	41.100	55.400	48.500	47.700
Eigen vermogen	438.300	421.200	471.700	489.100	533.700
Vreemd vermogen	1.273.500	1.292.500	1.242.700	1.249.200	1.194.400

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
Aard	Aandelenbezit, 112.983 stuks
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouder Hans van der Sleen
Vestigingsplaats	Den Haag
Omschrijving	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Zeggenschap	Aandeelhouderschap, via stemrecht op de aandelen die de gemeente Voorst bezit. (Stem per aandeel van € 2,50).
Openbaar belang / doel	Het aanwezig zijn van een bankiersbedrijf specifiek ten behoeve van overheden met het oog op het bijdragen aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Financieel belang	Boekwaarde aandelenkapitaal € 256.347. Geen aansprakelijkheid voor schulden. Derving jaarlijkse winstuitkering bij faillissement.
Risico's en getroffen maatregelen	De resultaten van deze deelneming fluctueren en daarmee ook de dividenduitkering.
Ontwikkelingen	De NV Bank Nederlandse Gemeenten geeft aan 25% van de nettowinst uit te keren als dividend. De dividenduitkering was voorheen 50% van de nettowinst. Deze maatregel heeft betrekking op het voldoen aan de Europese regelgeving met betrekking tot de omvang van het vermogen van de BNG.

Boekjaar	Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2014	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017
Resultaat	282.000	126.000	226.000	396.000	393.000
Eigen vermogen	3.430.000	3.583.000	4.163.000	4.486.000	4.593.000
Vreemd vermogen	127.721.000	149.891.000	145.317.000	149.483.000	135.041.000

Bedragen x € 1.000

4.7 Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

In 2019 werken wij verder aan de uitvoering van de diverse lopende grondexploitaties in Twello en de overige kernen. De exploitaties Achter 't Holthuis en Veenhuisweg in Twello naderen de afronding. Andere exploitaties lopen nog enkele jaren door.

Gemeentelijke visie op het grondbeleid

Zoals in de Nota Grondbeleid 2016 is vastgelegd, kiest de gemeente Voorst voor een regisserend grondbeleid. Dit betekent dat de gemeente per ontwikkeling afweegt welke rol zij wil vervullen. Dit kan een actieve rol zijn, waarbij locaties worden aangekocht en (her)ontwikkeld, maar een passieve rol past in sommige gevallen beter. In die gevallen laat de gemeente de ontwikkeling over aan de markt en beperkt de gemeente zich tot haar publiekrechtelijke taken, zoals het opstellen van een nieuw bestemmingsplan.

Relatie tot programmadoelstellingen

De diverse woningbouwprojecten mogen geen afbreuk doen aan de (woon)kwaliteiten die de gemeente Voorst te bieden heeft. Een van deze kwaliteiten is het vitale en groene buitengebied en een rijke cultuurhistorie. In het programma Mooi Voorst streven we een hoge kwaliteit van beide aspecten na. Bij functieveranderingsplannen wordt daarom, naast in de meeste gevallen de gepaste toevoeging van een of meerdere woningen, kritisch gekeken naar het behoud van cultureel erfgoed en de inpassing van de diverse objecten in een gepaste, groene omgeving.

In relatie tot het programma Bedrijvig Voorst geeft de gemeente bouwgrond uit aan geïnteresseerde bedrijven. Er zijn in dit kader nog enkele mogelijkheden op het bedrijventerrein Engelenburg Noord in Twello. Ook heeft de gemeente nog een locatie van circa 1.010 m² met de bestemming gemengde doeleinden beschikbaar aan de Molenstraat in Twello en beschikt de gemeente over een perceel grond naast het nieuwe Veluws College met de bestemming gemengde doeleinden. Aan de Hessenlaan en De Zanden in Teuge beschikt de gemeente ook over percelen voor bedrijvigheid.

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van in exploitatie zijnde grondcomplexen

Complex 4 Achter 't Holthuis

Dit complex bevindt zich in de eindfase. Alle bouw kavels zijn verkocht en overgedragen aan de kopers. In 2017 is € 340.000 tussentijds winst genomen. Bij de jaarrekening 2018 wordt wederom een tussentijdse winstneming toegepast. Twee bouw kavels moeten nog worden bebouwd, waarna dit complex in 2019 kan worden afgesloten.

Complex 8 Wiekslag Voorst

Er resteert nog slechts één bouw kavel in dit kleinschalige nieuwbouwplan. Het verwachte positieve eindresultaat bedraagt € 90.000.

Complex 9 Veenhuisweg

Dit complex bevindt zich ook in de eindfase. Alle bouw kavels zijn verkocht en overgedragen aan de kopers. In 2017 is € 264.000 tussentijds winst genomen. Bij de jaarrekening 2018 wordt nogmaals tussentijds winst genomen. Twee bouw kavels moeten nog worden bebouwd, waarna dit complex in 2019 kan worden afgesloten.

Complex 11 Uitbreidingsplan kern Nijbroek

Nadat in 2017 de tweede uitgiftefase van dit project heeft plaatsgevonden, zien we meer animo voor nieuwbouw in Nijbroek. Sindsdien is een kavel voor de bouw van een vrijstaande woning en twee kavels voor een twee-onder-een-kap woning verkocht en zijn twee kavels voor een twee-onder-een-kap woning in optie uitgegeven. Voor dit

complex wordt een doorlooptijd tot en met 2024 aangehouden. Wij rekenen vooralsnog op een positief eindresultaat van € 50.000.

Complex 13 Uitbreidingsplan Klarenbeek

Het bestemmingsplan Grote Wetering in Klarenbeek bevat onder andere twee gemeentelijke bouw kavels aan de Dalkweg. In de tweede helft van 2018 worden deze kavels op de markt gezet. We gaan vooralsnog uit van een kostenneutraal eindresultaat voor dit complex.

Complex 14 Uitbreidingsplan Teuge

In 2018 is de bouw van de eerste woningen in dit plan gestart. Het gaat dan om 10 woningen in het CPO project en een aantal vrije sector woningen. De eerste woningen zijn ook in 2018 opgeleverd. In 2019 volgt de oplevering van de woningen op de overige verkochte bouw kavels. In 2019 is ook de sloop van het oude PECO gebouw voorzien. De eerste fase van dit plan loopt tot circa 2020. Voor dit ontwikkelplan verwachten wij een positief eindresultaat van € 100.000.

Complex 15 Uitbreidingsplan kern De Vecht

Nadat de bouw kavels in de tweede fase van dit project op de markt zijn gezet en het gebied rondom de voormalige molenstomp een andere inrichting heeft gekregen, is er meer interesse in de bouw kavels in dit project. We gaan uit van een kostenneutraal eindresultaat voor dit complex.

Complex 16 De Schaker

In 2019 worden de laatste woningen in de plandelen Holthuis Oost en Fliertbuurt opgeleverd. Alleen in plandeel Fliertbuurt is momenteel nog één bouw kavel, gelegen aan de Voordersteeg, beschikbaar. In 2017 is € 725.000 tussentijds winst genomen. Gezien de voorspoedige kaveluitgifte in de Fliertbuurt dient naar verwachting bij de jaarrekening 2018 wederom tussentijds winst genomen te worden.

Complex 21 Uitbreidingsplan Terwolde

In 2019 vindt de ontwikkeling van het grootste deel van fase 1 van dit complex plaats. Het gaat dan om de bouw van 8 projectmatig te realiseren woningen en diverse vrije sector bouw kavels. Nadat de woningen in fase 1 (nagenoeg) zijn gebouwd, zal de uitgifte van de woningen in fase 2 plaatsvinden. Wij gaan uit van een kostenneutraal eindresultaat voor dit complex.

Hoofdstuk 5

Deel 2: Financiële begroting

5.1 Uiteenzetting Financiële positie (financieel meerjarenperspectief 2019-2022)

Gehanteerde uitgangspunten meerjarenbegroting

Bij het opstellen van de financiële begroting zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Personeelslasten	2019	2018
De salarissen 2019 worden geraamd op het niveau van 2018.	Niveau 2018	Niveau 2017
De vacatures worden geraamd naar het maximum van de schaal waarin de functie wordt vervuld.		
Voor onvoorziene salarisgevolgen wordt over de jaarwedge een percentage als stelpost meegenomen.	0,5%	0,5%
De te verwachten wijzigingen uit CAO - afspraken, werkgeverpremies etc. worden, indien van toepassing ingeschat en als stelpost opgenomen in het financieel meerjarenperspectief 2019-2022.	p.m.	1,0%
Overige personeelslasten De budgetten voor opleiding, training en mobiliteit worden geraamd op het niveau van de begroting 2018 (geïndexeerd). Inhuur van personeel - regulier wordt in 2019 gedekt uit de vrijval van geraamde salarislasten.	Niveau 2018	Niveau 2017

Rentepercentages	2019	2018
Rente in de kapitaallasten van de lopende investeringen, vervangingsinvesteringen, nieuwe investeringen. De voorgeschreven berekeningswijze op grond van het BBV is door de toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd.	1,3%	1,5%
De berekening van het toe te passen rentepercentage op de boekwaarden van bouwgrond in exploitatie (BIE) is met de invoering van de vennootschapsbelasting voorgeschreven en opgenomen in de notities Grondexploitatie en Rente van de commissie BBV.	2,2%	1,9%
De bespaarde rente van de reserves en voorzieningen wordt niet meer berekend conform de aanbeveling uit de notitie Rente 2017 van de commissie BBV. Uitzondering hierop is de rentetoevoeging aan de voorziening Groot onderhoud en vervangingsinvesteringen rioleringen aangezien deze voorziening tegen contante waarde is gewaardeerd.	0%	0%

Prijscompensatie/inflatie	2019	2018
Het Centraal Planbureau (CPB) heeft aangegeven dat de Nederlandse economie op stoom is. Door stijgende arbeidskosten en verhoging van het lagere btw-tarief is de verwachting dat de inflatie in 2019 stijgt naar 2,3%.	2,3%	1,6%

Tariefaanpassingen wegens inflatie	2019	2018
In een separaat voorstel worden de tarieven van de gemeentelijke belastingen, rechten en leges aangegeven. Vooruitlopend op het voorstel worden in de begroting onderstaande uitgangspunten verwerkt. Het rentepercentage betreft de minimale stijging van de opbrengst in 2019 ten opzichte van 2018.		
Onroerende-zaakbelastingen, niet woningen eigenaren en gebruikers met inachtneming van het maximale stijgingspercentage een en ander conform ministerieel besluit.	2,3%	1,6%
Onroerende-zaakbelastingen, woningen eigenaren met inachtneming van het maximale stijgingspercentage een en ander conform ministerieel besluit.	2,3%	1,6%
Afvalstoffenheffing Vanaf 2019 wordt het tarief voor de afvalstoffenheffing in een periode van 3 jaar gefaseerd verhoogd naar een 100% kostendekkendheid conform raadsbesluit van 25 juni 2018.	100% kostendekking	100% kostendekking
Rioolheffingen Op basis van een financiële herijking van het Gemeentelijk RioleringsPlan 2015-2019 wordt het tarief voor de rioolheffing vanaf 2019 verlaagd (uitgangspunt 100% kostendekkendheid) conform raadsbesluit van 25 juni 2018.	100% kostendekking	100% kostendekking
Begraafrechten Tarief begraafrechten worden op basis van 100% kostendekkend tarief bepaald.	100% kostendekking	100% kostendekking
Toeristenbelasting.	2,3%	1,6%
Reclamebelasting Tariefstelling conform de uitgangspunten van de reclamebelasting. Naast een vast bedrag van € 850 per vestiging wordt een verhoging toegepast o.b.v. een tarief per € 1.000 vastgestelde waarde van het bedrijfsgedeelte van het WOZ-object.	vast bedrag	vast bedrag
Rechten en leges	2,3%	1,6%

Subsidies aan instellingen en verenigingen	2019	2018
Het aangehouden inflatiepercentage 2019 geldt ook voor de subsidies aan de verenigingen en instellingen. De subsidies/bijdragen op basis van afspraken, overeenkomsten, contracten budgetfinanciering met instellingen en/of verenigingen, meerjarige subsidiebesluiten zijn leidend en taakstellend. Hier geldt dat daar waar in het kader van ombuigingen/bezuinigingen kortingen op de subsidiebudgetten worden toegepast, voor 2019 de indexering wordt toegepast over de raming van het budget minus de in 2019 toegepaste korting.	2,3%	1,6%

Aantal inwoners en woningen	2019	2018
Aantal inwoners per 1 januari 2019.	24.350	24.20
Aantal woonfuncties per 1 januari 2019 (conform gegevens BAG / eenheden algemene uitkering).	11.100	11.000

Onvoorziene uitgaven	2019	2018
In de begroting wordt naast de begrotingsruimte een post onvoorzien geraamd. Deze post is ten behoeve van de raad voor onvoorziene lasten. Op de post Saldo van de baten en lasten na bestemming (het begrotingssaldo) komt de begrotingsruimte naar voren. Dit saldo is in eerste instantie het budget waaruit eventueel eenmalige onvoorziene uitgaven kunnen worden gedekt.	€ 25.000	€ 25.000

Algemene uitkering
De raming van de algemene uitkering is primitief gebaseerd op de meicirculaire 2018 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De financiële gevolgen van de meicirculaire 2018 zijn op basis van constante prijzen verwerkt in het Financieel meerjarenperspectief 2019-2022.

Ontwikkeling financiële positie

Het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP) 2018-2021 vormt de basis voor het nieuwe FMP 2019-2022. Het FMP wordt in twee stappen opgebouwd.

Stap 1: Startpositie FMP 2019 - 2022

Het vertrekpunt in onderstaande tabel is het geraamde begrotingssaldo 2018-2021 vanuit het FMP 2018-2021. Vervolgens zijn de effecten die voortkomen uit het Voortgangsbericht 2018 en de Prioriteitennota 2019 verwerkt. Verder zijn in deze stap de volgende ontwikkelingen opgenomen:

- De autonome ontwikkelingen, prijscompensatie/indexering vanaf 2019 zijn conform de uitgangspunten van deze meerjarenbegroting verwerkt;
- De aan de grondexploitatie en investeringen toegerekende personeelskosten inclusief de overhead zijn lager ten opzichte van 2018;
- De salarisaanpassingen hebben vooral betrekking op de salarisstijgingen voortvloeiend uit de CAO gemeentepersoneel 2018 en de verhoging van het werkgeversdeel van de ABP pensioenpremie conform het Herstelplan 2017- 2019 van het ABP;
- Het renteresultaat 2019 (op basis van een lager renteomslagpercentage) is gestegen ten opzichte van 2018;
- De gemeentelijke bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen OVIJ, Tribuut, VNOG en GGD zijn verhoogd. Op grond van de zogenaamde voorhangprocedure zijn de begrotingen 2019 van deze verbonden partijen in de vergadering van 18 juni 2018 door middel van raadsmededelingen aan de gemeenteraad voorgelegd;
- Het resterende gedeelte is het saldo van diverse (kleinere) positieve en negatieve aanpassingen over de totale begroting, waaronder de geactualiseerde kapitaallasten van investeringen, de actualisatie van het MIP/MJOP 2019-2021 en de nieuwe jaarschijf 2022.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Geraamd begrotingssaldo 2018-2021 (blz. 113 MJB 2018-2021)	678.795	781.908	1.017.587	1.017.587
Effect Voortgangsbericht 2018	-1.866.040	-1.866.440	-1.841.040	-1.841.040
Effect Prioriteitennota 2019-2022	1.877.112	2.359.962	2.661.512	2.875.012
Toepassing prijscomp./indexering (excl. afval, riolering en grex)	-78.600	-77.300	-76.300	-76.300
Lagere toerekening personeelskosten grondexploitatie/ investeringen	-67.000	-67.000	-67.000	-67.000
Hogere personeelskosten (werkgeversdeel pensioenpremie ABP)	-279.000	-279.000	-279.000	-279.000
Hoger renteresultaat	70.000	70.000	70.000	70.000
Hogere bijdrage gem.regelingen o.b.v. begroting 2019	-117.600	-117.600	-117.600	-117.600
Actualisatie MIP / MJOP / kapitaallasten / algemene uitkering (schijf 2022) en overige kleinere mutaties	154.005	-65.781	-25.114	17.104
Startpositie FMP 2019-2022 (primitieve begroting)	371.672	738.749	1.343.045	1.598.763

Stap 2: Nagekomen ontwikkelingen

In deze stap zijn de ontwikkelingen opgenomen die zich recent na de opstelling van de primitieve begrotingscijfers hebben voorgedaan:

- De structurele effecten uit de Bestuursrapportage 2018 zijn verwerkt. Hierin zijn ook de effecten meegenomen van de Septembercirculaire 2018 m.b.t. de ontwikkeling van de algemene uitkering;
- Uitbreiding formatie binnen het sociaal domein op grond van het raadsvoorstel

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Startpositie FMP 2019-2022 (primitieve begroting)	371.672	738.749	1.343.045	1.598.763
Effect Bestuursrapportage 2018 incl. Septembercirculaire 2018	-315.600	-286.600	-371.600	-339.600
Formatie Sociaal domein	-373.500	-373.500	-373.500	-373.500
Begrotingssaldo FMP 2018-2021	-317.427	78.649	597.945	885.663

Overzicht van baten en lasten (recapitulatieoverzicht)

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten						
Bouwend Voorst	12.096.965	6.968.655	6.465.747	8.188.952	4.913.444	5.600.315
Mooi Voorst	10.686.232	10.627.559	10.947.054	10.906.318	10.775.943	10.880.939
Bedrijvig Voorst	3.083.421	3.034.159	2.878.806	2.822.399	2.805.031	2.805.031
Gezond Voorst	14.642.621	14.584.966	14.553.138	14.584.466	14.598.344	14.586.248
Sociaal Voorst	13.213.496	12.750.360	12.894.405	12.787.084	12.617.454	12.479.461
Veilig Voorst	1.432.914	1.464.522	1.499.249	1.497.545	1.495.893	1.495.759
Dienstverlenend Voorst	3.329.703	3.493.786	3.305.283	3.221.633	3.196.328	3.188.206
Alg. dekk.middelen-onvoorzien	1.156.512	1.727.382	1.042.718	1.177.183	1.228.577	1.199.276
Overhead	6.206.973	5.924.883	6.179.587	6.196.858	6.337.458	6.452.400
Totaal lasten exploitatie	65.848.837	60.576.273	59.765.988	61.382.438	57.968.472	58.687.636
Baten						
Bouwend Voorst	13.495.501	5.889.354	5.546.686	7.251.224	3.994.739	4.681.762
Mooi Voorst	5.597.968	5.733.811	5.208.316	5.264.034	5.332.774	5.332.774
Bedrijvig Voorst	504.566	239.450	228.478	228.478	228.478	228.478
Gezond Voorst	880.344	644.801	679.449	679.449	679.449	679.449
Sociaal Voorst	4.694.089	4.517.303	4.551.451	4.506.451	4.506.451	4.506.451
Veilig Voorst	19.790	23.658	14.873	14.873	14.873	14.873
Dienstverlenend Voorst	737.283	614.455	449.639	449.639	438.139	438.139
Alg. dekk.middelen-onvoorzien	39.356.180	41.088.302	43.191.648	43.873.452	44.294.530	44.504.676
Overhead	377.427	172.390	192.068	192.068	192.068	192.068
Totaal baten exploitatie	65.663.148	58.923.524	60.062.608	62.459.668	59.681.501	60.578.670
Geraamde saldo van baten en lasten	-185.689	-1.652.749	296.620	1.077.230	1.713.029	1.891.034
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves						
Bouwend Voorst	625.855	-194.786	-78.980	-12.040	6.020	6.020
Mooi Voorst	-230.932	287.902	-196.310	-77.410	-101.810	-318.310
Bedrijvig Voorst	-95.532	-126.064	-15.000	-	-	-
Gezond Voorst	-96.695	-51.845	-27.317	-26.091	-24.865	-23.578
Sociaal Voorst	-5.740	-240.740	-345.000	-275.000	-275.000	-137.500
Veilig Voorst	-	-	-	-	-	-
Dienstverlenend Voorst	591.658	-290.589	-188.274	-188.274	-151.658	-151.658
Alg. dekk.middelen-onvoorzien	-462.001	54.208	896.338	917.296	917.296	917.296
Overhead	-256.023	-259.000	-120.509	-	-	-
Totaal toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	70.591	-820.914	-75.052	338.481	369.984	292.271
Geraamde resultaat	-256.280	-831.835	371.672	738.749	1.343.045	1.598.763

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Structurele toevoegingen aan reserves				
Regionaal woonbehoeftenonderzoek	6.020	6.020	6.020	6.020
Precariobelastingen	1.710.000	1.710.000	1.710.000	1.710.000
Totaal structurele toevoegingen aan reserves	1.716.020	1.716.020	1.716.020	1.716.020
Structurele onttrekkingen aan reserves				
Beheer oudbouw Veluws college en De Kleine Wereld	129.000	129.000	84.000	84.000
Dekking kapitaallasten westelijke randweg Twello	5.200	10.300	34.700	251.200
Compensatie precariobelasting	430.000	430.000	430.000	430.000
Onder de Loep	345.000	275.000	275.000	137.500
Bijdrage uit bestemmingsreserve reserve dekking kapitaallasten	349.234	353.234	353.234	353.234
Nieuwbouw Veluws College	27.317	26.091	24.865	23.578
Regionaal woonbehoeftenonderzoek (eens in 3 jaar)	-	18.060	-	-
Toekomstvisie inzameling huishoudelijk afval (t/m 2026)	45.000	45.000	45.000	45.000
Gevolgen BCF (t/m 2019)	20.958	-	-	-
Herinrichting gemeentehuis (t/m 2025)	5.600	5.600	5.600	5.600
Totaal structurele onttrekkingen aan reserves	1.357.309	1.292.285	1.252.399	1.330.112

Overzicht van incidentele baten en lasten

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste geraamde incidentele lasten en baten per jaar opgenomen.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Incidentele lasten				
Regionaal woonbehoeftenonderzoek	-	18.060	-	-
Plan van aanpak uitvoering preventiebeleid	390.000	275.000	275.000	137.500
Compensatie doorbelasting precariobelasting	430.000	430.000	430.000	430.000
Totaal incidentele lasten	820.000	723.060	705.000	567.500
Incidentele baten				
Bijdrage algemene reserve Regionaal woonbehoeftenonderzoek	-	18.060	-	-
Bijdrage algemene reserve Plan van aanpak uitvoering preventiebeleid	45.000	-	-	-
Bijdrage algemene reserve uitvoering preventiebeleid	345.000	275.000	275.000	137.500
Bijdrage algemene reserve compensatie doorbelasting precariobelasting	430.000	430.000	430.000	430.000
Alg.dekkingsmidd.: inzet frictiebudget	120.509	-	-	-
Totaal incidentele baten	940.509	723.060	705.000	567.500

Geprognosticeerde balans

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt bij de uiteenzetting van de financiële positie een geprognosticeerde begin- en eindbalans van het begrotingsjaar opgenomen alsmede voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar. Deze balans bevat de posten die nodig zijn om het voor de gemeente Voorst geldende aandeel in het EMU-saldo te kunnen afleiden en sluit aan op de opzet van de balans in de jaarrekening. Daarnaast biedt deze balans input voor de berekening van de financiële kengetallen zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van deze begroting.

(Bedragen x € 1.000)

Prognose meerjarenbalans	Realisatie 2017	Begroting				
		2018	2019	2020	2021	2022
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	35	3	-	-	-	-
Materiële vaste activa	62.008	63.301	63.242	67.184	76.175	80.196
Financiële vaste activa excl. verstrekte leningen	4.519	4.819	5.119	5.419	5.719	5.719
Financiële vaste activa verstrekte leningen	1.478	1.362	1.245	1.111	992	968
Totaal vaste activa	68.040	69.485	69.606	73.714	82.886	86.883
Vlottende activa						
Voorraden	12.021	7.004	5.414	2.109	2.286	1.032
Uitzettingen met een looptijd < 1 jr.	3.793	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200
Liquide middelen	117	200	200	200	200	200
Overlopende activa	4.138	3.500	3.000	3.000	3.000	3.000
Totaal vlottende activa	20.069	12.904	10.814	7.509	7.686	6.432
Totaal activa	88.109	82.389	80.420	81.223	90.572	93.315
Passiva						
Vaste passiva						
Eigen vermogen	22.362	21.391	21.833	22.415	23.002	23.589
Voorzieningen	15.761	15.870	17.392	18.988	20.421	21.827
Vaste schulden met een looptijd > 1 jr.	38.828	35.003	31.793	30.070	37.347	38.623
Totaal vaste passiva	76.951	72.264	71.018	71.473	80.770	84.039
Vlottende passiva						
Netto-vlottende schulden looptijd < 1 jr.	6.734	6.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Overlopende passiva	4.424	4.125	4.402	4.750	4.802	4.276
Totaal vlottende passiva	11.158	10.125	9.402	9.750	9.802	9.276
Totaal passiva	88.109	82.389	80.420	81.223	90.572	93.315

Toelichting:

Bij het verloop van de balansposten vallende onder de vaste activa is rekening gehouden met afschrijvingen en nieuwe investeringen op basis van het Meerjarig Investerings Programma (MIP) en het Meerjarig Onderhouds Programma (MJOP) in deze begroting. De balanspost Voorraden is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties van medio mei 2018. Bij de overige balansposten vallende onder de vlottende activa wordt uitgegaan van gemiddelden op basis van ervaringscijfers. Het verloop van het eigen vermogen is gebaseerd op door de gemeenteraad genomen besluiten m.b.t. onttrekkingen en toevoegingen aan de diverse reserves. De basis voor de ontwikkeling van de balanspost voorzieningen zijn de onderhoudsplannen van de diverse kapitaalgoederen. Bij de balanspost Vaste schulden met een looptijd > 1 jr is rekening gehouden met aflossingen van bestaande geldleningen en het aantrekken van nieuwe leningen afhankelijk van de financieringsbehoefte. Bij de balansposten

vallende onder de vlottende passiva wordt uitgegaan van gemiddelden op basis van ervaringscijfers.

Berekening EMU saldo gemeente Voorst

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Hierbij zitten ook inkomsten en uitgaven met een kapitaalkarakter, zoals aan- en verkopen grond, investeringen en investeringsbijdragen. Ingevolge de voorschriften (BBV) presenteren wij de berekening van ons EMU-saldo over het vorig begrotingsjaar 2018, het begrotingsjaar 2019 en de drie jaren volgend op het begrotingsjaar.

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.643	297	1.077	1.713	1.891
2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.851	2.816	2.522	2.415	2.437
3. Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	2.133	2.597	2.715	2.655	2.615
4. Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-3.008	-2.819	-6.730	-11.602	-6.840
5. Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	-	-	-	-	-
6. Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-	-	-	-	-
7. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	-	-	-177	-
8. Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	2.447	1.892	3.305	-	1.255
9. Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-3.248	-2.387	-2.752	-1.807	-2.797
10. Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-	-	-	-
11. Verkoop van effecten:					
a. Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee	nee	nee
b. Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?					
Berekend EMU-saldo	-468	2.396	137	-6.803	-1.439

Het overzicht van het EMU-saldo is bedoeld om op nationaal niveau te bepalen in hoeverre de verschillende overheden bijdragen aan het nationale EMU-saldo. Het aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo is macro genormeerd. Tussen het rijk en de decentrale overheden is een macro EMU-norm overeengekomen van -0,4 procent van het bbp per jaar voor de periode van 2019 tot 2022. Hiermee is een balans gezocht om invulling te geven aan de investeringsopgave in tal van maatschappelijke thema's en tegelijkertijd de gedeelde verantwoordelijkheid voor gezonde overheidsfinanciën. Hiermee wordt invulling gegeven aan de Wet houdbare overheidsfinanciën en de uitgangspunten van het Regeerakkoord en het Interbestuurlijk programma.

Hoofdstuk 6

Bijlagen

Vaststellingsbesluit

Aldus opgemaakt door burgemeester en wethouders van de gemeente Voorst
op 25 september 2018,

E.J.M. van Leeuwen, secretaris

drs. J.T.H.M. Penninx, burgemeester

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Voorst in de openbare vergadering
van 12 november 2018,

drs. B.J.M. Jansen, griffier,

drs. J.T.H.M. Penninx, voorzitter

6.1 Overzicht subsidies 2019

Subsidie aan verenigingen en instellingen (algemene subsidieverordening)

Omschrijving	Raming 2018	Raming 2019
Programma 1 Bouwend Voorst	0	0

Omschrijving	Raming 2018	Raming 2019
Programma 2 Mooi Voorst	138.330	142.680
Monumenten	75.220	78.120
Oudpapersubsidie aan verenigingen	63.110	64.560

Omschrijving	Raming 2018	Raming 2019
Programma 3 Bedrijvig Voorst	400.730	409.380
St. Mens en Welzijn basissubsidie	351.470	358.990
Ondernemersvereniging Twello Centrum	49.260	50.390

Omschrijving	Raming 2018	Raming 2019
Programma 4 Gezond Voorst	1.421.258	1.448.717
Muziekverenigingen, Zang- en toneelverenigingen	39.500	39.900
Jeugd- en jongerenwerk	24.076	24.080
Sport	88.930	88.100
Vrouwen-, Oranje- EHBO-verenigingen en Volkssterrenwacht	5.327	5.327
Zwembad De Schaeck	181.290	185.000
Bibliotheek	387.030	395.780
Peuterspeelzalen gemeente Voorst	150.935	165.620
Jeugdgezondheidszorg, Vérian	331.820	339.450
Lokaal onderwijsbeleid	93.070	95.210
Vluchtelingenwerk: soc. en maatschappelijke begeleiding, coördinatie-functie, ov.kosten	68.830	58.640
Overig	50.450	51.610

Omschrijving	Raming 2018	Raming 2019
Programma 5 Sociaal Voorst	255.260	266.330
Ouderenwerk	8.440	8.440
Maatschappelijke dienstverlening	246.820	257.890

Omschrijving	Raming 2018	Raming 2019
Programma 6 Veilig Voorst	0	0

Omschrijving	Raming 2018	Raming 2019
Programma 7 Dienstverlenend Voorst	7.369	7.369
Diverse (belangen) - verenigingen	7.369	7.369

Omschrijving	Raming 2018	Raming 2019
Totaal generaal	2.222.947	2.274.476